

Tabor

**MAJ
JUNIJ
1995**

1945 SLOVENSKI HOLOKAVST 1995

TABOR je glasilo Združenih slovenskih protikomunistov
TABOR je last in vestnik Tabora SPB. — Mnenja Tabora SPB
predstavljajo članki, ki so podpisani od Glavnega odbora.

Izdaja ga konzorcij. Predsednik: inž. Anton Matičič
Urejuje in odgovarja uredniški odbor glasila: za lastništvo
lic. Ivan Korošec, upravnik Božo Šušteršič.

TABOR is the voice of the Confederation of the United Slovene
Anticommunists.

TABOR es el órgano de la Confederación de los
Anticomunistas Eslovenos Unidos.

Director: Ing. Antonio Matičič,
Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires, Argentina.
Propietario: lic. Ivan Korošec

Composición, diagramación y armado:
MALIVILKO - Telefax: (54-1) 307-1044
Impresión: Talleres Gráficos VILKO S. R. L., Estados Unidos 425
(1101) Buenos Aires, Argentina, Tel. 362-7215/1346

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual N° 321.385

NAROČNINA: Za vse države 20 USA dolarjev.

Naročila, reklamacije, nakazila, pošiljajte začasno na naslov:
Bogoslav Sustersic, Gral. Vacca 988 (1686) Hurlingham,
Bs. As., Argentina

Dopise, članke in ostalo pošto pošljite na naslov:
Dusan Dimnik, A. Alvarez 2184 (1602) Florida,
Bs. As., Argentina.

**KO „TABOR“ PREBERETE,
POŠLJITE GA V DOMOVINO!**

**Svobodni sveta
združite se!
Za Boga,
Narod, Domovino!**

Mayo - Junio 1995 • Buenos Aires • Maj - Junij 1995

Resnica ne zastara

(Ponatis uvodnika, ki ga je pod naslovom REVOLUCIJA revija TABOR prinesla v septembrski številki že leta 1967).

Med zadnjo svetovno vojno je prišlo do gverilske vojne v Franciji, na Norveškem, v Jugoslaviji ter v zadnjih mesecih delno tudi v severni Italiji. Nobena teh držav ni bila osvobojena izključno zaradi delovanja teh gverilskih enot in razen v Jugoslaviji je bila gverila popolnoma vojaškega značaja.

Francoski makiji, med katerimi so se borili tudi komunisti, niso imeli nikakršnega političnega programa. Francoski režim tik po vojni je bil enostavno nadaljevanje predvojnega režima. Šele kasneje je desničar De Gaulle izvedel obširne politične reforme v francoskem državnem sistemu. Na Norveškem je bil takoj po osvoboditvi spet vzpostavljen stari režim s kraljem Haakonom na čelu. V Italiji, ki je v zadnjih mesecih uživala status „sobojevnikov zahodnih zaveznikov“, so se med gverilci tudi borili komunisti; politična izpremema, ki je iz monarhije napravila Italijo za republiko, pa je bila izvedena na demokratski način — s svobodnimi volitvami.

Edino Jugoslavija je iz vojne izšla s popolnoma izpremenjenim političnim obrazom in s strahotnim številom žrtev. Jugoslovanska gverila, tista, ki je po vojni izšla kot zmagovalka, je bila popolnoma političnega značaja. Med vojno in pod sovražno okupacijo je namreč izvedla politično in socialno revolucijo.

Vsaka revolucija, civilna vojna, je bratomorna vojna in največja tragedija, ki more zadeti kak narod. V zgodovini pa bomo težko našli

primeru jugoslovanski revoluciji, ki so jo člani komunistične partije izvedli v času, ko je narod trpel pod sovražno okupacijo.

Revolucija v takšnih okoliščajih je zločin.

Res je nasilje ena izmed bistvenih sestavin vsake revolucije. Vendar stoji tudi v tej primerjavi jugoslovanska revolucija povsem ločeno od večine ostalih revolucij v svetovni zgodovini.

Ameriška revolucija je bila predvsem upor novonastale politične in gospodarske tvorbe proti nekemu zastarelemu sistemu, ki ni doumel osnovnega ameriškega načela, ki se je pojavilo na teh obalah od vsega začetka: popolna osebna svoboda.

Francoska revolucija je bila plod neznosnih socialnih in političnih razmer, ki jih je ustvarila konzervativna aristokracija. Rуска revolucija, preden so jo ugrabili Lenin in tovariši, je bila v resnici vseljudski upor proti izžemanju carja in petrograjskega dvora.

Revolucija v Jugoslaviji pa se odlikuje po nekem načrtnem uničevanju človeških življenj; in to uničevanje se spet odlikuje po svoji nečloveški brutalnosti, po strahotah, ki se celo nam, ki smo jih doživljali, včasih zazdijo neverjetne. Jugoslovanski komunisti so grešili nad jugoslovanskimi narodi predvsem v tem, da so med revolucijo iz svojih pripadnikov napravili zveri v človeških podobah in prisilili protirevolucijo, da se brani z vsemi razpoložljivimi sredstvi.

Krono poživinjenja predstavlja pokol slovenskih domobrancev v maju in juniju 1945.

V današnjih dneh vse bolj pogosto slišimo glasove, da slovenski komunistični predstavniki izražajo svoje obžalovanje, da je do tega pokola prišlo. Kriva naj bi bila vojna, v ljudeh zasidrano sovraštvo, nepopolno nadzorstvo vrhovnega poveljstva nad nižjimi poveljniki in strah, da bi utegnili biti zmaga partizanov morda le začasna; zato naj bi bila opozicija popolnoma strta in uničena. Slišimo celó, da bi bilo mogoče tem žrtvam nekje v Sloveniji postaviti spomenik, če bi ugled sedanjih oblasti vsled tega ne trpel škode — in podobno.

Božji mlini meljejo počasi; za človeško potrpljenje vse prepočasi. Lahko pa verjamemo, da postaja težja prelita krvi za slovenske oblastnike vsak dan težja ter da se jih je prijela tista buržujska lastnost, ki ji pravimo vest. Ne slišimo pa nikjer, da bi se odgovorni javno potrkali na prsa, priznali svoj greh in pokazali neko resnično dobro voljo, da popravijo, kar se popraviti sploh še dá. Zločin je sicer bil storjen v

tajnosti, izpoved pa mora biti javna, ker brez nje ne more biti odpuščanja.

Ameriška revolucija je odprla vrata največjemu razmahu svobode in ustanovitvi največje gospodarske enote na svetu; francoska revolucija je v krvi in grozi rodila gesla o bratstvu, svobodi in enakosti; ruska revolucija je bila morda potrebna, da nekemu pastirskemu narodu pokaže njegovo lastno veličino; naša slovenska, za svetovne razmere majhna, a nič manj strašna revolucija pa bo ostala brezpomembna, če nam žrtve, ki jih je zahtevala, ne bi pomenile nekega neusahljivega vira moči in navdiha. Telesa so strta, ideja pa je ostala, ker je neuničljiva: Bog — Narod — Domovina.

„Mi smo slovenske zemlje čuvarji...“

VI, BRATJE NAŠI NEPOZABNI!

NEUSTRAŠENI BORCI PRAVICE,

**VI, NIKDAR
PREMAGANA VOJSKA**

ŽRTVE SRAMOTNE IZDAJE,

**VI, VELIKI,
VEČNO ŽIVI JUNAKI,**

ČUVARJI POKOPANE RESNICE

POROKI SVOBODE

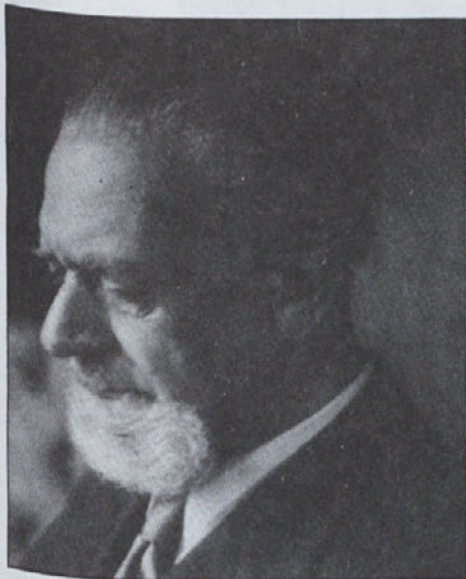
TEMELJ PRAVICE

VAM SLAVA

in

VEČEN SPOMIN!

OPOROKA

Mojemu vrlemu, pobožnemu, boguvdanemu narodu, prav posebej pa v Boga zaupajočim kmetom in delavcem, kakor tudi prav posebej njihovim sinovom, junaškim domobrancem pa sporoči naslednje:

Stopam pred božji sodni stols prepričanjem, da so Slovenci res sicer najmanjši, pa vendar najbolj vrl in nadarjen evropski narod. V tem narodu je še čvrsto zakoreninjena blagovest človekovega odrešenja, ki jo je zasejal Sin božji: „Ljubite svojega bližnjega kot sami sebe!“ Redke izgubljene

duše so samo potrdilo tega, zaradi česar sem srečen in ponosen, da sem Slovenec. — Bog živi! — Navzlic vsem zanikanjem bo živel večno; in mali slovenski narod z Njim in v Njem, dokler Mu bo ostal zvest.

Slovenski narod naj mi odpusti, da sem se pustil zaradi politične prevare lahkoverno odvrniti od sklepa, da poveljujem hrabrim domobrancem. — Ta napaka me strašno muči; zakaj tudi v najbolj neugodnem slučaju bi bilo nadaljevanje boja proti boljševizmu za narod, domobrance in mene koristnejše in bolj častno, kot se je zgodilo brez mene. — Gorenjski kot bi morebiti končno postal naš grob; toda grob, v katerega bi se zrušili tudi tisoči partizanov, grob, iz katerega bi bilo vstajenje za Boga bojujočih se Slovencev lažje kot iz množičnih grobov izročenih in poklanih najboljših sinov našega vrlega naroda.

Vse ljudi, katerim sem nehote in podzavestno prizadel kaj žalega, prosim za odpusčanje. — Moje sodnike, ki me obsojajo v imenu zlega, bo najprej sodil Bog, potem pa zgodovina.

(Iz poslovilnega pisma, ki ga je gen. Leon Rupnik pisal svoji ženi tik pred izročitvijo v Titovino o Božiču leta 1945.)

Neomadeževana, ponosna slovenska zastava, ki je bila navzlic posebnemu položaju Ljubljanske pokrajine in navkljub slovenskemu sosvetu pri italijanskem vrhovnem komisarju prepovedana in preganjana, je s prihodom prezidenta Rupnika v ljubljansko vladno palačo zopet dobila svoje spoštovanje, ko so jo dne 10. oktobra 1943 domobranski prostovoljci — novinci ponesli na ljubljansko ulico in je preko radia prvič odjeknila v svet jasna odločitev: „Biti ali ne biti!“

„Pozdravi moje prijatelje. Povej jim, da odhajam nedolžen na morišče. Povej v Ljubljani, da je samo v slogi moč. Vsi medsebojni prepiri naj nehajo, sicer bodo terjali nove žrtve!“

(Naročilo kaplana Franceta Malovrha, kaplanu Jaku Maveru 20.X.1943. ob 18.30. uri predno so ga partizani odgnali na morišče iz kočevskih zaporov).

VELIKI DUHOVNIK SVOJEMU LJUDSTVU,
VODNIK V ZMEDI ČASA IN KLICAR RESNICE.
OČE TRPEČEMU NARODU IN PRVI BOREC
NA OKOPIH DOMOVINE.

JUNAK — MUČENIK

DR. GREGORIJ ROŽMAN, ŠKOF LJUBLJANSKI

„Jaz sem osebno globoko prepričan, da bo čas koncem koncev pokazal, da smo pravilno ocenjevali položaj. Tudi britanski in ameriški narodi bodo stali pred jasno izbiro. Tu pri nas smo imeli dva svetova; tudi oni bodo morali izbirati med njima: ali tega ali onega. Če danes oklevajo reševati Balkan pred komunizmom, se bodo morali pozneje spogledati s komunizmom na manjšo razdaljo; in to s komunizmom, ki bo tedaj mnogo močnejši.“

*Škof Gregorij Rožman
v pismu iz Celovca 1946*

Skozi čas...

Petdeset let skozi čas,
skozi slovenski čas:
ogoljufanih, usužnjenih,
z vohuni zasledovanih,
krivično sojenih,
po ječah mučenih.
Sestradanih,
ponižanih,
zasramovanih,
z razbitimi udi
in opranimi možgani.
Okradeni časti,
imetja,
družine,
sanj in
svobode,
od lastnega doma nagnani.
Petdeset let
z imenom izdajalca!

Prokleti slovenski čas,
z zvezdo krvave svobode,
za lakaje in rdeče oprode,
v znamenju srpa, kladiva,
enakosti, bratstva
in ljudskih procesov,
zaradi boga Stalina,
za slovenske valpte,
komisarje in rablje,

za zlagane sodnike,
za heroje — krvnike,
— Uboga domovina!

Prokleti slovenski čas,
ki še vedno rediš
proletarsko gospódo,
ki pije narodu kri —
in zavaja s formulami
obljub in laži.
Kdaj napočil bo dan
za katerega so umirali
v breznih trohneči,
v ogenj in jarke
zmetani,
s krampi pobiti
in živi zasuti.
Pod konjskimi kopiti
zmleti,
z razparanimi trebuhu,
odrezanimi udi
in iztrganimi jeziki — ?

Noči groze in kriki
za težo vesti
rabljem
slovenskega časa
krvi.
Kdaj — ?

Kje slovenski je dan,
ko Slovenec
bratu bo brat,
ne jetnik in tlačan — ?
Kje in kedaj — — ?

Nemi krik
strtih,

šklopotajočih čeljusti
zasutih lobanj,
terja
iz brezen globin:

**Kdaj — ?
Kdaj bo opran
krvavi zločin?**

Kdaj? — Kdaj bo opran krvavi zločin?

Živeti v resnici

„Družina“, 12. marca 1995

Demokratska Evropa bo letos obhajala petdeseto obletnico ponovne vzpostavitve demokracije, ki je sledila zmagi nad fašističnim in nacističnim totalitarizmom. Na osrednjo slovesnost so povabljeni tudi Poljaki, Čehi in Slovaki kot sobojevniki za zmago demokracije. Kako to, da med povabljenimi ni Slovenije, še zlasti, če pomislimo na vso tiho diplomacijo in lobiranje naše oblasti, da bi bili povabljeni v zbor zmagovalcev nad totalitarizmom? S tem, ko nas demokracije niso povabile na njihov zlati jubilej, so nam dale jasno vedeti, kako ocenjujejo naš boj proti fašizmu. V njihovih očeh to ni bil boj za demokracijo, marveč neizprosni in barbarski boj za drug, še hujši totalitarizem: komunizem. Zaradi tega ne moremo obhajati skupaj z zahodno Evropo petdesetletnice zmage in obnovitve demokracije, marveč le petdesetletnice zmage komunizma nad fašizmom in demokracijo.

Zlati jubilej zahodnih demokracij pa je za nas trenutek iskrenega soočenja s svojo preteklostjo, z nami samimi. Končno si moramo namreč priznati, da smo od leta 1945 gradili komunistični totalitarizem, ki je krvavo in grobo teptal človekove pravice in se z vsemi sredstvi boril proti demokraciji. Zavedati se tudi moramo, da nam komunizma ni z bajoneti in s tanki vsilila rdeča armada, kot se je to zgodilo vzhodnim državam, ampak „najboljši sinovi in hčere“ slovenske matere. Saj so nas tako učili v šoli, mar ne! Kakšna perverzna in kriminalna sla po totalitarni oblasti in zaslepljenosti je morala voditi „najboljše sinove in hčere“, da so se borili za hujši totalitarizem in barbarstvo in premaganega, ga potem petinštirideset let neusmiljeno in brezobzirno vsiljevali našemu narodu? In še bolj nerazumljivo, zakaj so to počeli takrat, ko se je Zahod boril za demokracijo in civilizacijo ter ju dograjeval zadnjih petdeset let?

Kakšen absurd v stoletju razuma in humanosti! Na ti vprašanji ni odgovora, razen tistega, ki ga je javno dal papež Pij XI., ko je rekel, da je

komunizem v bistvu perverzen. Vendar pa si ti vprašanji moramo zastaviti, da se kaj podobnega ne bi ponovilo, saj ima totalitarizem številne obraze. To je tudi zahteva, ki nam jo ob zlatem jubileju demokracije sporoča Evropa s tem, ko je zavrnila naše prošnje, da bi ta jubilej obhajali z njimi.

Češki predsednik Havel, ki je pogumno odkrival perverznost komunizma, čeprav so ga zapirali in preganjali, je napisal knjigo *Živeti v resnici*. V njej ugotavlja, da je življenje v komunizmu „pretkano skoz in skoz s pletenino hinavščine in laži. (...) Oblast mora ponarejati dejstva, ker je ujeta v lastnih lažeh. Ponareja preteklost, sedanjost in prihodnost. Ponareja podatke. Ustvarja lažno podobo, da nima vsega zmožnega policijskega aparata. Ustvarja lažno podobo, da spoštuje človekove pravice. Ustvarja lažno podobo, kakor da nikogar ne preganja. Ustvarja lažno podobo, da je ni strah. Ustvarja lažno podobo, kakor da ne ustvarja nobene lažne podobe. Človeku ni treba verjeti vseh teh mistifikacij. Mora pa se vesti tako, kakor da bi vanje verjel, mora jih vsaj molče tolerirati (...) Že samo zaradi tega pa mora živeti v laži. Ni mu treba sprejeti laži. Dovolj je, da sprejme življenje z njo in v njej. Že samo s tem namreč potrjuje sistem, ga izpolnjuje, ga deli — je sam sistem.“

Demokracije ni torej brez odmika od totalitarizma, prekinitve z njim in njegove obsodbe, pa čeprav je bil „naš“, komunističen. Zato pa je treba po Havlovih besedah prenehati živeti v laži in z njo. Laž je treba razkrinkati, da bi lahko živeli v resnici. To pa ni mogoče, če tudi v ponarjeno preteklost ne posveti luč resnice. Bomo zbrali dovolj demokratičnega poguma in se pridružili Pozivu Državnemu zboru in pristojnim oblastem na Slovenskem ter podpisali zahtevo po obsodbi komunistične partije in njenega skoraj polstoletnega totalitarizma na Slovenskem? Ali pa nam je šenaprej bolj všeč življenje v laži? Totalitarizem „se ohranja samo tako dolgo, dokler je človek pripravljen živeti v laži“, še pravi Havel. Od vsakega med nami je od visno, ali bomo čez petdeset let, ko bo Evropa obhajala stoletnico demokracije, povabljeni na slovesnost kot dežela, ki ima za sabo že pol stoletja demokracije, ali pa nas bodo demokrati zopet morali zavrniti kot čudaško družbo, v kateri je „liberalni“ totalitarizem cinične distance zamenjal komunističnega.

ZADOVOLJNA TOVARIŠIJA!

Partizani z Italijani v Ribnici.

Stane Dolanc, Sergej Kraigher, France Popit in Ivan Bratko.

PRIČA IZ BREZNA MUČENCEV

V Združenih državah Severne Amerike in v Kanadi živijo trije slovenski Lazarji, ki so ušli strahotne smrti iz dna brezna v Kočevskem Rogu: Milan Zajec, France Dejak in France Kozina. Zapisano pričevanje Milana Zajca je bilo prvi avtentični popis pokola množice slovenskih domobrancev, ki so ga v junijskih dneh leta 1945 izvršili komunistični partizani. Ko se je po rešitvi iz brezna pretolkel v Italijo, je že leta 1947 za štruco kruha „prodal“ svetniku Karlu Škulju svoje zapiske v begunskem taborišču v Senigalliji. Svetnik Karel Škulj, ki je takoj po prihodu v Argentino začel izdajati Šmartinski vestnik domobrancev, jih je obelodanil v slovenščini in kasteljanščini v

Posebnih zvezčičih pod naslovom **Ušel sem smrti**. Pozneje so bili še večkrat objavljeni v različnih publikacijah, kot napr. v **Ameriški domovini** v Clevelandu (1975, št. 3 itd.) in v srbsčini v **Iskri** (št. 578-580, l. 1975) v Münchenu. Po Iskri so jih povzeli tudi Hrvatje in jih vključili v debelo dokumentarno knjigo **Bleiburška tragedija hrvatskoga naroda**, ki je izšla že v tretjem ponatisu l. 1993 v Zagrebu. Prevedene nazaj v slovenščino jih po tej knjigi ob 50. obletnici slovenske tragedije prinašamo še mi. — *Op. ur. Tabora.*

Sumljiva pot

Misleč, da bomo šli v Italijo, smo se 29. maja 1945 v Vetrinju pripravljali na odhod. Zdelo pa se nam je nekoliko sumljivo, ko nam je pred molitvijo poročnik Gomilšek rekel: „Molimo za srečno pot, ker ne vemo, kam gremo!“

Po isti cesti, po kateri smo prišli, smo se pomikali mimo gomil odvrženega orožja. Angleži so nas spremljali z oklopnimi vozili in džipi. Čez Dravo smo šli po istem mostu, po katerem smo prišli. Potovali smo od osmih zjutraj do petih popoldne. Kljub temu, da je naše razpoloženje bilo mučno, smo spotoma prepevali.

V Področici smo naleteli na Titove partizane, po večini Bosance, ki so nam pripovedovali, da so bili mobilizirani pred koncem leta 1944. Niso s prezirom gledali na nas; najbrž zato, ker smo imeli kraljevske kokarde. Rekli so nam, da so prišli po konje in vozove, ki smo jih vzeli mi.

Kmalu je pripeljal vlak, ki se je ustavil kakšnih sto metrov pred postajo. Iz njega so poskakali partizani in odšli v gozd. Hitro smo obvestili naše poveljstvo, pa so nam odgovorili, naj se ničesar ne bojimo, ker smo v angleškem transportu. Medtem so nas pričeli nalagati v vagone. Tudi konje so strpali. Ker se je Angležem zdelo, da se to vse prepočasi vrši, so nas začeli na surov način udrihati s kopiti.

Ko so zapirali vagon, so Angleži držali puške pripravljene za strel. Šele tedaj so se pojavili partizani, ki so nam takoj začeli groziti s smrtjo. Vlak je krenil proti tunelu, kjer se je za kakšne pol ure ustavil. Takrat so partizani začeli odpirati vagone in se valili vanje, nam nasilno odvzemali obleko, ure, pasove ter vse, kar je bilo količkaj vrednega.

Pretepanje v Kranju

V Kranju so nas nagnali iz vlaka. Bilo je huje od sodnega dne! Podili so nas izven Kranja v neko taborišče in nas natlačili na dvorišče. Ko smo čakali, kaj se bo z nami zgodilo, so privlekli 17-letnega domobranca Franceta Komana iz Dravelj. Začeli so mu z mašincio izbijati zobe ter ga fizično in živčno mučili, dokler mu partizanski komisar, ki je rekel, da je iz Vrhnik in se je boril na Primorskem, ni spustil rafala v glavo. Potem nas vse prisotne vpraša, če je med nami še kdo, ki hoče prostovoljno umreti. Moram poudariti, da je France Koman umrl miren in brez besede.

Ubitega so pustili ležati do drugega dne. Tisti dan je prišel komandant Kranja na konju in s psom, ki je takoj začel vohljati ubitega, nakar je komandant zbadljivo pripomnil: „Čudno sem zdi, da pes voha izdajalsko kri.“ Najprej reče, naj mrtvega vržejo kar v stranišče, potem pa si premisli in zapove, naj ga zakopljejo na dvorišču.

Kmalu je pričelo zasliševanje in pretepanje. Iz vseh koncev so prihajali partizani, iskali med nami poznane domobrancelje in jih topli ter mučili. Najbolj divjaški je bil Maretov Žan iz Novega mesta; prav posebej, če je naletel na kakšnega Novomeščana.

Dne 1. junija so nas v spremstvu tankov in topov odgnali iz taborišča skozi mesto Kranj. Prebivalstvo nas je obsipavalo s psovkami, vpilo, da smo izdajalci in ubijalci, ter nas spraševalo, kje smo pustili škofa Rožmana in Rupnika. Ko so nas pripodili na železniško postajo, so nas strpali v živinske vagone in nas med grožnjami in psovkami obdelovali z bikovkami. Natlačili so nas 60-80 v vsak vagon, tako da smo ležali drug na drugem.

Vožnja proti Kočevju

Po kratki vožnji je vlak pripeljal do reke Sore, kjer je bil most porušen. Zato so nas nagnali iz vagonov in nas po stari navadi zopet med grožnjami in psovkami mlatili z bikovkami. Prišli smo na cesto, ki vodi iz Kranja v Ljubljano. Tam so nas prevzeli hrvaški partizani, ki so z nami lepo postopali in nam dali celo vode, za katero smo prosili. Tako smo pripešali do Št. Vida, kjer so nas zaprli. Tu so začeli prihajati komunisti, ki so iskali svoje žrtve. Od tod so odvedli policijskega oficirja Hlebca. Jaz ga osebno nisem poznal. Drugi pa so mi povedali, da je kljub temu, da je bil ves pretolčen, šel vzravnani in ponosno.

Okrog petih popoldne je pripeljal vlak iz Ljubljane in zopet so nas natovorili kot v Kranju. Do Šiške se je vlak premikal čisto počasi in tiho, brez šuma in vpitja partizanov. Tu se je ustavil za kakšnih 20 minut. Prišli so neki civilisti in, ko so v nas prepoznali domobrance, so nas pričeli obsipavati s psovkami.

Na ljubljanski postaji se vlak ni ustavil, ampak se je po nekaj minutah vožnje ustavil izven postaje. Tu so nas zopet iztovorili. Takšnega sprejema še mi nismo pričakovali. Kot da je konec sveta: rjojenje, vpitje, razbijanje po vagonih in še hujše pretepanje. Tega zares ni mogoče popisati! Na zidu klavnice in okoli nje je bila množica ljudi, mi pa smo bežali na vso moč, kolikor smo jo premogli.

Zvoni Avemarijo

Ker je bil most čez Ljubljano porušen, so nas pognali na drugo stran, kjer je čakal drugi vlak na nas. Ko smo se drug čez drugega drenjali v vagone in smo se vsi lovili za ročice, da bi se laže vzpeli, so nas topli po rokah in nas tako prisilili, da smo drug drugega prerivali, da bi čim prej prišli notri. Ko so nas končno natovorili, je bil še dan. Čakali smo še kakšno dobro uro. Pričelo se je mračiti. Nekje je zvonilo Avemarijo. Vsi

smo začeli goreče moliti k Materi Božji. Zato so partizani razbijali po vratih in vpili, da nam tudi Marija ne more več pomagati.

Kmalu nato je vlak potegnil. Vozil je počasi, pa vse prehitro za nas, ki smo že slutili svojo usodo, čeprav smo bili natrpani kot vžigalice.

—, —

Lačni, žejni, izmučeni smo prišli v Kočevje točno ob času, ko je vzhajalo sonce. Ko so se vrata vagona odprla, smo izstopili čim hitreje smo mogli, ker smo že slutili, kakšen sprejem nas čaka. Pri vratih so stali srbski in hrvaški partizani, ki so se začudili, česa se bojimo. Razvrstili so nas štiri po štiri in nas je bilo toliko, da so prvi že bili v mestu, ko so ostali še stali na postaji. Računam, da nas je bilo okoli 1600. Z nami so šli po isti golgotski poti tudi četniki in hrvaški domobranci. Gnali so nas kot živino v zgradbo kočevske gimnazije. Vpili smo za požirek vode, pa ga nismo dobili. Polegli smo tako natlačeni, da ni bilo več prostega prostorčka. Še pred tem so nas zopet preiskali do gole kože.

Pet bratov na poti v smrt

Po desetih minutah so nas pozvali v sosednjo sobo na zajtrk. Na stopnicah srečam Janeza Lesarja iz Zagorice, ki mi je povedal, da so moji trije bratje na gimnazijskem dvorišču. Res, tam je bilo okrog sto domobrancev in med njimi moji bratje Tone, Nace in Stane; brat Janez pa je bil še v poslopju.

V izpraznjene konzerve so nam nasuli nekoliko nedokuhanega in neslanega fižola s pesnim listjem. Toda še tega nam niso dovolili jesti. Nismo še vsi dobili te čorbe, ko je padlo povelje, da se uvrstimo štirje po štirje.

Koračili smo skozi mesto, kjer je mrgolelo partizanov. Nobenega civilista ni bilo; edino mlada deklica je stala za železniško postajo in žalostno gledala naš sprevod. Korakali smo po glavni cesti, čez Rinžo, mimo cerkve in gradu v Delavski dom. Pred domom je bila baraka, v kateri smo videli kopico okrvavljenih vojaških oblek. Nekdo reče: „Poglej,“ toda nobeden ni hotel povedati drugemu, kaj to pomeni.

Stopimo v poslopje in jaz grem v prvo sobo na desni. Nasproti je bila druga soba, v kateri je bila gomila bodeče žice, ki je že bila nasekljana na

nekako tri pedi dolge komade. Lahko rečem, da je kup bil visok nad en meter. V poslopje so prišli tudi moji trije bratje.

Takoj so postavili pred vrata stražarje, ki so se začeli surovo, da ne rečem zverinsko obnašati. Znova so nas preiskali in morali smo oddati že itak prazne torbe. Istočasno so nas začeli vezati po dva skupaj. Imel sem zavojček cigaret „Morava“ in sem partizana poprosil, da mi ga pusti. Ko me je zavezoval, mi je še tistih nekaj cigater vzel rekoč: „Zdaj greste v angleško taborišče, kjer boste imeli vsega zadosti.“ Zaslišali smo kamione in takoj so nas začeli nalagati nanje.

Pot na morišče

Vsakega so z žico zvezali tako, da so roke bile na ledju in se je žica zadrževala v meso. Lakte so nam stisnili skupaj, da je zares bolelo. Jaz sem se izmikal tako, da sem bil v naši sobi zadnji zvezan. Zvezali so me skupaj z redovnikom Tonetom Hočevarjem iz Ambrusa, za menoj pa je bil Tone Žagar iz Dobrege polja. Ko smo že bili povezani, so nas topli, grozili s streljanjem in reptirali mašinke.

Edino, kar mi je ostalo, je bila svetinjska Matera Božja in Srca Jezusovega, ki sem jo imel zataknjeno za žep srajce. Priporočil sem se Materi Božji, da me čuva. Kamion je pripeljal do vhoda v poslopje tako, da nikdo ni mogel nikamor drugam kot naravnost na kamion. Pri nalaganju so nam pomagali s kričanjem, grožnjami in udarci.

Jaz sem bil na drugem kamionu; na dvorišču jih je stalo šest. Na vsakem kamionu so bili po štirje partizani, ki so nas spremljali in vzporejali z bikovkami. Bilo je nečloveško: po dva sta morala sesti, druga dva leči na trebuh in tako so napolnili vrsto za vrsto kot z drvni.

Nato so avto pomaknili na stran, da so lahko natovorili druge. Želel sem si videti brate in sem jih opazil. Dvojčka Tone in Nace sta bila zvezana skupaj, Stane pa je bil zvezan z Lojzetom Križnikom iz Kostanjevice. Tudi bratje so mene opazili, ker sem se na kamionu vzpenjal, kolikor sem le mogel. Nje so natovorili na četrti kamion. Z nasmeškom so mi povedali vse, kar so hoteli: Naj bom miren, saj se bomo videli na drugem svetu, kjer bo bolje...

Brata Jožeta nisem videl. Bil je v skupini za nami in je v Kočevskem Rogu padel v isto brezno kot jaz in bratje — mi predpoldne, on popoldne.

Dne 2. junija 1945 je bilo tako krasno pomladansko jutro, kot ga do takrat nisem doživel. Kamioni so se razvrščali tako, da so tisti, ki so bili poprej zadnji, sedaj bili prvi. Vozili smo se skozi Kočevje, Rudnik, Žalne in nato po cesti Kočevje-Črnomelj. Vožnja je trajala približno 30 do 40 minut. Med vožnjo so nas pretepali in smo morali peti. Poslednja pesem, ki so jo slovenski domobrancev peli na poti v smrt, je bila: „Češčena si, Marija, je angelski glas; bo zadnja ura bila, Marija, prid' po nas!“ Ta pesem krvnikom seveda ni bila po volji. Hoteli so, da bi peli „Nabrusimo kose“ ali „Triglav, moj dom“. Teh pesmi pa mi nismo hoteli peti.

Kamioni niso vozili posebno hitro. Ko smo dospeli z ravnice v gozd, se je kamion nekolikokrat za nekaj minut ustavil. To pa zavoljo tega, ker cesta ni bila zadosti široka in smo se srečavali s kamioni, ki so se vračali. V njih sem opazili obleko domobrancev, ki so že bili pobiti.

Ko smo se približali strelišču, smo slišali streljanje s strojnimi puškami in hreščanje bomb; ko pa smo se približali še bolj, smo slišali divje krike krvnikov in končno krike ranjenih domobrancev, ki so rotili za pomoč. Klicali so Boga in Marijo, saj jim nihče drugi ne bi več mogel pomagati ali uslišati, ker so gozd na gosto zasedli najbolj zanesljivi komunisti. Stokali so tudi tisti, ki so ležali na tleh kamiona in morali prenašati težo onih, ki so bili nametani preko njih. Tedaj se je oglasil domobranec iz Notranjih goric pri Brezovici, oče petero otrok, in nas tolažil, naj bomo mirni in zbrani, čeprav gremo v smrt, ker tudi on to vse vdano trpi. Za sebe lahko rečem, da se nisem bal smrti, temveč mučenja.

Vse to se je dogajalo na prvo soboto 2. junija leta 1945. Zato je že omenjeni Tone Hočev var rekel: „Nekoč smo prve sobote hodili k obhajilu, danes pa nas bo obhajala sama Mati Božja Marija.“ Celo partizani so po teh besedah umolkili in niso delali nikakšnih pripomb...

Živega koljejo...

V strahu smo pričakovali, kaj bo. Ko pa smo prišli na mesto, je bilo vse še bolj strašno kot smo pričakovali. Avto je vozil po vijugasti poti in ponekod tudi v strmec. Ustavil se je v ozki dolinici, po kateri se je prožila pot z majhnim padcem. Tedaj se vrata kamiona odpro in med strahotnim krikom so nas pričeli vleči za noge iz kamiona — skoraj napol mrtve, ker smo bili premečkani; saj smo ležali drug čez drugega.

Komunisti so imeli svoj posel v naprej in do podrobnosti odrejen. Ena

skupina je imela nalogo, da nam reže vezalke in sezuva čevlje; pri tem ni bilo važno, če so nož zasadili tudi v nogo. V bližnjem grmovju je bilo mnogo pasov, s katerimi so nas v koloni zavezovali.

Prvo, kar me je pretreslo, ko so me zvalili iz kamiona na tla, je bil ta prizor: Nekaj metrov pred menoj je sedel polnoma nag domobranec, okoli katerega se je vrtel partizan z velikim nožem in ga zbadal tako, da mu je kri brizgala iz vsega telesa. Bil je že slep. Partizan mu je oči že iztaknil. Roke je imel zvezane za hrbtom. Vse je mirno prenašal. Nisem mogel slišati niti besede pritožbe. Sedel je — ne sključen, temveč z glavo pokonci.

Na morišču

Partizani so bili brez suknjičev, z zavihanimi rokavi. Eni so imeli v rokah velike zavihane nože, drugi brzostrelke in puške preko ramen. Šli smo skozi takšno vrsto partizanov, ki so nas mlatili. Imeli so dolge lase in divje oči. Govorili so južnjaško — srbsko ali hrvaško. Krive nože so imeli nasajene na precej dolge držaje. Oficirji so jih priganjali, da bi nas čim bolj brezdušno mučili.

S ceste smo krenili na levo. Po poti smo morali sedati in se zopet dvigati, korak nazaj, korak naprej in po komandi rjuti: „Kopa, jama, seno, slama!“ Kaj je to pomenilo, še danes nimam pojma.

Spremljali so nas v dvoredu, a v gozdu je itak bilo polno partizanov, ki so nas zmerjali in tolkli. Nekateri med nami so prišli do jame že napol nezavestni.

Nekako 30 metrov pred jamo so nas razvezali in vsi smo se morali čim hitreje sleči do golega. Kljub temu se je nekaterim le nekako posrečilo, da so ohranili kakšen košček oblačila. Ko smo že bili popolnoma nagi, so nam zvezali roke za hrbtom. Potem so nam partizani z noži in batinami kazali pot k grobu.

Jaz sem se slekel do nagega, vendar sem zadržal srajco. Nekateri so pribežali do jame iznakaženi in brez oči, ker so jih partizani z velikimi noži bodli celo v glavo. In ko so nož zabodli v meso, so rezilo vrteli sem in tja, tako da so nekateri imeli glave popolnoma izmaličene. Takšne,

napol mrtve, smo morali mi vleči s seboj do jame.

Pot do jame so naredili tako, da so izsekali grmovje, ki je rastle okoli nje in je bila posuta z razbitimi steklenicami, tako da smo si porezali še noge, ko smo prišli do brezna. Kakšen bo grob, si še nisem mogel predstavljati; samo streljanje sem slišal. Ko so me nagnali, da bežim, sem se podviral, kolikor sem mogel, ker so me z obeh strani tokli. Ko sem pribežal do jame, sem opazil skupino partizanov, ki so vanjo streljali še napol žive domobrance in metali bombe, da je sevalo in grmelo kot ob hudi uri.

Živ v grobu

V breznu nas je ostalo osemnajst živih. Ležali smo nakopičeni v stranskem rovu, ker nas je zeblo tako, da smo šklepetali z zobmi kljub temu, da je bil mesec junij. Povrhu smo bili brez obleke, žejni in lačni. Brezno je bilo zgoraj mnogo bolj ozko kot na dnu. Na dnu je ležalo približno 80 cm debelo deblo. Tisti, ki smo imeli še kaj moči, smo slačili mrtve, ki so imeli na sebi še kaj cunj in si jih oblačili, ranjence pa obvezovali. Če smo le mogli, smo vsakemu osvobodili roke; samo tistim, ki so ležali na sredi brezna, tega nismo mogli, ker so tam partizani streljali s strojnicami in metali granate.

Med nami so bili tudi vojni kurati ki so peli pogrebne pslame in molitve. Bilo je grozljivo poslušati te glasove v slovenskem in latinskem jeziku. Mnogi izmed njih, ki so umirali, so na ves glas molili: „O Bog, odpusti jim, saj ne vedo, kaj delajo!“ Niti ene psovke ni bilo v breznu slišati.

Streljanje je trajalo od 2. junija in ves dan do nedelje 3. junija, v ponedeljek pa samo predpoldne...

Žrelo brezna so partizani stražili noč in dan. Celo ponoči so v jamo streljali in metali granate. Stokanje in vpitje na pomoč umirajočih je bilo neposno.

5. junija je zunaj jame nastala popolna tišina. Nas pet, ki smo bili lažje ranjeni in smo lahko hodili, smo čakali samo trenutka, ko bi lahko iz brezna ušli. Tretjega dne smo našli še en stranski rov, ki je bil dolg približno 10 metrov; toda iz njega ni bilo izhoda. Enemu izmed nas se je posrečilo, da se je priplazil do roba brezna, kjer pa so ga zgrabili trije

partizani in vprašali: „Kaj si? Rupnikovec ali Nedičevce?“ Odgovoril je: „Domobranec sem!“ Čez 10 minut je brez streljanja padel nazaj v brezno — mrtev. Zaklali so ga. Tako smo ostali še štirje, ki smo lahko hodili.

Skupni grob minirajo

Z Vinkom Mravljetom smo okrog stene kapnikov napravili zaklonišče tako, da smo spredaj naložili pet, šest mrtvih domobrancev, ki bi nas ščitili. Mi živi v breznu smo lahko dobro videli partizane, ker jim je sonce razsvetljevalo obraze, mi pa smo bili v temi. Seveda si jih nismo preveč ogledovali, ker smo se zbal, da bi nas opazili. Potegnili smo se zopet v rov in samo čakali, kaj se bo končno zgodilo. Še pogovarjali se nismo mnogo, ampak samo premišljevali. Še moliti se nam ni dalo; samo od časa do časa smo zmolili: „Spomni se, premila Devica Marija!“

Kmalu zatem, ko so vrgli v jamo zaklanega domobranca, je zunaj bilo slišati prekopavanje in vse je kazalo, da bodo rob brezna minirali. Ni še minilo pol ure in že je grmel in v brezno so padale velike stene in kameje na umirajoče domobrance. To se je ponovilo še širikrat, ker je bilo pet detonacij. Enemu izmed nas je zaradi zračnega pritiska počil ušesni bobenček.

To se je dogajalo 5. junija pred poldne. Naš rov ni bil povsem zasut, ker je bila jama na dnu precej široka. Trupla so bila pokrita s kamenjem; toda ne popolnoma, še vedno je bilo slišno hropenje umirajočih. Nato so nametali še bombe, ki so tako zadimile, da sploh ničesar nismo mogli videti.

Vedno manj živih

Iz rova smo prisluškovali, da bi ugotovili, če je sploh še kakšna možnost za rešitev ali ne. Ko se nam je zdelo, da se spušča noč, smo se začeli pripravljati za izhod iz brezna. Mislili smo, da je to zadnja noč, ko bi se morebiti lahko rešili. Bili smo že preveč izčrpani. Kljub vsemu se nismo preveč vznemirjali. Lahko rečemo, da smo bili celo popolnoma mirni, čeprav smo se zavedali, da lahko ostanemo tu zakopani.

Vem, da sem tistega večera poskušal zlezti iz brezna, toda čim sem se malo vzravnal, sem padel v nezavest. Prebudil sem se šele naslednje jutro. Bil sem prepričan, da so se drugi rešili in da sem ostal sam med mrtvimi. Pa se zaradi tega nisem vznemirjal. Začel sem se z rokami in

nogami plaziti naprejin sem še kar hitro prišel na svetlobo. Med potjo sem naletel na mrtvega Vinka Mravljeta, nato na drugega in še na tretjega. Vsi so bili mrtvi. Eden, ki je bil iz Rudnika pri Ljubljani — imena ne vem, ker smo ga v jami zvali „Rudnik“ — je bil še živ in je poleg odprtine čakal, kako bi lahko prišel ven. Ko me je zagledal, se je začudil, ker je bil prepričan, da sem že mrtev. Rekel mi je, da je zunaj straža in da od časa do časa še vedno mečejo granate v brezno. To jutro so vrgli v brezno še tri ranjence.

Rešen

Dan je minil v čakanju, da bi se rešili iz jame. Žejo smo tešili tako, da smo lizali kapnike, ustnice pa smo si močili z lastno vodo. Glad smo potolažili z drobci mesa mrtvih domobrancev.

Ko se je pričelo nočiti, sem „Rudnika“ pregovarjal, da bi zlezla ven. Ni mogel. Počutil se je povsem oslabiljenega. Jaz sem splezal na drevo, ki je ob miniranju padlo v jamo. Ko sem zlezel iz brezna, je bila že tema. Pri odprtini je bilo toliko muh, da sem imel občutek, kot da me hočejo potisniti nazaj v brezno — tako so se zaletavale vame. Slišal nisem ničesar, ker mi je v glavi vse vrelo. V grmu pred breznom je bil nekdo obešen za noge. Umaknil sem se mu in drsal navzdol. Nemorem popisati, kako sem vdihoval sveži zrak. Šel sem počez skozi gozd in srečaval divje prašiče, ki pa me niso vznemirjali. In tudi bal se jih nisem. Strah me je bil samo pred komunisti.

Begunec

Drugi dan popoldne med 4. in 5. uro sem prišel do vasi Koblere. Med potjo sem si žejo gasil z roso in žvečil kislico. V Kobleru blizu Kočevja je bilo polno komunistov. Počakal sem, da se je znočilo in se v mraku približal vasi. V neki hiši sem dobil jajce in krompir. Od tod sem odšel v vas Otavice, kamor sem prišel okoli druge ure ponoči. Sprejela me je zelo dobra družina, kjer sem pet dni počival in se krepil.

— — —

Iz brezna sem se rešil dne 6. junija 1945 okrog devetih zvečer. Potem sem se do 1. aprila 1946 skrival po dolenjskih gozdovih. Tedaj sem preko Ljubljane, Brezovice, Vrhnike in Horjula odšel v Trnovski gozd. Prekoračil sem mejo in dne 4. aprila 1946 prišel v Gorico.

Zlata alianza *

Niti ne vem, kje sva se prvič srečala. Vinko je bil doma v Cekinovem gradu v ljubljanskem Tivoliju. Tudi ne vem, kaj je naju povežalo v tako močno prijateljstvo. Skupne borbe, napori, avanture mladosti ali pa morda njegova dobra, skrbna mama, ki je imela 10 sinov za katero sem ji bil jaz enajsti.

Vinko je bil družaben fant; korajžen in odločen — vodnik udarne čete. Eden tistih, ki v nobeno akcijo ni podvomil in mu nikoli ni manjkalo prostovoljcev. Znal pa je biti tudi vljuden, umirjen in prikupen, zato ga je marsikatero dekle vzljubilo. Včasih sem ga našel zamišljenega. Tisto pomladno jutro, pred pohodom na Cerkno, pa je bil nemiren:

„Če udarimo čez mejo na Gorenjsko, bom skočil do Tržiča — do Zinke. Kaj misliš? Resno me skrbi zanjo.“

Pomladni veter je gnal raztrgane oblake izza Slivnice in nekje v daljavi je grmelo. Kot, da se je vrnil z mislijo, ki je hitela z oblaki, je nadaljeval:

„Vzel bi jo s seboj. Nemci so vruga zmožni — ob porazu bodo uničili vse.“

— — —

V gimnaziji v Ljubljani sta se spoznala in rada sta se videla, komaj dober mesec pred vojno. Ko je udarilo, je odšla domov — v Tržič. Spremil jo je na postajo, tedaj šele mu je zaupala, da ga ima rada in — in da ga bo čakala.

Ko je potem trojni okupator vdrl v Slovenijo in jo razdelil na troje z žično pregrado, je Zinka ostala pod nemško zasedbo. Več kot leto je poteklo v nasilju, strahu, preselitvah in izgonih; zapori, talci, mrtvi. Vinko je že izgubil upanje, da se bosta še kdaj srečala.

* *Alianza — poročni prstan - zaveza.*

Pa je prišlo drobno pismo — nepričakovano, zaupno, kakor šepet na uho. Vinko sam ni vedel kako, prepoznal pa je Zinkino pisavo; prav taka, kot na vizitki za tisto zadnjo Veliko noč.

„Ata je v Dachau. Mlajši brat pa je moral na Koroško. Z mamo in sestrice smo same. Težko je, upam, da ne bo večno. Čakam Te Vinko — Tvoja Zinka.“

Z očmi je objemal drobni listič in ga pritisnil k ustnicam —.

„Čakam Te“, je šepetal sam sebi. V teh črkah je videl njeno podobo: dva slapova svetlih, kodrastih las, med katerimi je bilo komaj prostora za velike, modre oči.

„Da bi že minila ta prekleta vojna, prvo uro sem v Trziču.“

Odgovora ni mogel poslati, ker ni poznal zanesljive zveze. Ženska, ki je prinesla pošto je ubežala iz nemške cone. Tudi upanje ob pohodu na Cerkno mu je izneverilo načrt.

Potem so se spet vrstili dnevi v normalnem ritmu vojaka na fronti: patrolje, zasede, borbe, ranjeni, mrtvi. Čas v pričakovanju nekega konca je hitel počasi.

Vendar, začelo se je jasni. Vojna se je zaobrnila. Osvajalne nemške divizije so se ustavile. Ko so se začele umikati na „strateške“ položaje, so zadihali milijoni. Čas je vedno jasneje približeval konec, a v upanje se je primešavalo nekaj neznanega; strah pred morebitnim novim razočaranjem kakor kmetu, ki gre po nevihti na polje ali v sadovnjak:

Kje se bodo srečali in ustavili zavezniki?

Kaj bo pograbil Stalin?

Kje bo meja svobode in nove sužnosti z vzhoda?

— — —

Jugoslavijo in z njo Slovenijo so veliki trije dodelili vzhodni — „ljudski“ demokraciji.

Internacionalne boljševiške horde, ki so prodirale z juga po umiku nacizma, so po zasedenih deželah ustoličevale svoje zveste — domače tirane-komuniste.

Ceste so bile zabasane z begunci, ki so šli nove svobode iskat — preko meje — k tujcu.

Ob tem času je bil Vinko v bolnišnici za resno pljučnico, vendar mu je šlo že na bolje. Ob evakuaciji bolnikov in ranjencev pred boljševiki, je bil v ranjeniškem transportu preko Gorenjske za Avstrijo. Polovica ranjencev je bila zajeta in pokončana v Brezarjevem breznu, blizu Ljubljane. Lažje ranjeni so se poskušali rešiti. Vinko se je opotekal v dolgi koloni, ki se vila od vlaka proti Brezjam v upanju, da doseže postojanko lastne vojske. Bila je prošnja procesija betežnih na romarski poti, s palicami šepajočih, ob bergljah, opirajoči se med seboj, omagujoči ob poti proseči pomoči.

Na Brezjah so ujeli le še zaščitnico zapuščene postojanke.

„Kam — ?“ je bilo vprašanje izčrpanih in onemoglih.

„V kolono z begunci — smer Tržič!“ je odbrzel motorist.

Vinka je streslo, kot bi se zbudil iz težkih sanj.

„Kako, Tržič je rekel?“

Potem se je dolga kolona spet uvrstila. To pot po stezi v kritju gozda. Mnogi ranjenci so obležali okoli zapuščene postojanke, kakor razmetani papirji in zavrženi neporabni predmeti.

— — —

„Mislim, da bo tistale hiša, Bog ve, če je doma?“ je Vinko bolj sam zase kot za druge ugibal in kazal na visoko pritlično stavbo, ko smo dospeli do trga.

Kakor izgubljen otrok, ki je med množico uzrl mater, se je utrgal in stekel. Ko sem dospel do hiše in se povzpел po ozkih, lesenih stopnicah, sem ju našel — Vinka in Zinko zlita v objemu. Njeni dolgi lasje so brisali solze obema.

„Vidiš, to je Zinka, moje zlato dekle.“ V njenih očeh je bil ogenj čudovite sreče. V radosti mokrih očeh je tonilo hrepenenje dolgih let.

— — —

Za nekatere je bilo Vetrinje poraz in izguba. Za druge upanje in pričakovanje. Za Vinka in Zinko je bil žegnanjski praznik.

Ko so zavezniki poslali prvi transport za Palmanovo in je krožila novica, da vojske spremljajo samo sorodniki, sta se Vinko in Zinka poročila, „da bosta lahko skupaj potovala“.

Poroka je bila v mali, starodavni vetrinjski cerkvi pri oltarju „Marija Hilf“. Vse je bilo preprosto, revno in tiho, pa doživeto kot vera in prošnje brezpravnih beguncev na vetrinjskem polju:

„Marija pomagaj in reši nas ti,
smo dom zapustili na tuje smo šli...“

Svoja poročna prstana sta Vinkov oče in mati podarila otrokoma. Vinku je bil tesen, da ga je le s težavo potisnil na prst.

„Tega in moje ženke mi nihče nikoli ne vzame,“ je Vinko privil mlado ženo ob čestitkah na cerkvenih vratih.

— — —

Tisto sredo, ko je prišla vrsta odhoda za Palmanovo tudi našemu II. polku, sva se z Vinkom znašla v istem tovornjaku. Zinko sem videl trudno in zaskrbljeno. Glavo je naslanjala na Vinkovo ramo, da so ji njeni dolgi lasje počivali na njegovih prsih kot odlikovanje drznemu fantu.

„Nekam slabo ji je,“ je bil Vinko glasno zaskrbljen.

„I, po poroki je mladim ženam navadno slabo,“ se je zarežal starejši narednik in si pogladil brke, kot po dobri pijači.

„Naša je bila prav taka, pa kar lep čas. Ko pa je zajokalo je bilo pa vse neprijetno in hudo pozabljeno.“

Zinka se je skoro sramežljivo privila k možu.

„Če Bog da, bova zibala še pred novo pomladjo,“ mi je šepnil Vinko. V njegovih očeh je gorelo novo življenje, spočeto pod Zinkinim srcem.

Tovornjaki so tulili po črnem asfaltu kakor, da hočejo udušiti vstajajoči dvom za Palmanovo.

Kmalu čez Dravo je kolona zavila na levo. Oči tistih, ki smo nestrpno sledili dvomljivi poti, so široko odprte osteklenele: „Jugoslavija — —!“

Šepredno je mogla beseda iz zadavljenega grla, je kolona tovornjakov po veliki brzini obstala kot ukovana.

„Fantje, prodani smo!“ je pridušeno izdaval narednik, med priganjanjem Angležev, da izstopimo.

Nasilni vojaki so civile ločili od nas in jih uvrščali ob poti proti železniški postaji. Nas so nagnali na veliki travnik levo od ceste. Iz za žitnicami poraščenega polja so vstali angleški vojaki ter obkoljevali travnik z naperjenimi brzostrelkami.

Medtem pa so civile že priganjali proti postaji Pliberk.

Sonce je zahajalo nekje za Gospo sveto in maj je cvetel, pa bi moralo deževati v viharju, z bliskom in strelami, da bi preglušilo grozo razočaranja, ki nam je trgalo obljubljeno Palmanovo.

Po daljšem prerekanju, prerivanju in udarcih, so albionski vojaki tudi nas usmerili proti postaji.

Stopali smo brez besed, sklonjenih glav za lastnim pogrebom.

Na gori Peci pa je stal angel smrti in nas zaznamoval — — .

— — —

Natrpali so nas v živinske vagone, vojake in civile skupaj. V prvi, osebni vagon pa so partizani vljudno vabili domobranske častnike in podčastnike.

Ko je bilo vse natovorjeno, so rdeči funkcionarji naskakovali vagone ter grozeče zahtevali ure, prstane, denar, verižice, obenem pa poželjivo zadirali oči v dekleta in mlade žene.

Po kratki zmešnjavi, ob vpitju zadirčnih povelj in krikov, so boljševiki zapečatili vagon in postavili straže na konec vagonov in po strehi. Po več sunkih s parnim strojem, je vlak pogнал v divjo vožjo in bežal kakor z ukradenim zakladom.

Potem so se nadaljevale postaje križevega pota: Dravograd, Maribor, Pragersko, Grobeljno, Celje.

V Celju se je odprl pekel — — .

In potem tista dolga procesija prodanih sužnjev, po krvavi bukovžljanski cesti do teharskega taborišča.

Procesija na dan sv. Rešnjega telesa (četrtek, 3. maja 1945).

— — —

V taborišču smrti — v Teharjah sva se spet našla. Skoro ga nisem prepoznal, bosega, v raztrganih, umazanih hlačah in s krvavo srago na sencu. Ko sem mu šepnil, me je komaj opazil, tako je bil strt.

„Si videl, je Zinka tu?“

„Ne vem, civili so na oni strani.“

Spsovskami in udarci so nas urejali v dolge vrste pred barakami. Pred vsako vrsto so pogrnili šotorska krila in deke, kamor so veleli odmetavati ure, denar, verižice, prstane in sploh vse, kar ni bila obleka. Vsak je moral stati z navzven obrnjenimi žepi, predse iztegnjenimi prsti in zavihanih rokavov.

Vinko se je trudil, da bi snel in skril tesni poročni očetov prstan, pa ni šlo. Slinil je prst, poskušal z zobmi, pa zaman. Ko je komisar, ki je grozeče pregledoval vrsto prišel do njega z do rame po roki nanizanih ur, je obstal. Vinko mu je kazal rdeč nabrekel prst rekoč: „Ne gre, tako mi je tesen.“

„Počakaj, ti ga bom jaz odsekal,“ je siknil penasti boljševik.

Vinko je vil, slinil in potiskal že okrvaljeni prstan. Solza, ki se mu je utrnila po licu, je bila kaplja v grlu zadavljene bolečine.

Že ko se je komisar znova pomikal v našo smer, se je Vinku posrečilo sneti krvavo zlati obroč. Poljubil ga je in stisnil v pest, da bi ga zadnjikrat objel, ker mu je bil dvakrat svet, nato ga je položil kakor otroka na umazano deko pred komisarja.

— — —

Ko so nas čez nekaj dni nagnali na kamnita dvorišča iz tesnih, zadušnih barak poleg civilistov, so se srečali znani pogledi. Vinko je opazil ženo in hotel do okna, pa je stražar nameril nanj, da se je razdejan sesedel. Tudi civili v baraki so se odmaknili od okna.

Popoldne so jih gnali ob mreži našega dvorišča proti jedilnici.

„Zakaj niste udarili — ?“ je padel šepet skozi pregrado. V njem je bil strah, upravičeno pa je zadel kot očitek.

Hodili so počasi, strti in vase pogreznjeni, kot bi šteli težke, negotove korake. Zinka se je opirala na svojo mlajšo sestro. Roka ji je počivala pod srcem.

Vinko ji je pritajeno pomahal, pa ga ni opazila med tisoči.

„Mislim, da je zanosila,“ je šepnil kot skrivnost. Rad bi, da bi povedala stražarju, da bi ji dali več pozornosti.

„Ali bom pa jaz povedal, ko se bo umirilo to divjanje.“

Drugo jutro se je previdno približal pregradi, ki je ločila nas od civilov. Vsedel se je blizu okna nasproti, da ga je Zinka ugledala. Z desnico si je popravil lase, da bi opazila, da so mu ukradli prstan. Negibno je strmela vanj, kot bi si hotela vtisniti njegovo podobo. Potem jo je premagalo. Z dlanmi si je zakrila obraz, zajokala in utonila med sojetnicami.

— — —

Ko so naslednji dan klicali posamezne za odvoz, je bil Vinko med prvimi.

„Ja!“ Brez slovesa je vstal in stekel na spodnje dvorišče, za barako, kjer so jih vezali in metali na tovarnjake.

Vinko je nervozno z roko kazal proti baraki, potem pa zaokrožil z desnico pred seboj. Morda je hotel dopovedati stražarju:

„Tam v baraki — je moja žena — noseča...“

„Tudi ti boš kmalu noseč,“ je vpil med psovkami pijani boljševik, ga zbil po tleh in začel zvezovati.

Že ponoči, ko se je umirilo v krvavih arenah, se je nek partizan boječe priplazil do mreže in nam šepnil:

„Fantje molite, pobijati vas vozimo. V jame jih mečejo razbite in nage.“

„Ne, saj ni res!“ bi rad zavpil sredi noči. „Poslali so te, da bi nas strli tudi duševno.“ Popravil sem ostro kamenje pod zaglavjem in se obrnil proč.

Ko sem se naslednje jutro oziral proti oknom barake, Zinke ni bilo. Mislil sem, da se morda še ni vrnila, kajti dekleta in mlade žene so zasliševali ponoči... — —

„Sinoči so odšli,“ so bili znaki iz barake.

— — —

Skrivnostnemu partizanu, ki nam je v mraku šepetal grozo resnice, tedaj nisem verjel. O, da bi te še kdaj srečal, ti dobri, prevarani partizan. V lastni stiski razočaranja si mislil na nas.

— — —

Ko se je rušil sramotni zid nasilja tudi v Sloveniji, sem jih šel obiskat. Poromal sem k Toškem breznu, v Teharje, Rog. Pred menoj so zaživel bataljoni. Videl sem brata, prijatelje, tisoče fantov; pa dekleta, matere in žene, ki so jih spremljale v brezna.

Iz nedosežnih globin diha skrivnost en šepet pobitih — neumrlih, ki se

zliiva kakor slavospev s ščelestom zelenih vrhov, za novo pesem slovenske svobode.

Nagnil sem se nad skalne votline. Iz teme prepada se mi je zarisal njen angelski obraz. Velike modre oči so se zadrle v me — Zinka!

Rad bi odvalil podsute skale, da bi v prgišču zbral in objel razmetane kosti, ki so bile telesa sreče, mladosti, hrepenenja, sanj in ljubezni.

„Pusti, nikar! Tu nam je lepo. Tu smo objeti brez rok in poljubov. Tu smo umirali — v srcu domovine. Tu bomo večno živeli. Studenci naše krvi že polnijo brazgotine sovraštva z ljubeznijo sprave.“

Kakor, da bi rastel iz temne globine, v luči čudovite sreče se mi je približal njen beli obraz.

„Ko bi ti vedel — —“

„Tisto noč, ko so nas natrpali na tovarnjake med psovskami in zaničevanjem, so drveli z nami na dolgi temni cesti mimo spečih vasi, preko široke vode, cerkve na griču in strelav v daljavi. Ko smo zavili s ceste na kolovoz, so stražarji na tovarnjaku pospešili udarce. V dolini za ovinkom smo obstali, omoteni dolge živinske vožnje in žejni do smrti. Luna je mežikala izza vrhov kot da bi hotela biti priča krvavih orgij.

S puškinimi kopiti so nas drevili s tovarnjakov. Vojake, ki so bili polomljeni in strti, so metali kot hlode in jih razvezavali. Vpili in s kletvijo so nas priganjali, da smo odlagali nekaj obleke. Stražarji in oni, ki so nas pričakali, so divje, neučakano trgali obleko dekletom in ženam. Vse se je mešalo v poltemi: prošnje, jok, klici, kletev, krohotanje, udarci ob strelah in rafalih na odmaknjenem razsvetljenem prostoru.

Ko bi ti videl, koliko je bilo zločinov do končnega zločina. Vsi smo se morali sleči do nagega. Ko bi ti vedel — —!

Potem so nas gnali v hrib med udarci, kletvijo Boga, Matere božje in nas, ob norčevanju pijanih morilcev, posebno nad nami ženami in dekleti. Padali smo na nerodni, ozki poti, lezli po štirih, vstajali med brcami, udarci s kopiti in kriki. Pot je šla skozi pekel.

Na razhojeni, posekani, razsvetljeni jasi so nas ustavili. Vseposvoda so bili razmetani posamezni čevlji, kosi obleke, vojaške kape, konci vrvi in bodeče žice.

Pripravili so nas za čakajoči špalir partizanov s pripravljenimi kopiti, koli, palicami, opasači in bajoneti, nato pa poganjali vsakega posebej skozi, proti skalam, med gostim grmovjem, kjer je zijala tema brezna. Drvela sem smrti v naročje in v zabavo komunistom, med vrstama, ki sta se zapirali. Udarci in grabežljive roke so me zaustavljali in poganjali. Pred temnim žrelom brezna me je strah vrgel po tleh. Dvignila sem se na kolena. Telo mi je drhtelo v krvi smrtne groze: »Nikarte! Ne udarjaj, brat! Zavoljo spočetega otroka, usmili se!«

Nekaj jih je povsilo puškina kopita in kole. Udarec zadaj pa me pahnil v temo praznine. Strela za mano nisem čula.

Ko sem se zavedla ob ostri bolečini polomljenih rok, sem bila stisnjena med težo kosti nagih mokrih teles in negibnih trupel. Poizkušala sem se izviti iz oklepa rok, ki so grabile življenje, med klici pomoči, hropečimi vzdih, in pretrganimi kosi molitev.

Zavest, da umiram in z menoj moj spočeti otrok, pod težo mrtvakov in krvavečih, prestreljenih teles v breznu groze, med dušečo krvavo mokro soparo, mi je stisnila grlo —

Potem — potem je prešla bolečina v slakdi opoj. Polomljene roke so postajale mehke peruti, ki so me nesle nekam daleč, k pramenom srebrne luči. In moj Vinko mi je prišel naproti, lep in nasmejan, s poročnim prstanom na beli roki —

V objemu čudovite svetlobe božajočih melodij, sva pestovala najino dete in valovi svilenih peruti so hiteli z nami v naročje neizmerni sreči.“

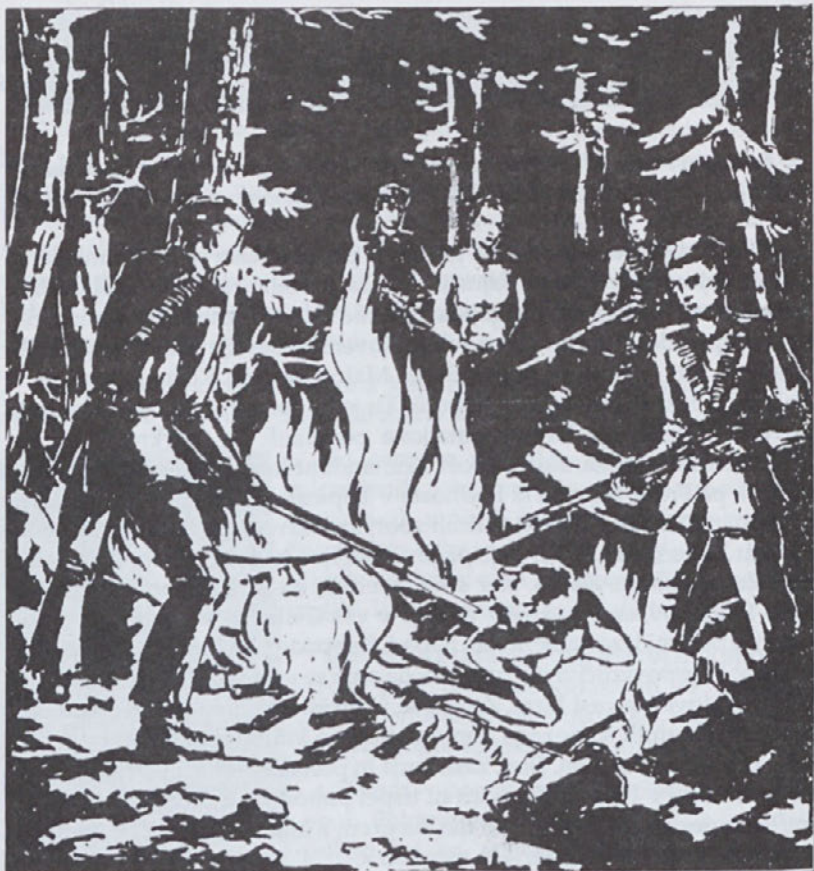
*V breznu
groze in
poveličanja*

„NOB“

Po častni besedi, ki mu je kot prisega, da bo vsa njegova izpoved vsebovala le to, kar je sam videl, slišal in doživel, prične mladi domobranec; (ime v uredništvu)

»Na binkošno soboto 1942 ponoči je padla v našo vas komunistična drhal, polovila nas nekaj fantov, češ da mobilizirajo za osvobodilno narodno vojsko in nas je odganala obdane z oboroženimi komunisti. Šli smo skupno do 70 fantov skozi veliko slovensko naselje polno italijanskih straž, pa niti en strel ni padel. Skozi Malo Goro pri Kočevju smo šli v Polom, ki leži v dolini pod Hinjami. Tu je bil formiran kočevski odred, poveljnik Velikonja Urban, bataljona poveljnik pa Smrkne Franc iz Žužemberka, partizansko ime Jošt. Komandant čete Ljubljančan Kajtimir, vodnik pa Franc Novina iz Podhoste v Topicah, po poklicu krojač. Dali so nam italijanske puške in sklicali zbor, kjer so nam povedali, da gremo osvajat Žužemberk. Kdor se je pa prostovoljno javil za ta pohod, je dobil jugoslovansko mavsarco. Ker smo izvedeli, da je v Žužemberk prišlo 1000 Italijanov, smo jo zavili v Dvor v vas Cvibel. Tam so nas 200 kolesarjev postrojili za nameravani napad. Kar pade v bližini iz minometalca bomba, ki je povzročila tak preplah, da smo se vsi razbežali in se ustavili šele v Ajdovcu v vasi Lipa. Začela se je preiskava, kdo je povzročil oni preplah. Osumili so nekega komunističnega komandanta, ker se jim je zdel preveč nacionalen. Brez zaslišanja in preiskave so ga ustrelili. Nato smo šli nazaj v Polom. Ker nam ni uspel pohod na Žužemberk, smo se lotili drugega dela. Določili so me, da grem z Ljubljančanom „Pepi-jem“ stražit v Hinje „nekega farja in njegovo k...“. Postavila sva se pred hlev. Vedno so prihajale večje ali manjše skupine komunistov, gledali so v hlev, streljali vanj in klicali, češ „le porabita še zadnjo uro, le“. Nekako po deseti uri zvečer pride povelje, da se vrata hleva odpro, kar se je izvršilo. Iz hleva so pripeljali dve osebi, mladega moškega, bil je g. kaplan Novak iz Hinj, doma iz okolice Žužemberka, star 26 let, in eno žensko, bila je Darinka Čebulj, doma od Radovljice, učiteljica v Hinjah, stara 24 let. To je bilo 13. junija 1942 nekaj po deseti uri ponoči. Bil je pretresljiv prizor. Ko sta stopila na prosto, je oba prijel rabelj za roko, obdan od drugih rabljev, jaz pa sem bil v ozadju z nabito puško. Pogled je bil grozen. Bila je mesečna noč, ki je prepuščala navzlic oblačnemu nebu veliko svetlobe.

In v tej mesečini je pretresljivo sliko zlasti dajalo dejstvo, da sta bila

duhovnik in učiteljica popolnoma naga. G. kaplan je stopal sicer utrujen, a pogumno in samozavestno, ter z nekim finim prezirom na svoje sodnike in rablje. Učiteljica se je tresla od hladu, še bolj jo je pa pretresala ranjena sramežljivost izpostavljena celi drhali — naga. Šla je omahujoče in silno trudnega koraka. Telo izmučeno, oslabiljeno in polno črnih podplut od vrha do tal vsled groznega tepenja, povešene glave; ki jo je včasih dvignila — pretresljivi izraz izmučenosti prestanega duševnega in telesnega trpljenja, zadeta sramežljivost, plašen nemiren pogled v daljino, kot bi iskala rešitelja. — Zavili smo v gozd. Takoj ob obronku zagledamo starejšega moža, privezan je bil na drevo, glava mu je visela skoraj brez življenja nepremično, že od muk oslabil. Bil je to bivši orožnik Ivan Žvan.

Mimoidoči so ga bili in zasramovali. Pridemo na malo ravnico, kjer je bila miza s stoli za sodišče, ki so ga zasedli zgoraj omenjeni poveljniki kočevskega odreda. Začelo se je zasliševanje. Bilo je pol ponoči. K mizi stopi g. Novak, ob njem pa mrk Bosanec Mate, krvnik. Prej je ta krvnik s konjiči prenašal drva na postajo Stražo. Ob nastopu revolucije se je prijavil komunistom in jim podaril 6 konjičev, zato je dobil častno službo — rablja. G. kaplan je govoril bolj tiho, zato ga nisem razumel, četudi sem stal tik za rabljem, ki ga je med zaslišanjem večkrat pretepal. Šlo je za to, da oba obsojenca izdata vse one iz Hinj, ki so „konspirativno“ delovali z njima. Smrke, vinjen, je imel glavno besedo, toda ni bil zadovoljen z uspehom. Zato se obrne na komisarja, ki je bil njegov brat z imenom Jovo. Le-ta g. kaplana in učiteljico izroči rablju, češ „vrši ti dalje, Mate!“ Nato se je vsa gruča dvignila in premaknila za 30 korakov v dolinico, kjer je gorel velik ogenj. Tolovaji so izvlekli iz goreče grmade veliko živo razbeljeno železno ploščo. — Nato veli rabelj gospodu kaplanu, naj stopi na žarečo plato. G. kaplan Novak se nič ne obotavlja, marveč stopi z obema nogama v sredino železa, da je zacvrčalo človeško meso. Če je vsled nevzdržnosti na žarečem železu odskočil, so ga okoli stoječi tolovaji z bajoneti in puškinimi kopiti vrgli na plato nazaj. Mučenec se ni smel pripogniti, toda naenkrat se je sesedel, tolovaj ga zgrabi in postavlja na noge, češ da mora stati na plošči. Čez čas so mu dovolili oddih na travi, toda kak oddih? Začeli so z novo muko. Potiskali so mu šivanke pod nohtena rokah in nogah. Ko so to končali, so ga spet spravili na razbeljeno ploščo, dokler se ni popolnoma izčrpan kot mrtev sesedel. Tedaj je Bosanec prinesel žatlaho, to je kratko nasajeno podolgasta široka sekira, s katero je kaplanu odsekal obe roki v zapestju in obe opečeni nogi v gležnjih. Maličili so ga še po drugih delih telesa. Potem so privlekli privezanega Žvana in mu zbadali šivanke, pa je bil že brezčuten, kar pa ni motilo rabljev pri tem delu. Odnehali so šele, ko je zaklical nekdo iz tolpe: „Pustite ga vendar, saj vidite, da ne čuti več.“ Jaz sem čutil v srcu silno bol. Šlo mi je na jok, najrajši bi bil pobil ta grozoviti zbor. Toda vedel sem, da me vržejo takoj na grmado, če količkaj dam znamenja, da sočustvujem z mučencema. G. kaplan je že ležal nepremično. Ves čas strašnega trpljenja ni zajecal, ne jokal. Včasih mu je po bledem licu pritekla solza. Ustnice so se rahlo premikale — molil je. V tem pride drugi stražnik in me nadomesti. Jaz se pa pomaknem nazaj in se zgrudim za grm od neskončne groze in sramu, da sem v taki družbi. Mislil sem na učiteljico. Odmaknili so jo od g. kaplana primerno daljino proč, in pohotne hijene so se nasičevale nad ubogo žensko. Kake muke je prestala, ne vem. Čez čas zaslišim zaporedne tri strele. Vsak od treh mučencev je končal s kroglo v čelo.

Čez mjhen greben je druga dolinica, kjer so pokopali nesrečne žrtve. Ves čas mučenja se je na vasi slišala harmonika, vriskali so in peli, pijani obsedeni slovenski komunisti.

Na koncu krvavega mučenja — da bo tragedija popolna — me odredijo zopet v desetino. Šli smo ropat zapuščino g. kaplana. Druga skupina pa je šla ropat imovino pokojne učiteljice. Naša desetina je šla h kaplanu. Soba je bila lepa, knjig in zlasti belega perila je bilo dosti. Na vse so padle zverine, ropale, razbijale, oskrunjevale. Kako so si delili vse ukradeno blago, ne vem. Zgrabil me je nepopisen stud nad to podživalsko tolpo. Sklenil sem pobegniti, kar se mi je posrečilo že drugi dan. Komaj sem bil na varnem, že se je organizirala Vaška straža. Stopil sem prostovoljno k njej, nato pa v domobranske vrste. To doživetje mi je odgrnilo vso peklensko propalost komunistov in komunizma. Zato sem s toliko večjo zavestjo in pripravljenostjo vršil vzvišeno nalogo domobranstva.«

Jakob Planinšek

V spomin mučeniškim žrtvam

Govor na žalni proslavi za pobitimi žrtvami v New Yorku leta 1955

Zopet smo v juniju, da z bolečino še vedno odprtih ran, mislimo nazaj v živo zgodovino Kalvarije slovenskega naroda. Težko nam je reči, katero obletnico pobitih žrtev obhajamo danes, ker vemo, da so prve žrtve položile svoja življenja na oltar domovine že v letu 1941, ob nastopu fašistične in nacistične tiranije na naši zemlji. V letu 1942 ob nastopu največjega in najbolj krutega sovražnika v obliki brezbožnega komunizma, so se nove žrtve pridruževale prvim v potenčnem številu, z potenciranim nasiljem krvoločnosti sovražnikov. Trije — „istmi“ so v akordnem medsebojnem tekmovanju divjali po slovenski grudi, po naših trgih in vaseh. Rušili in sežigali narodno in zasebno imovino; brezpravno in nedolžno ljudstvo pa vlačili v ječe, koncentracijska taborišča, jih obešali, streljali, žive zakopavali, metali v kraške jame, jih izpostavljali razmesarjene v grmovje v vabo divjim zverem. Da, ubijali so to slovensko ljudstvo, kot nezaželeni mrčes. V maju 1945 ob zloemu prvih sovražnikov: fašizma in nacizma, je tretji in najkrutejši sovražnik — komunizem — tedaj dobro izšolan v medvojni asistenci prvih dveh, prevzel nalogo nasilja in krvoločnosti v svoje roke. Kako je materialistični in marksistični komunizem v polni oblasti zagospodoval nad domovino, nam pričajo

masovni pokoli slovenskih vojakov, njih družin in somišljenikov. Kako je bilo v teh najbolj krvavih dneh slovenske zgodovine; mislim z Jeremijem Kalinom, kjer poje: „V jeze človeške najvišji dan — ko brizgnila kri je visoko — kot zarja krvava v Tvoj Križ na Škrlatici — kot z nožem Te udarila v izmučeni lici, — Si po vsej zemlji slovenski razsul majske cvete — — —.“ In kako ta jeza besni po domovini neprenehoma še v današnje dni — —.

Ker je šla v tem mesecu, pred desetimi leti, jeza besnenja po mučenju in ubijanju v največje mase, ko so pobijali vojsko slovenskih Junakov, zato lahko nazivamo današnjo komemoracijo: Deseto obletnico mučeniškega pohoda in smrti **Junaških Borcev**. In v njo seveda vključimo vse prejšnje in poznejše žrtve, katere so v isti veličini darovale svoja življenja za narod.

Pred dvema leti sem vam podal v kratkih obrisih: Nastanek in rast slovenskih domobrancev, njih junaštvo v borbi in njih predajo nazaj v roke sovražniku. Danes pa se pomudimo pri pomenu in veličini njih borbe za ohranitev verskih in narodnih vrlin ter naše dolžnosti do izpolnitve njih započete borbe.

Ko so komunisti, z nalogo eliminiranja vseh vplivnih in narodno zavednih Slovencev, pričeli blatiti s podlimi in lažnimi obtožbami slovenske katoliške duhovnike, jih zapirali v svinjake ali vlačili v gozdove, tam mučili in nato s krampom povlekli v grmovja, so bili slovenski vojaki tisti, ki so priskočili v obrambo preostalim. Ko so blatili in zasmehovali obrede in zakramente svete Cerkve, onečaščali in rušili nje svetišča, so slovenski vojaki korakali v zborih v hrame božje, k svetim obredom in prejemanju zakramentov! Ko so pobijali trezne kmečke može in župane, stebre slovensta, so preživeli našli zavetje v domobranskih postojankah! Ko so slovenske žene in dekleta vlačili v gozdove v oneščačanje, so preostale našle varno zavetje pri slovenskih vojakih! Po vseh teh in številnih preostalih primerih, ki jih nimam časa naštevati, lahko rečemo: Da so bili slovenski vojaki branilci vere in časti! Komunistično načelo je bilo: **vzemi mu čast in ga nato ubij!** Načelo slovenskih vojakov pa je bilo: **ohrani mu življenje in čast!**

Težka je bila njih naloga, ker so se morali boriti proti dvema sovražnikoma: Proti zapeljanim bratom v službi komunistične revolucije in proti okupatorjevim intrigam in izigravanju. Cilj obeh sovražnikov pa je bil: Uničiti vse kar stoprocentno ne služi njihovim interesom ter preostalo podrediti v službo tujih ciljev in načel. Saj je komunistični

komisar sam izjavil: Vseeno nam je, če pobijemo vse Slovence in jih ostane samo deset, toda ti bodo stoprocentni komunisti.

Okupator je požigal naše domačije in pobijal naše ljudi s poveljem njega voditeljev: Pripravi prostor na slovenski zemlji za razširitev novega „rimskega imperija“ in drugi življenjski prostor „tisočletnega rajha“. Isto nalogo so opravljali domači komunisti, po povelju iz Moskve: Razširiti imperij komunističnega tiranizma!... Ker niso imeli dovolj svojih moči, so politični komisarji poganjali prisilne mobilizirance z revolverji v klanje svojih lastnih bratov in na požiganje svojih lastnih domov. Ko so na tak način pognali te nedolžne zapeljance v zločin, niso le-ti več našli poti nazaj, temveč se ob nemiru vesti razvijali v prave slovenske rdeče janičarje, kateri so v dneh po končani vojni, izvrševali poboje največjega zločina.

Slovenski vojaki, ki so se mobilizirali sami od sebe, katerim ni nihče dajal povelja od zunaj, kateri se niso borili za ustanovitev novega imperija; temveč **LE IZ GOLE DOLŽNOSTI SAMOOBRAMBE!** V katero so bili izzvani po preliti krvi tisočev nedolžnih žrtev in po izropanih in požganih domačijah. Dolžnost in povelje, da so se tako vztrajno in junaško borili, je prihajala iz gole ljubezni do rodne grude in njih trpečih bratov, sester in staršev. Niso si želeli visokih služb po končani vojni. Počemu, saj so bili skoro večina izmed njih le preprosti kmečki fantje, kateri so zahtevali edino nagrado: Le zopetno vrnitev na domači grunt, kjer bi tako radi zopet zagrabili za plug in z veseljem obdelovali zemljo, dediščino njih očetov... Njih naloga je bila: Rešiti, kar se rešiti da; in izgnati iz domovine vse tuje navlake, slovenskemu narodu sovražnih idej. Hoteli so zopet samo mir in ljubezen, v kateri so zrastle, bili vzgojeni in hoteli tudi živeti! Z mirno vestjo lahko potrdimo dejstvo: da so slovenski vojaki zagrabili za orožje, se borili in umirali **LE IZ ČISTE LJUBEZNI DO NARODA;** da ga rešijo in ohranijo v njega rasti, kulturi in moči in kot takega izročijo svojim potomcem.

Ko so zapeljani bratje v službi komunistične revolucije izdajali vero svojih očetov in pradedov, ko so izdajali moralno in trezno življenje za pohoto razbrzdanosti do stopnje živali, ko so le-ti izdajali v stoletjih ukoreninjene prelepe slovenske šege in običaje za narodu tuje internacionalne ideje in gesla, so slovenski vojaki ostali zvesti do zadnjega: Materi in nje naukom, Domovini, katera jih je klicala v obrambo, in Bogu, v katerega verovanju in priznavanju so živeli.

Prišel bo čas, ko bodo tudi tisti, ki še danes nasedajo propagandi komunizma, spoznali Resnico, da so se ti slovenski vojaki borili častno in v Ljubezni in Zvestobi do Domovine. Prišel bo čas, ko bomo tudi mi nevedni razumeli: Zakaj so morali umreti ti ponosni biseri slovenstva tako težke in mučeniške smrti! Oni, kateri so bili z orožjem nepremagljivi! Preboleč je spomin na izdano prevaro in njihove zadnje dneve mučeništva. Ko so jih preklinjali s tisočnimi najostudnejšimi izrazi, bičali, opljuvali in zvezali z žicami kot divje zveri. „Jih gonili iz muke v muko v rove brez krst, — kamor jih pahnila je bratova roka. nečloveško trda, stisnjena pest — kot srp ostra, kot kladivo topa, mrka kot morilčeva vest, Boga kolnoča, in jim tiščoča še zdaj, živo srce ob mrliču.“ Iz slovenskega naroda so se rodili. Za slovenski narod živeli in se zanj borili ter za njega tudi umrli! „Mi preživeli pa smo obstali onemeli in iz globočine so vpila naša srca, v čas Tvojega srda: s krvjo Si zalil kot vesoljni potop vse slovenske doline, vsa naša brda, mednje položil naš Narod kot v grob.“ In še. Ob pretresljivi grozi težkega doumevanja nadaljujemo z Jeremijem Kalinom: „Odpusti nam kletve na morilce sinov, — odpusti nam pretnje iz zlobe in tegobe, — odpusti požigalcem naših domov, — odpusti nam privezanost na zemsko last. — Toda poveljaj naših mrtvih žive duše, — daj nam rose, da ozeleno mrtve ruše, — pokrivajoč neznano kje njihove grobove: — postavi jim k zglatvu gozdne tesnobe, — Svoj Križ, a na čelo pribito — Čast! — “

Srca nam krvavijo ob zavesti, da so bili v vrstah teh mučencev tudi naši dobri očetje, bratje, matere in sestre, sinovi in hčere ter naši najboljši prijatelji! Sprašujemo se: Zakaj smo ostali pri življenju mi, kateri smo bili zapisani na potiste smrti? Ostali smo pri življenju po volji Vsemogočnega in to ne samo zato, da bi se nekajkrat na leto zjokali ob spominu njih smrti, temveč ostali smo pri življenju za to, da nadaljujemo in izvajujemo slovenskih junakov započeto borbo!

Kot enakopravni državljani demokratičnih držav imamo vso pravico, da rešujemo narod — iz katerega smo se rodili — iz okovov suženjstva in mu pomagamo v zopetno vstajenje in svobodo. Naša sveta naloga je, da razkrinkamo laži in nasilja brezbožnega komunizma, kateri je vklenil v verige najstrašnejšega suženjstva naš narod v domovini. Da, kot sonce vpijemo čez ves svet z gorečo trombo, o pokolu in pokopu slovenskih vojščakov. Da izperemo iz njih blato laži, s katerim so jih obmetali njih krvniki. Da bodo narodi zapadnih demokracij gledali v slovensko Katynje, kot v živ spomenik herojske borbe za Svobodo! Zaupno molimo in

delajmo z vso močjo naših razpoložljivih moči, da bo z nami tudi ostali svet spoznal kot primarno nalogo: **rešitev narodov izpod komunistične tiranije!** Ko bo to spoznanje dozorelo, bo prišel čas vstajenja slovenskega naroda. In tedaj bomo zaklicali v svet, kot eno: **ZARJA SVOBODE, PORODISE OD ZAHODA! NE IZRODISE OD VZHODA! DAJ BORCEM NA PRSA ODLIKOVANJA! IZPOLNI SANJE NJIH IN NAŠIH BOJEV!**

Tedaj bo prišel čas, ko bodo zvonovi tisočerih slovenskih cerkvá zopet pritrkavali k Vstajenju in iz njih napolnjenih svetišč bo donel mogočni Te Deum. Ko bo slovenska mladina zopet veselo rajala pod zelenimi lipami. Ko se bosta vrisk in petje življenja polnili fantov razlegala po naših vrtovih, ko bosta dišeči roženkravt in rdeči nagelj zopet postavljena na okna kmečkih hiš, med njima pa žarelo rdečelično slovensko dekle in z utripajočim srcem prisluškovalo ubranemu petju podoknic slovenskih fantov... Šele tedaj, ko se bo to zgodilo, **BO DOKONČANA NJIH IN NAŠA BORBA.** Spomnijali se bomo slovenskih Herojev in vseh ostalih žrtev ob spoznanju: Da je tamkaj vstala iz mrtvih nova Zgodovina. In iz kosti v breznihi zrasla Cerkve Veličina. Iz mrtvih Junakov, kateri so se spojili v slovenske zemlje sok, bodo zrasli iz njih src — ljudje kot hrasti! Rod iz Vere, Slave in Časti!

„Nekoč bo, svečka ob svečki...”

Predhodniki slovenske državne misli

Ko se bo pisala resnična zgodovina slovenskega naroda, bo morala priznati, da je general Leon Rupnik eden tistih njenih predhodnikov, ki se je še najbolj približal vzorcu slovenske narodne vojske, ki pa je bil krivično obrekovan žemed revolucijo, da ga dostikrat ljudje iz katoliškega tabora niso razumeli, kljub temu, da je bil edini zmožni in usposobljeni človek tiste dobe izpred petdesetih let nazaj, ki bi lahko rešil domobranstvo. Imel je oblast nad njim do zadnjega, čeprav je ni iskal in se ni držal zanjo, ker je ni iskal, niti ni bil njegov namen, da bi jo obdržal — delil je usodo begunca z nami, bil je izročen po istih, ki bi ga lahko rešili, ustreljen, ker je imel preveč vpliva na narod in se je takratna zločinska oblast morala znebiti tako nevarnega nasprotnika, če je hotela obstati. Po več kot petdesetih letih naše in njegove borbe proti komunizmu mu je zgodovina žedala prav, kakor je dala prav tudi drugemu prvoborcu protikomunizma škofu dr. Gregoriju Rožmanu, ki je javno vzkliknil, ko je komunizem bil še v povojih: „Komunizem je največje zlo za naš narod!“

Nobena država ni nastala na tak način kot je slovenska. Prizadevanja zanjo segajo stoletja nazaj in marsikak dosežek iz preteklosti ni dovolj znan ne dovolj ovrednoten, vendar je bil po svoje predhodnik slovenske državnosti. Komunisti danes trdijo, da je vsa borba zanjo bila izpolnitev plebiscitarnih odločitev. Ne partijskih, ampak državnih! Kaj so bili protikomunistični tabori, če ne narodni plebisciti, ki so zavračali komunizem in na katerih je narod svobodno izrekal svoje protikomunistično mišljenje in usmerjenost? Za slovensko pomlad je pa že na začetku rekel tovariš Popit, da bo Zveza socialistične mladine Slovenije obstala, dokler jo bo dovolila partija.

Po tolikih letih prigrabljene in potem na videz izročene oblasti narodnim predstavnikom, imajo komunisti še danes tak strah, da se nekomunizma, postkomunizma, nove levice še ne sme omenjati; ljudje naj pozabijo na vse, kar se je godilo pod njihovo oblastjo, zato naj se komunizma ne omenja niti v zloženkah. Kaj pa če bi namesto njega rabili modernizem, postmodernizem, kjer utvare prav tako veljajo za resničnost, resničnost pa je, ali bo ostala nepriznana ali pa podvržena procesu

ideološkega preoblikovanja. Tudi socialističnega gospodarstva ni bilo ne socialistične družbe, čeprav nista bila nikjer tako pristna kakor ravno v Sloveniji v prvih desetletjih po „osvoboditvi“. Prav zaradi tega se jo je tako težko znebiti. Če vprašamo danes teoretike komunizma in socializma, kje sta vendar ostala, nam bodo začudeno odgovorili: „Nepoznane stvari! Nikdar ni bilo ne komunizma ne socializma! Bila je samo žalostna parodija komunizma in socializma!“

Če pa teh ni bilo, kaj pa pomeni danes biti protikomunist? Malo jih je, ki bi komunizem sovražili in znali to tudi utemeljevati. Čutijo nagonsko, da je zlo, ker so videli njegova dela, da je to nekaj slabega, ker vidijo njegove procedure in njegove rezultate.

General Rupnik je bil protikomunist, toda razumski, ki je komunizem sovražil, za vse hudo, ki ga je storil ruskemu narodu, potem španskemu, vedel pa je, da bo pri nas še bolj krvav, če bo zmagal. Ne samo na njegovi poti do zmage, ampak še bolj zaradi posledic, ki jih bo pustila njegova samovlada.

V obtožnici sodne farse, inscenirane proti generalu Leonu Rupniku in dr. Lovru Hacinu beremo, da sta bila kvizlinga, da sta pomagala in sodelovala z Italijani in Nemci. Vsi smo na tak ali drugačen način sodelovali z okupatorji, ker smo v komunizmu videli večjo nevarnost za narod, vprašanje ostane le, v koliki meri je eden ali drugi sodeloval, kdaj je začel sodelovati, na kakšen način je bil prisiljen sodelovati s fašizmom in nacizmom. Danes vidimo, da je vse tisto naše sodelovanje bilo manj kot nič v primeri s sodelovanjem „zmagovalcev“.

General Rupnik je imel polno dobo službovanja in je bil izpuščen iz internacije ravno zaradi starosti. Čuden kolaboracionist fašistov in nacistov: prvi ga poženejo v internacijo, pred drugim mora zbežati iz Celja v Ljubljansko pokrajino.

Ko je prišel iz internacije bi se po logiki komunističnih sodnikov moral predstaviti pred italijanskimi generali, ki so krojili takrat usodo slovenskemu narodu: Grazioliju, Robottiju, Roattiju, Ceruttiju in se jim zahvaliti za svobodo, istočasno pa se jim staviti na razpolago. Ne, general Rupnik je odšel k svoji družini, kakor vsak interniranec, razen tistih, ki so jih komunisti pobili na Verdu in nato še v gozdovih Notranjske, če so videli, da jih ne bodo pridobili zlepa.

Do doma ga je sledil škof Rožman, ki so ga poslali politiki čistih rok, da naj prevzame najprej pod Italijani županstvo mesta ljubljane, ker je prejšnji župan že odšel iz nje, in odšel v Tirol, zopet da si ohrani čiste roke; potem pa, da prevzame poveljstvo nad domobranci.

Bila je oblast, imel je oblast, ki je ni iskal, ki je ni izmoledoval pri okupatorju ali škofu, vedel je samo, če Ljubljana ne bo imela slovenskega župana, bo dobila italijanskega komisarja. Bi bilo bolje, če bo Rösener kot najvišja policijska oblast vpeljal neusmiljeno nemško vojno pravo, kot so ga morali prenašati drugi zasedeni evropski narodi?

Zdi se, da se je zgodovina poigrala z majhnimi narodi, kar je videl že takoj po začetku okupacije dr. Lambert Ehrlich. Moralo je pasti 1500 Slovencev, ki jih je likvidirala SKP že do srede leta 1942 in od teh je bil deseti del semeniščnikov in duhovnikov. Danes tudi lahko vidimo, kako se je slovenska Cerkev zavzela za svoje predstavnike.

Zgodovina ima svojo težo: prepadeni skušamo nekaj storiti za njo, jo nadaljevati, občudovati, zaničevati, ustaviti, izbrisati, vendar znova silijo na dan dejstva, ki bi jih „zmagovalci“ radi zakrili. Bradati prerok Karel Marx je skušal, da bi mu zgodovina služila predvsem kot orodje za spreminjanje sedanjosti in prihodnosti. Na rodna tla je padlo revolucionarno seme z univerze v Berlinu. „Svet moramo spremeniti, ne pa ga samo opazovati in občudovati!“ Pri tem spreminjanju se komunisti niso ozirali ne na etična načela, ne na tradicijo narodov, ne na njihovo preteklost. Vse to je bila nadzgradba, ki je toliko vredna kot kozarec vode: Izpiješ jo, in je ni več!

Spremeniti je treba sedanjost, da iz majhnega postane veliko, iz belega črno, iz poštenega zločinsko. Smo res že tako blizu smrti zgodovine kot jo je prerokoval Hegel in napovedoval Fukujama? Oba sta pričakovala po njeni smrti raj na zemlji, bližamo se pa peklu. Tista srečna dobra nova doba človeštva se čedalje bolj oddaljuje.

Če je Rupnik videl v komunizmu nesrečo za veliki ruski narod, kakšna nesreča bi morala biti še za majhen narod, zaseden po treh okupatorjih in z divjajočo revolucijo znotraj njega. Lahko bi se obrnil stran, ko so ga hodili prositi za zaprte in internirance, da naj preskrbi plače častnikom, da bodo lahko preživeli tako eni kot drugi. Ko so se drugi šli skrivalice, namesto da bi narod pripravili in organizirali na protiokupatorsko in komunistično borbo, jih potem ni bilo niti sram, niti

jih ni zapekla vest, ko sta duhovni svétnik Karel Škulj in Anton Merkun objemala generalu noge in ga prosila za intervencijo pri Nemcih.

Danes se na dolgo in široko razlaga o zločinih Vaških straž in domobranstva, molči se pa o komunističnih zločinih, o visokih pokojninah, prednostih, ki jih imajo komunisti, ki jim niso bile odvzete, o nekaznovanih krivcih. Molči se o partizanskih spomenikih, medtem ko je borna kapelica na Krenu (če sploh je?), kjer so bili pobiti desettisoči, vsem na poti, na Teharjih pa tako ni treba kaj iskati, ker lahko občuduješ samo rast odpadkov. Je treba biti tudi pri tem pragmatičen?

Ko govorimo o povojnih pokolih, božičnem procesu, dachauskem procesu, bi se bilo dobro spomniti tudi Golootočanov! Tudi oni so bili ljudje! Poleg podpisa Kardelja, Kidriča in drugih veljakov SKP se blesti tudi Kučanov podpis o ustanovitvi Golega otoka. Ah, saj res: je čas za ustanavljanje Golih otokov in je čas, da se jih razpusti!

Slovenci se kar naprej preusmerjamo: iščemo zlato dobo ali pa je naš narodni značaj tak, da se še nismo dobro izmotali iz ovojev pokojne Avstrije, smo se že brez vsakega jamstva usmerili na Balkan, z Balkana na Vzhod, z Vzhoda za Zapad, potem pa je kar nenadoma padel klic: „V Evropo, zdaj!“ čeprav v Srednji Evropi niso preveč navdušeni nad našim balkanstvom. Bili smo verni cesarju, vzhičeni nad kraljem, peli smo hvalnice Sovjetski zvezi, oboževali smo domače tirančke, se klanjali balkanskim, objemamo se in pričakujemo čudežev od naše laži-demokracije, tožimo nad našo gospodarsko zaostalostjo in nerazvitostjo, povsod pa veljamo za balkanske Žide, obenem se gremo pa prvi svet, kot bananski demokrati Južne Amerike, ki samo še zemlje niso prodali, ker je ne more nihče odpeljati.

*Las penas son de nosotros,
las vaquitas son ajenas...*

*Tuge so naše,
kravice pa so tujčeve...*

Kaj pa nam ostane v kapitalističnem in komunističnem gospodarstvu? Tako je bilo, tako je in tako bo! Rupnik je to dobro vedel in si ni delal utvar. Kapela banske palače mu ni služila samo za molitev, ampak tudi za premišljevanje: skušal je olajšati bedo delavstva, odtod njegovi sestanki z delavskimi voditelji; odtod pa seveda tudi dejstvo, da je bila Ljubljana dosti bolj preskrbljena, kakor druga evropska mesta.

Imeli smo človeka, ki je prostovoljno odšel v smrt. Ko se je mislil zateči

v taborišče v Servigliano, mu je črna mafija, tokrat že povezana z rdečo, preprečila vstop v taborišče. To so bili prav tisti, ki so moledovali, ki so prosili, naj intervenira, naj se izpostavi za narod pred Italijani in Nemci, sami so pa postavili rdečega dr. Žitka za poveljnika taborišča.

Tokrat so bile njegove zadnje besede ob slovesu: „Če me lastni narod nemara...“ Ne, ni bil lastni narod, samo delček mednarodnemafiokracije, ki je govorila slučajno slovensko, je bil. Begunstvo o tem ni nič izvedelo.

Nekaj let nazaj me je nekdo vprašal: „Pa kako moreš spraviti v sklad slovenstvo, vero in Rupnika?“ Nič lažje kot to: Rupnik je bil pošten možakar, spoštovan od vseh poštenih ljudi; ki ni poznal zvijače, za njegovim hrbtom ni bilo nobne politične stranke, ki bi ga bremenila, delal je, kar mu je narekovala vest, dosegel je, da smo Slovenci kot edini po nacistih zasedeni narod dobili slovenski denar, da smo prišli do lastne Slovenske akademije znanosti in umetnosti, da smo res imeli svojo lastno slovensko vojsko, ne pa privesek srbske, da je ta vojska imela poveljevalni jezik slovenski, da se je borila pod slovenskim grbom in zastavo, da smo ohranili slovensko šolstvo, uradovanje, slovensko časopisje, knjige so pa izhajale bolj pogosto kot v mirnih časih. In takega človeka naj nas bo sram? Morda spravaše, ki bi radi še kaj izstisnili tu in tam. Toda ti niso šli v borbo in smrt s takim človekom. Mirno so čakali, da požanjejo, kar je on sejal!

Tradicionalne vrednote, ki nas razlikujejo od drugih narodov in so naš razpoznavni znak, so bile v njem tako zakoreninjene, da je iz njih napravil pravi dekalog domobranstva, ki bo podlaga slovenskemu vojaku vseh časov.

Preden sem začel pisati o generalu Rupniku, sem mislil vstaviti v sestavek še prošnjo kaplana Malovrha kuratu Tončku Mavcu: „Povej v Ljubljani, da je samo v slogi moč. Vsi medsebojni spori naj nehajo, sicer bodo zahtevali še nove žrtve!“ Oba sta bila sojena in pobita. Prvi v Jelendolu l. 1943 in drugi čež dve leti v Teharjah.

Nauk: Ničesar se nismo naučili od zgodovine!

Morda bo zaradi tega še bolj izstopala žrtev generala Rupnika kot predhodnika slovenske državne misli in slovenske vojske. Zadnji klavci domobranstva pa se bodo pred smrtjo le spomnili moža, ki je vzkliknil,

ko je že stal pred knojevci, ki so imeli ukaz, izbrisati njegov spomin iz naroda: „Živeli Slovenci! Živela Slovenija!”

Premnul je predhodnik slovenske državne misli, ki je več storil zanjo, kot pa mu bo priznala zgodovina.

*„Grem,
kamor
so šli
moji fantje —
domobranci!”*

*(general
Leon Rupnik).*

RUDOLF ŽITNIK, Argentina

NEKAJ O TURJAKU

Pisatelj Karel Mauser je na spominski prireditvi v Clevelandu ob priložnosti 15. obletnice turjaške tragedije v svojem govoru dvakrat omenil, da so „plavi”, kakor on imenuje četnike Draže Mihajlovića, ki so takrat predstavljali državno vojsko Jugoslavije, predčasno zapustili položaj na Zapotoku in s tem izdali posadko Vaških straž, ki se je nahajala v gradu na Turjaku. Poslušalci govora, kakor kasneje tudi bralci „Slovenije”, ki izhaja v Clevelandu in ki je Mavsarjev govor ponatisnila, so morali dobiti vtis, da nosijo velik del krivde za padec Turjaka četniki.

G. Grum Janez, ki je bil sam poveljnik ene izmed Vaških straž, in je vse te dogodke sam doživel, je v isti „Sloveniji“ z dne 29. decembra 1958 resnici na ljubo podrobno opisal dogodke in je kot popolnoma neosnovano ovrgel Mavsarjevo trditev, da so četniki kakor koli zakrivili poraz na Turjaku. Zahvaljujem se g. Grumu za njegovo lojalnost in značajnost, ker se je, dasi sam ni bil četnik, zavzel za obrambo njih časti.

Ker pa g. Grum želi, naj bi se tudi oglasili tisti, ki jim je v zadevi Turjaka, osebno kaj znanega, hočem tudi jaz povedati, kar o Turjaku vem.

Dne 8. septembra 1943 je nehala oddajati radio postaja na Grčaricah, s katero je bilo zvezano četniško poveljstvo v Ljubljani, kar je bilo dokaz, da so bile Grčarice v nevarnosti.

Na zahtevo poveljstva smo sedne 10. septembra 1943 ob enih popoldne odpeljali iz Ljubljane s tovornim avtomobilom: Janko Debeljak, major Držan, Slavko Zelen in jaz. Naloga je bila: ugotoviti, kaj se v Grčaricah dogaja, in pomagati, kar se še more. Vozil sem skozi Grosuplje-Boštanj-Velike Lašče. Spotoma smo opazovali popolno razsulo italijanske vojske. Demoralizirani vojaki so kar ob cesti zmetali puške, municijo in drugo vojaško opremo. Pobrali smo nekaj pušk, municije in bomb in jih vzeli s seboj. Kmalu po drugi uri smo že bili v Velikih Laščah. Že tam smo zvedeli, da se je italijanska vojska predala partizanom in da so združeni uničili Grčarice. Vseeno smo nadaljevali pot proti Grčaricam. Vozil sem čez Sv. Gregor v Sodražico in od tam proti Ribnici.

Na koncu Žlebiča, nas je za ostrim ovinkom ob nekem mlinu presenetila italijanska avtoblinda in nam zastavila nadaljno pot. Iz nje je izstopil mlad partizanski komandant z velikim revolverjem v roki in nam je napovedal aretacijo. Ugovarjal sem, češ da so za nami Nemci in kaj bi se v taki situaciji med seboj še klali. Postal je surov in mi zabrusil, da bodo partizani odločili, kdo se bo z Nemci boril — če se sploh bodo, ne pa mi. „Prišla je sedaj ura plačila za vas in pod kontrolo avtoblinde vozite na komando v Ribnico,“ tako je bilo njegovo povelje.

Odgovor mu je dal Slavko Zelen, ki je sedel zadaj na kamionu. Dobro je pomeril in mu je prestrelil srce. Brez glasu je hipoma telebnil na tla. Vsi trije smo poskakali iz kamiona in stekli, kar se je le dalo proti vrhu Sv. Ane pri Ribnici. Vso opremo sem pustil na avtu, še vojaški plašč, drag spomin na pp. Goloviča. Še nikdar v življenju nisem tako tekkel. Ko so se partizani zavedli, kaj se je zgodilo, so z vsemi strojnimi iz blinde streljali za nami.

K sreči nihče ni bil ubit, le mene je krogla na glavi brezpomembno oplazila. Na begu sva se potem ponoči v gozdu z Držanom nekje našla, dočim je naš rešitelj Slavko Zelen ubral drugo pot in bil še isto noč v Ljubljani.

Po nočnem potikanju po vrhovih hribov sva drugi dan 11. septembra 1943 okoli treh popoldne prispela v Velike Lašče. Bilo je tam kakor v panju. Zbirale so se in še prihajale nove edinice Vaških straž. Čudno vrvenje je bilo tam isti dan. Posamezne gruče so med seboj razpravljale. Okrog štirih sta pridrvela z motorjem dva mlajša uniformirana človeka, svojih čepic pa nista imla na glavi, takoj sta odšla v občinsko pisarno na razgovore k županu Paternostu. Vprašal sem Janka Debeljaka, ki je prejšnji dan ostal v Laščah in ni bil z nami v Žlebiču, kaj se dogaja.

Povedal mi je, da sta ta dva z motorjem partizanska parlamentarca iz Ribnice, da so se o skupnem nastopu Vaških straž in partizanske vojske že včeraj dogovarjali, danes pa, da se uredi le še neke formalnosti. Dogovor da je bil: Vse edinice Vaških straž, zbrane v Velikih Laščah, prevzamejo obrambo ceste pri Turjaškem gradu in preprečijo Nemcem eventualni vdor v Velike Lašče-Ribnico-Kočevje in naprej proti Sušaku. V ta namen je župan Paternost odredil mobilizacijo vprežne živine, voz in rekvizicijo hrane, ki naj se takoj odpelje v Turjaški grad. Pred gradom pa naj se cesta proti Ljubljani na več mestih prekoplje, da se onemogoči nemškimi tankom in avtomobilom prehod. Ta županov poziv na mobilizacijo je bil nabit na občinski deski in še na nekaterih drugih hišah. Enega sem snel in vzel s seboj v Ljubljano.

Osupla sva z Jankom Debeljakom ugibala, kaj sedaj. Pridružil se je nama še neki major, o katerem ne vem, kje živi, in ne bom imenoval njegovega imena. Jasno se nam je zdelo, da je tu komunistična past.

Odšel sem v občinsko pisarno, kjer se je morda kakih 10-15 ljudi razgovarjalo z županom.

Prosil sem za besedo in Paternost mi jo je dal. Tole sem govoril: „Slišal sem o vaših razgovorih s partizani. LEPO VAS PROSIM, NE VERUJTE JIM! Poglejte, kaj so storili z našimi borci v Grčaricah. Ne hodite na Turjak. Vi ne morete preprečiti Nemcem vdora na Dolenjsko, če bodo Nemci tja hoteli. Vso obrambo trga obrnite proti partizanom in zberite vse Vaške straže proti njim. Ponovno vas prosim, ne zaupajte komunistom. Niso Grčarice zadosten zgled?“

Paternost mi je odgovoril: „Razumem Žitnika. Je ranjen in izmučen in nezaupljiv. Mi dogovora ne bomo preklicali. Storili bomo, kar smo se domenili.“

Po županovem odgovoru nisem vedel, kaj naj storim. Oglasil se je za menoj nek mlad kaplan in dejal s poudarkom: „Zdi se mi, da ima Žitnik prav.“ Hvaležno sem ga pogledal in odšel iz sobe. Zunaj sem zvedel, da se dotični duhovnik piše Dolšina. Preje ga nisem poznal.

Z majorjem Držanom, nekaterimi drugimi oficirji in neko zdravnico smo odšli v Ljubljano. Močno smo bili zaskrbljeni, a mene je še posebno bolela usoda Grčaric, saj sem imel tam mladoletnega sina.

NEIZPODBITNA RESNICA JE, DA JE BILA KONCENTRACIJA VAŠKIH STRAŽ NA TURJAKU ODREJENA ZA NASTOP PROTI NEMCEM — NE PA PROTI PARTIZANOM!

Brutalnost in nečlovečnost Hitlerjevih nacistov smo poznali iz njih dejanj na Gorenjskem in Štajerskem in je bila utemeljena previdnost proti njim in obramba. Zato je bila razumljiva želja, kljub vsem zločinom, ki so jih že do tedaj zakrivili komunisti proti slovenskemu ljudstvu, da bi le prišlo do skupnega nastopa proti njim. Tudi Grčarice so pričakovale združitev z 800 dobro oboroženimi četniki iz Like, da bi potem skupno ovirali prehod nemških čet preko slovenskega ozemlja.

Zgodovinska krivda zločinske komunistične partije Slovenije in OF je in ostane, da je v usodni jeseni leta 1943 onemogočila složen nastop Slovencev proti takratnim našim največjim nasprotnikom — proti Hitlerjevemu nacistom. Kakšen odpor bi Slovenci lahko takrat nudili in koliko bi tudi koristilo skupni zavezniški stvari, da ni bilo zahrbtnega komunističnega noža v Grčaricah in na Turjaku.

Ves komunistični tisk v domovini je še danes na delu, da prikrije svetu podlosti in zločine KPS in OF. Ne more pa to pisanje spremeniti zgodovinskih dejstev. Ne more zatemniti slave hrabrih slovenskih sinov, ki so umirali mučeniške smrti za svobodo domovine in zmago takozvanih zaveznikov, ki so proti volji narodov Jugoslavije, sami sebi v škodo, vzpostavili v domovini človeškega dostojanstva nevredno tiranijo.

Kakor so se Notranjci pri Št. Joštu že leta 1942 sami od sebe s svojo Vaško stražo uprli komunističnemu nasilju, tako so se po komunističnih

pokolih v Grčaricah in Turjaku združili četniki in člani Vaških straž v Slovensko domobranstvo, ki ga je pozdravila ogromna večina slovenskega ljudstva.

Žrtve Grčaric in Turjaka.

Rožmanov dom

SLOVENSKO ZAVETIŠČE V ARGENTINI

*spomenik preživelih
mrtvim domobrancem.*

**Kadar boš mogel in utegnil tudi ti,
obriši vsaj eno solzo
osamljenemu bratu.**

Marcel Brula

Mi smo sinovi in vnuki domobrancev

Govor na domobranski proslavi v Slomškovem domu leta 1994

Minilo je že 49 let, odkar je slovenski narod pretrpel največjo krivico v svoji zgodovini.

Nešteto mož, žena, fantov, deklet, otrok je bilo pobitih zaradi te krivice. A kje naj jih iščemo? Morda v kakšni jami, jezeru... Bog ve kje. Domobranci so se borili za skupni ideal, za Boga, za narod, za dom. Bili so zvesti svoji zemlji in njej so dali največ, kar lahko dá človek za svojo domovino, življenje. Tistim, ki niso bili pobiti, pa ni preostalo drugega, kot da se skrijejo in zbežijo. Skrivali so se mesece. Živel so z mislijo, da vsak čas lahko pade nanje kosa smrti. Verovali so v Boga. Kot dobra mati jim je Marija bila vedno ob strani, njej so se priporočali. Ob prvi priložnosti, so zbežali in tako so morali zapustiti dom in z njim vsa vesela leta, ki so jih preživeli doma. Veliko število jih je vedelo, da ne bodo nikdar več videli svoje prelepe Slovenije. Ladje so odplule in tako so se Slovenci razkropili po svetu...

Skoraj pol stoletja je že minilo in nove generacije, z drugimi očmi gledamo na vse to, kar se je zgodilo našim prednikom. Vedno manj je živih domobrancev med nami in tudi manj zanimanja za to, kar so oni bili. Beremo, slišimo in vidimo, da se stvari v Sloveniji spreminjajo. Lahko si pa stavimo vprašanje: Se res spreminjajo ali je to samo maska, s katero hočejo pokriti vse, kar se je zgodilo? Govori se o spravi, ampak sprava s kom? Nemogoče je narediti spravo z umrlimi domobranci, zakaj nje so pobili kot izdajalce, veliko jih je umrlo po vojni s tem pečatom in tega jim ne more nihče izbrisati. Veliko se govori o spravi, nič pa o zgodovinskih dogodkih. Točno se še ne ve, kje ležijo, koliko jih je bilo pobitih in kot vse kaže, tega še dolgo ne bomo vedeli. Vsi pa vemo, da če se počaka še nekaj let, ko ne bo več živih prič teh krutih dogodkov, se bo o tem govorilo le z zgodovinskega vidika in s tem se bo pozabilo vse drugo, kar zgodovina ne bo opisala. Bolje rečeno, od visi, kdo bo pisal to zgodovino, da se bo več ali manj vedelo o domobrancih.

V Sloveniji je vse drugače, se sliši. A v šolah se še nič ne učijo o domobrancih. Čeprav jih lahko imamo mi mladi Slovenci po svetu in oni

v Sloveniji za zgled. In prav od nas mladih je to odvisno. Če se nove generacije ne seznaniijo z domobranci in s tem, za kaj so se oni borili, ne bo nihče več slišal o njih. Kot sin domobranca bi moral zahtevati, da se domobrance proglasi za narodne heroje in kot zveste državljane domovine Slovenije. Če se ne bomo mi prizadevali za to, mi, ki smo sinovi in vnuki domobrancev, se ne bo nihče drugi.

Vsako leto proslavljamo domobranske proslave v vseh slovenskih Domovih in včasih pozabimo, da je vse, kar naredimo, samo ta proslava. Pozabljam pa, da smo mi v Argentini zaradi njih; oni so temelj naše skupnosti. Če se tega ne zavedamo in damo v javnost, nas bodo smatrali za navadne emigrante. Mi vemo, da to ni tako. Ne naredimo pa nič, da bi vsi zvedeli, da tisti Slovenci, ki so prišli v Argentino po drugi svetovni vojni, so bili in bodo politična emigracija, katera je morala zapustiti domovino zaradi političnih vzrokov, ne pa zaradi ekonomskih. Zapiramo se v našo skupnost in vse se začne in neha v skupnosti. Ko nas mlade kdo vpraša, od kod so naši starši, vemo povedati, da smo sinovi slovenskih staršev in se s tem zadovoljimo. Pripravljeni bi morali dati boljši in drugačen odgovor. Ampak nimamo izrazov; če želimo povedati kaj o domobrancih, ne moremo, ker ne vemo kako reči domobranec.

Če želimo kaj več vedeti o domobrancih, lahko poslušamo različna predavanja ali beremo revije, ki nas združujejo. Res je pa tudi, da mladi ne zahajamo na predavanja in tudi ne beremo slovenskih časopisov. Mi mladi imamo vedno manj jezikovnega zaklada, predavanja so na zelo visoki ravni, ampak jih težko razumemo. Slovenske revije, ki združujejo domobrance, so zanimive, ampak ko ne bo več domobrancev, bo tudi njihov tisk izumrl.

Razumljivo bi bilo, da bi s tem delom nadaljevali mi mladi. Ampak nismo pripravljeni za to, ker nas nihče ne pripravi za to delo.

A vseeno smo še vedno zaprti. Predavanja so zanimiva, ne samo za Slovence, ampak za vse, ki bi jih lahko poslušali. Veliko Argentinec se zanima za slovensko zgodovino, za domobrance. Ampak ne morejo ničesar izvedeti, ker nimajo kje zvedeti. Ko bi bila katera predavanja v španščini, bi bilo gotovo nekaj argentinskih poslušalcev, veliko več pa mladih Slovencev. Ko bi izdajali kakšen list v španščini, bi bilo več ljudi, ki bi kaj vedeli o nas. Rečem v španščini, ker živimo v Argentini, ampak isto bi morali storiti vsi Slovenci po svetu, vsak v govornem jeziku svoje države. S tem bi tudi pripomogli, da bi se po svetu kaj več vedelo o

domobrancih in o Sloveniji, ne pa samo to, da je Slovenija proglasila samostojnost leta 1991 in nič več.

Vem, da to ni enostavno delo, toda če hočemo ostati Slovenci, moramo pokazati, da obstajamo in da smo združeni. To je zelo težko delo, vendar ne nemogoče. Ker če so lahko druge skupnosti znane v javnosti, zakaj bi tega ne zmogli mi.

Če želimo kaj storiti za domobrance, naredimo vsaj to, da bo svet vedel, da njihova kri ni bila zaman prelita, da njihovi nasledniki še vedno vemo, da so se borili za skupni ideal: DOM - NAROD - BOG.

„Njihova kri ni bila zaman prelita...“

Mrtvi čuvarji

*Čez skalne stene se cvetje prepleta
in hoste, kjer spite, zasiplje pomlad.
Skrivnostno izginjajo v večnosti leta.*

*Izdana poslednja slovenska je četa,
le bele kosti so zid barikad.
Prostost je med zanke rdeče ujeta.*

*Glasniki svobode
kot sužnji prodani v kroavi potop!
Strta telesa so zadnji okop.
Teptana pravica gre v bojne pohode.*

*Vojaki bataljonov slovenske slave!
Vase sprejela so brezen Vas žrela.
A Vaša bela čela,
ki so udarila v ostrino skal,
ko je prsi presekala rafal,
so grbi za naše zastave.*

*Bdite nad zemljo domovine
sinovi zmage in bolečine.*

*Mrtvi čuvarji samotne trdnjave!
Blesk Vaših ubitih oči
nam sveti v brezzvezdne noči.*

Stražar na Krki

Noč je razpeta med gabrove veje
in grozeče stéza koščene roke.
Privijam v zavetje se debela
in v nestrpnost čakanja,
da ura v zvoniku odbila bo dve.

Doli v soteski
si Krka uspavanko poje
in polhi vasujejo v deblih—.

Rad bi se vlegel na mah
in se s Krko
tja daleč podal;
v hišo domačo,
na brezskrbne ozare
in bi puško zamenjal
za muževno piščal.

Noč je razpeta med gabrove veje,
iz nje vstaja mati
z božajočo roko,
kakor nekoč
mi glavo polaga na mehko blazino,
na čelo riše mi križ,
s poljubom zapira oči.

Huraa — Juriiiiš!
Sovražni napad —
Iz teme za gozdno obrobo
so rafali
prestrelili mi sanje
in materino podobo.

France Krištof,
bivši poročnik-vodnik prvega voda
15. udarne čete Slovenskega domobranstva

POŠASTNA LEGENDA O DOMOBRANSKI PRISEGI

I

Fantazije Vesne R. Marinčič, časnikarke

V številki 13 Zaveze ves presenečen berem odgovor Vesne R. Marinčič, časnikarke, kot se sama imenuje, na anketo Zaveze. V njem poleg drugega (po njenem pošastnega) pravi:

„2. Ali je v naravi tega dogodka (t. j. pokola v Kočevskem Rogu) kaj, kar brani misli, da bi stopila vanj?

Je. Domobranci. Za »neobremenjenega« pomeni nekoga, ki brani domovino, za Slovence pa tistega, ki je bil sovražnik, izdajalec domovine, okupatorjev sodelavec, kolaboracionist. In kar je za nedolžno javnost najbolj učinkovito: Domobranci so prisegli Hitlerju! Vse prej naštetu je nekaj splošnega, nedokazljivega, nekaj, kar so ljudje v vsaki vojni. Toda prisega, in to Hitlerju, to pa je nekaj čisto drugega...

Prisega in Hitlerju skupaj imata pošastni učinek, nekdo se je z gesto, ki je ekstrakt, koncentrat morale, zaobljubil nekemu, ki je sinonim za zlo in genocid...“

Naj bo dovolj. Nima smisla, da bi še naprej razkladal sadove njene bohotne fantazije, potrjene — pravi vsaj — iz fantastično „dokumentiranega“ Rotovega zelnjika. Njeni Slovenci pa z naprej spadajo pod narekovaj.

Z besedami Vesne R. Marinčič, objavljene celo in povrh vsega še v Zavezi, se čutim zelo prizadetega. Kot domobranec sem bil tedaj, ob slovesni prisegi na ljubljanskem stadionu, prisoten. Prisegel sem tam, kot večina domobrancev, pokorščino svojim domobranskim poveljnikom ne pa zvestobo ali česar koli drugega Hitlerju. Besedilo moje, to se pravi resnične domobranske prisige, kjer Hitler spoh ni omenjen, bom navedel kasneje.

Množična zamaknjenost

Od domobranske prisege pa do domobranske prisege (zvestobe) Hitlerju je ogromen, zares pošasten skok. Da to laž o domobranski prisegi Hitlerju poželjivo golta kot resnico, „nedolžna javnost“ Marinčičeve, to so slovenske široke ljudske množice; da jih ponavljajo kot papagaji; da si z njo krepijo svoj umišljeni ponos nad „slovenskim“ narodnoosvobodilnim bojem, je zelo naravno. Saj so že navajene požirati narodnoosvobodilne „resnice“ kot martinova gos svoje svaljke. Ta pa je že preveč rejena, da bi se razgledala po svetu preko plota svojega gosinjaka.

Tudi je zelo naravno, da to zgodovinsko neresnico z vso vestnostjo podpirajo slovenski tovariši zgodovinarji. Le zakaj naj bi se ugriznili v jezik in se izkazali za nehvaležne slovenskemu režimu proklamiranega upora proti nacizmu, režimu, ki jih je vsekakor s tako vnemo prav v svoj namen in z vso radodarnostjo vzdrževal!

Da nad to zgodovinsko lažjo naravnost uživajo soudeleženci sedanje državne strukture je tudi popolnoma razumljivo. Eden od tistih pomembnih temeljev je, na katerem sloni njihova soudeležba pri izkoriščanju naropanega slovenskega narodnega premoženja.

Da pa to zgodovinsko neresnico predstavlja kot resnično, temeljno podlago za narodnoosvobodilno borbo, kot njen glavni razlog za pokole v Rogu in drugje, da to zgodovinsko neresnico širi „neobremenjena“ časnikarka Vesna R. Marinčič, in to v reviji Nove slovenske zaveze, to pa že ni nekaj samo po sebi umevnega. Še hujše pa je, če tako izmišljotino sprejema in jo kot resnico prodaja slovenski jezuit, po sv. Ignaciju Kristusov vojščak, borec za resnico, sicer pa bivši „Partizan nekoliko drugače“, Franc Cerar (v svoji knjigi na strani 78).

Ali je to sploh mogoče?

Ali je to sploh mogoče, bi se vprašal kakšen „Neslovenec“?! Prav tako se tudi mnogi sprašujejo ali je bilo klanje v Kočevskem rogu ali Teharjah ali na tolikih krajih drugje, tisto podzverinsko klanje Slovencev od strani „Slovencev“ sploh mogoče!

Seveda je bilo mogoče. Prav na isti način je bilo mogoče, kot je mogoče še današnje uradno, množično klanje in razčrtverjevanje slovenske zgodovinske resnice o slovenski revoluciji in prikrivanje žalostnih

ostankov njenih žrtev od strani slovenske intelektualne sodrge. Odgovor Marinčičeve v Zavezi je ena sama strahotna groteska takega postopanja. Kot da se ves njen stolpec na strani 48 Zaveze kar peni od lažnive protidomobranske stekline.

Zatrjevanje časnikarke Marinčičeve in jezuita Cerarja o domobranski prisegi (zvestobe) Hitlerju ima svoje neprištevne, za oba ponižujoče razloge. Človeku pa vendarle noče iz glave, zakaj je to še v današnji, moderni Sloveniji sploh mogoče. Saj je dostop do resničnih zgodovinskih virov vsaj deloma dosegljiv. Edina razlaga, ki si jo upa navesti je ta, da je Slovenija poslala dežela pošastnih prividov, zgrajenih na junaških narodnoosvobodilnih pravljičah.

Potrebna je primerjava

Že stari Rimljani so poznali rek: Vulgus vult decipi. To se pravi: Široke ljudske množice, prav želijo, da jih varamo. Hočejo imeti svoje gradove v oblakih za bodočnost. Hočejo pa tudi imeti naslikano sedanost na tak način, da prija njihovim nagonom pa tudi njihovem pojmovanju „lepote“ in „plemenitosti“.

Tudi slovenske „ljudske množice“ hočejo biti varane. So prelene, da bi mislile s svojo lastno glavo. Nočejo resnice o domobranski prisegi. Vztrajajo pri prevari o domobranski prisegi zvestobe Hitlerju. Ostaja jim tako vsaj ena struga za izliv njihovega sovraštva.

To prevaro bom razkril. Toda kot domobrancu, ki je tudi prisegel, bi mi marsikdo pri tem lahko očital pristranost. Rad bi prikazal na drugem primeru, kako je prevara o domobranski prisegi zvestobe Hitlerju, z vsem svojim vpitjem, kričanjem besnostjo tako lahko prepričljiva.

Spada namreč v vrsto ene izmed tistih prevar, ki jih slovenski „umetniki ukan“ vzdržujejo za slovenski vulgus, da „ljudske množice“ držijo v stanju zamaknenosti, v stanju sovraštva.

Koliko je takih prevar odnosno ukan! Katera od njih naj bi bila za moj namen najlažje razumljiva in najlažje dokazljiva?

Izbral sem si primer javnega državnega proslavljanja zgodovinske laži, primer, ki je vsakemu Slovencu znan, prevaro, ki jo slovenski vulgus, slovenska „nedolžna javnost“, želi, če že zaradi drugega ne zato, da ima

ob njenem državnem praznovanju vsaj prost dan. Vsaj tako mi je pred drugimi poslušalci v Clevelandu javno izjavila druga slovenska časnikarka Alenka Puhar ob misijonskem „spravnem“ obisku Spomenke Hribarjeve.

Izbral sem si slovenski državni praznik Dneva vstaje.

II

Lažni Dan vstaje

Obletnica dneva ustanovitve slovenske Protiimperialistične fronte je sedaj slovenski državni praznik.

Državni prazniki so povsod pred vsem spomini na temeljne dogodke, ki so prispevali k ustanovitvi države. Pri nas v ZDA so to 4. julij — proslava neodvisnosti, potem Washingtonov rojstni dan, moža, ki je imel za neodvisnost največje zasluge.

Potem so tukaj prazniki, ki vzdržujejo državno tradicijo: Memorial day — spomin mrtvih pred vsem padlih v boju za državo, Delavski dan (Labour day — v začetku septembra) in Zahvalni dan (Thanksgiving day v novembru) — zahvala Bogu za v letu prejete dobrote. Geslo države je namreč „In God we Trust“ — v Boga zaupamo. Prav tako kot ime Svobode (Liberty) je to geslo vkovano v vse kovance, da bi bilo bolj očitno. Izraz tega gesla so tudi obvezni državni prazniki za Božič, Novo leto in Veliki petek.

Sledijo nezapovedani prazniki — spominski dnevi: Dan Martina Luthra Kinga, prvoborca za pravice črncev, Columbus day — Dan odkritja Amerike in Dan (vojnih) veteranov.

Vsi ti dnevi temeljijo odnosno imajo zvezo z resničnimi zgodovinskimi dogodki. Njihov pomen je že zakoreninjen. Sproti vzdržujejo zavest in ponos Američanov, da so „e pluribus unum“ to se pravi iz številnih, dosedaj petdesetih držav, ena sama, federalna država. Tudi to geslo je vtisnjeno na vseh kovancih.

Razume se, da bi tudi slovenska država rada nudila tak vtis zanesljivosti. Toda v mesecu aprilu praznuje Dan vstaje. Predstavljal naj bi obletnico začetka upora proti nacizmu.

To pa je čista fantazija. Nima prav nobene zveze z resničnostjo. Kakšnega upora proti nacizmu v aprilu 1941 nikjer ni bilo. Takrat se je ustanovila samo Protiimperialistična fronta slovenskega naroda.

Ustanovitev te fronte pa je v resnici pomenila nekaj prav nasprotnega temu, kar hočejo danes praznovati. Bila je Slovincem podtaknjena za namene Stalin-Hitlerjevega pakta.

Slovinci opirajo svojo jaro državnost na praznovanje lažni ve fantazije.

Posledice lažnosti praznovanja

Prav zato ima slovesno, zapovedano državno praznovanje obletnice te Frontine ustanovitve tako veren in značilen predstavniški pomen za verodostojnost slovenske države sploh. Je izraz celotnega vzdušja v „pravni“ državi Sloveniji dandanes. Nobena druga v Sloveniji javno razglašena, toda očitno neresnična okolnost o slovenski revoluciji je v tej značilnosti ne presega. Škoda, da pisatelj Kafka ni več živ. Sedanje razpoloženje v Sloveniji bi znal mnogo bolje opisati kot ga morem jaz.

Država, kjer ima zgodovinska neresnica izključevalno prednost nad lahko dokazljivo resničnostjo, taka država ima, hočeš nočeš, totalitaren značaj. Kako se boš uprl laži, če jo pa država kot resnico slovesno praznuje?!

V taki državi so sami po sebi razumljivi predsodki in izprevračanja odnosno prividi v vseh treh vejah ustavnih državnih organov. Postanejo norma, del njihovega vsakdanjega življenja in modrovanja.

V Sloveniji je izvijanje žlahtnih prividov iz divje narodnoosvobodilne trte odnošeno iz „upora proti nacizmu“ postalo na ta način najbolj zaslužen, quasi-zgodovinski-„znanstveni“ dosežek, obenem pa tudi najbolj uspešna politična, upravna, zakonodajna in sodna osnova za njen umišljeni državni „vzpon“. Kdor ji ne sledi, hitro postane sovražnik mlade, jare slovenske države, sovražnik naroda s tako izrazito narodnoosvobodilno, slavno, človeško-mesarsko tradicijo. Postane preklet nasprotnik slovenske narodne sprave z zgodovinsko lažjo, sprave tako potrebne za „sijajno“ bodočnost slovenskega naroda, zgrajeni na trdni podlagi zavrženih „starih — človeških — kosti“.

Poglejmo torej, kako se je iz Protiimperialistične fronte slovenskega naroda, ustanovljene v smislu Stalin-Hitlerjevega pakta mogel izviti Dan vstaje *proti* nacizmu.

Znjim bomo najhitreje spoznali, kako slovenski zgodovinski rokohitrci z vso lahkoto „Slovincem“ prodajajo celo vrsto narodnoosvobodilnih iluzij med njimi tudi domobransko prisego kot prisego (zvestobe) Hitlerju.

III

1939: Pakt Stalin-Hitler

Menda mi ni treba podrobneje dokazovati, da je v času, ko je bila ustanovljena Protiimperialistična fronta slovenskega naroda — v aprilu 1941 — še veljal pakt med Stalinom in Hitlerjem.

Pakt je bil sklenjen v avgustu 1939. V Moskvi so se takrat mudili tudi snubači iz imperialističnega zahoda, toda Stalinu njegovo antiimperialistično srce in blaginja sovjetskih širokih ljudskih množic niso pustile, da bi se pečal z njimi. Kljub prejšnjemu medsebojnemu psovanju in zmerjanju, kljub vtisu, da si bosta Stalin in Hitler vsak čas v oboroženih laseh, sta oba protiimperialista raje sklenila medsebojni pakt o nenapadanju.

Hitler je na ta način prejel Stalinov blagoslov za napad na Poljsko in s tem za začetek druge svetovne vojne.

Stalin — zvest Hitlerjev sotrudnik

Kot vzpodbudno zanimivost navajam Hans-Heinrich Herwartha von Bittenfeld, tedaj diplomata na nemški ambasadi v Moskvi (toda nasprotnika Hitlerja), ko pravi:

„Ko je bila pogodba (v avgustu 1939) zaključena je Stalin napil na zdravje Hitlerja in pri tem dejal »Nemci imajo radi svojega Führerja«. Hitlerja je imenoval kot sijajnega »molodeca«.“

Prav tako je oktobra istega leta Molotov, Stalinov zunanji minister v Berlinu izjavil:

„Zločinsko dejanje je, če se kdo soudelži vojne, ki pod pretvezo borbe

za ohranitev demokracije ni nič drugega kot vojna za zrušenje nacionalsocializma!" To je bilo takrat, ko je Stalin Hitlerja simbolično še trepljal po rami.

V Sovjetiji je seveda pod Stalinom in še po njegovi smrti veljalo, da je Stalin sklenil pakt samo zato, da bi si pridobil na času. Ta pravljica o svojem patronu je bila posebno razširjena med „NOB“, pri OF in pri slovenskih partizanih. To legendo je nazadnje le razkrinkal ruski zgodovinar, vojni veteran V. M. Kuliš v Komsomolskaji Pravdi 24. avgusta 1988.

Iz do tedaj neobjavljenih dokumentov v državnih arhivih poudarja v članku, da pakt s Hitlerjem ni bil za Stalina noben trik ampak dobro premišljena razdelitev sveta v dve interesni sferi. Čemu naj bi sicer Stalin na osnovi pakta izročil Gestapu nemške komuniste-begunce v Moskvi? Čemu naj bi dovolil nemškimi špijonom, da na sovjetskem ozemlju opravljajo svojo službo pod pretvezo, da iščejo grobove nemških vojakov iz prve svetovne vojne?

Sicer pa, pravi Kuliš, je bil Stalin tisti, ki je pomagal Hitlerju na oblast. V zadnjih letih Weimarske republike je v Nemčiji precej komunistov odpadlo in presedlalo v socialdemokrate. Stalin pa je svojim zvestim ukazal, naj napadajo heretike — socialdemokrate, ne pa Hitlerja in njegove naciste.

Ni čuda torej, da se je Stalin pakta s Hitlerjem zvesto držal. Res kot prijatelj. Dobavljal je Hitlerju vse surovine, potrebne za njegov boj proti imperializmu. Ko je padla Jugoslavija, je izgnal iz Moskve jugoslovanskega poslanika Gavrilovića.

Tako zvesto je zupal Hitlerju, da ni hotel verjeti datumu o Hitlerjevem napadu na Sovjetijo, četudi je bil o tem od lastne špijonske centrale v Švici točno poučen. Take vesti naj bi bile po njem samo imperialistično maslo.

Tukaj pa ni mesto, da bi o tem podrobneje razkladal. Za ozadje slovenske Protiimperialistične fronte naj bo to dovolj.

**Slovenski komunisti se pokoravajo — Začetna slovenska, osvobodilna"
Velika koalicija: Skupaj z rdečo zvezdo in kljukastim križem**

Pakt Stalin-Hitler je bil za vse komuniste po svetu kot mrzla prha.

Tudi za slovenske. Načrti za slovensko revolucijo so bili, kot za druge revolucije po svetu dobro pripravljeni. Toliko let so se pripravljali na spopad med Stalinom in Hitlerjevimi ali pa drugimi imperialističnimi vojskami. Spopad Stalina s Hitlerjem je bil tedaj vsem ljudem po svetu, ne samo komunistom, kot na dlani. V ta namen so komunisti bili navrtali vse mogoče demokratske organizacije po svetu s svojimi zaupniki; pripravljali so s ponujenimi rokami psihološki prevrat. Med Stalinovimi nasprotniki so opravljali nenehno propagando za mir, zato da jih omrtvičijo. Sedaj pa Stalin, edini in edinstveni posrednik njihovega komunističnega razodetja sklene pakt s Hitlerjem!

Toda sodrga kot so bili, sodrga ki je v Stalinu gledala edino možnost za svoje odrešenje, so se ob paktu hitro zavedli svoje lastne nebogljenosti. Uklonili so glave. Sicer pa je bil tudi iz Moskve ukaz: Delaj za pakt sicer... Ta *sicer* smo Slovenci kmalu nato spoznali.

Zato so slovenski komunisti, že pred porazom Jugoslavije, prav tako kot vsi komunisti v zapadnem svetu, posebno v Franciji in Belgiji, zvesto sledili navodilom veljavnega pakta Stalin-Hitler. Vrgli so se na sabotažo proti naporom „imperialistov“, ki so se že zdavnaj prej zares uprli nacizmu. V Jugoslaviji se je to posebno poznalo v tovarnah municije.

Zato so ob napadu na Jugoslavijo delili med slovenske vojake letake, naj odvržejo orožje in naj se ne bore. Zato so zavedli ljudske množice na Dolenjskem na protest proti italijanski okupaciji in na zahtevo po nemški, da bi se njihovo pridružilo ozemlju okupiranem po Nemcih.

Del nezadovoljnih je bil namreč tedaj zaradi nacistične pete kolone in njene propagande nacistično usmerjen. Prav ta pa je predstavljal v tistem času za slovenske komuniste edino upanje, da se uveljavijo z njeno pomočjo, pod okupacijo in zaradi okupacije.

IV

Okupacija Slovenije

Slovenski nasprotniki komunizma obsojeni na javni molk

Sovražna okupacija je bila za slovenske komuniste kot od Lenina blagoslovljena zgodovinska priložnost. Politični nasprotniki, ki jim

komunisti v mirnih časih niso mogli do živega, so bili zaradi okupatorja obsojeni na javni molk. Niso mogli svobodno odgovarjati njihovim podtikanjem. Niso mogli s prstom pokazati nanje. Niso mogli na prepričljiv način javno izpostaviti namenov začetne fronte, slovenske Velike koalicije s Stalinom in Hitlerjem, kot kasneje njene druge Velike koalicije s Stalinom, Angleži in Amerikanci.

Slovenski komunisti so se te ugodnosti, ki jim jo je ponudil okupator, zelo hitro zavedli. Dobro so vedeli, da je okupator s tem speljal slovenske vode na njihov mlin. Zato so kasneje od okupatorja prisiljeni javni, politični molk še dopolnili s slovenskim kulturnim molkom zapovedanim od njihove strani. Vsaka slovenska javna delavnost naj bi bila na tak način onemogočena, ali pa „izdajalska“. Duhovno hrano naj bi Slovenci črpali samo iz njihovih virov. Ni bilo dosti razlike med tedanjim in sedanjim stanjem javnih komunikacij v Sloveniji.

Še druga ugodnost je delovala prav posebno v njihov prid. Resnične Slovence je spričo okupatorja vezal prirojeni slovenski solidarizem. Ta pa je bil naravnost nasproten postopanju prve in druge Velike koalicije slovenskih komunistov. Ban Natlačen, najvišji slovenski upravni organ ob razpadu Jugoslavije, je prav iz tega solidarizma tedaj dal uničiti spiske slovenskih komunistov, da ne bi padli fašistom v roke. To svoje „narodno izdajstvo“ je kasneje plačal s svojo glavo od strani tistih glav, ki jih je prej pred fašisti reševal.

Popolno nasprotje med postopanjem Stalina z nemškimi komunisti-begunci v Moskvi spričo njegovega pakt s Hitlerjem in med postopanjem bana Natlačena s slovenskimi komunisti tik pred prihodom fašistov, nam prav lepo ocenjuje eno in drugo stališče.

Protiimperialistična fronta slovenskega naroda

Proti takemu slovenskemu solidarizmu, proti simpatijam ogromne večine slovenskega naroda na strani Zapadnih zaveznikov, je bila po namenu pakta Stalin-Hitler ustanovljena Protiimperialistična fronta slovenskega naroda. Za rovarjenje med Slovenci. Komu se je tedaj, najmanj pa Stalinu in njegovim slovenskim vernikom sanjalo, da bo Hitler tako hitro prelomil medsebojni pakt. Fronta je imela dolgoročen namen: Prevzeti predstavništvo slovenskega naroda s pomočjo ohranitve političnih nasprotnikov komunizma od strani okupatorja. Kratkoročno

je to pomenilo neusmiljeno napadanje in hujskanje k sovraštvu do dotedanjega slovenskega političnega vodstva.

Delovanje fronte je bilo torej botrovano po eni strani z blagoslovom protiimperialista Stalina „sinonim za zlo in genocid“, z druge strani pa s potrpljenjem njegovega zaveznika, protiimperialista Hitlerja, tudi „sinonim za zlo in genocid“ — vsaj v tem lahko verjamemo Marinčičevi.

Slovenska Protiimperialistična fronta je bila ob zvezi teh dveh sinonimov za zlo in genocid samo dobro maskirana slovenska podpora kot pripomoček k paktu od Stalinove strani. Skratka, sestaven del prve velike koalicije s Hitlerjem, a obenem ena od tistih slavnih ukan nad resničnimi Slovenci. Ukan do katerih so imeli med revolucijo pravico samo komunisti. Ukane nad okupatorjem brez komunističnega blagoslova niso mogle biti drugačne kot „izdajalske“.

Ukana — samo ena izmed tolikih

Dandanes slovenska država po navdihu taistih soudeležencev, taistih družabnikov prve Velike koalicije s Hitlerjem in Stalinom, v imenu taistih ustanoviteljev Fronte odnosno njihovih dedičev, slavnostno praznuje dan ustanovitve Protiimperialistične fronte slovenskega naroda kot zapovedan državni praznik.

Toda praznuje ga kot Dan vstaje. Dan upora. Upora proti komu? Upor proti tistemu, ki mu je Stalin takrat dobavljal surovine za njegov boj proti imperializmu. Proti komu drugemu kot proti prvemu velikemu zavezniku Protiimperialistične fronte v prvi Veliki koaliciji. Praznuje ga kot takrat niti sanjani ne upor na papirju proti Hitlerju in njegovemu nacizmu! Praznuje ga kot eno izmed sodobnih ukan nad novopečenimi slovenskimi državljani.

Zakaj je ta ukana, ta prevara, tako uspešna?

Od ustanovitve Protiimperialistične fronte pa do njenega preimenovanja v Osvobodilno fronto, do napada prvotnega družabnika Hitlerja na svojega, do tedaj zvestega družabnika Stalina, sta pretekla komaj dva meseca. Ta kratka doba in njen resnični pomen se pa ob državnem praznovanju Dneva vstaje prav lahko izbriše iz spomina z navdušenimi slavnostnimi govori, prežetimi z antifašizmom, s koračnicami in petjem partizanskih pesmi. Tudi v najbolj zakotnem

slovenskem lističu ukana o Dnevu vstaje vedno najde svoj pravični odmev.

V

V državi pošastnih iluzij je marsikaj mogoče

Kot je prav lahko mogoče nastanek frontinega zavezništva s Hitlerjem in njegovim nacizmom v borbi proti imperializmu proglasiti kot Dan vstaje proti nacizmu, tako je prav lahko mogoče izprevreči v Sloveniji domobransko prisego svojim domobranskim poveljnikom v prisego (zvestobe) Hitlerju. Pri ljudeh tako strahotne skaženosti je v resnici vse mogoče.

Prav tako je bilo mogoče klanje v Kočevskem rogu ali Teharjah, tisto splošno, obrtno klanje Slovencev od strani „Slovencev“ — človeških mesarjev prihuljeno zgovornega nespomina.

Prav tako je mogoča sedaj tudi velika ukana. To se pravi uradno klanje, razčetrvanje revolucionarne slovenske zgodovinske resnice in zakrivanje žalostnih ostankov njenih žrtev.

Valovi ukan take vrste dostikrat pripljuskajo tudi k nam v ZDA. Posebno ob obiskih nekdanjih tovarišev iz domovine. Najbolj znamenita je bila verjetno tista, po kateri je — tukaj v Clevelandu — dr. Zdenko Roter, poznani preganjalec in mučitelj slovenskih duhovnikov in škofov leta 1987 na tukajšnji katoliški John Carroll univerzi predaval o združljivosti, strpnosti, spravljivosti (compatibility) marksizma in krščanstva. Govoril je kot strokovnjak, kot profesor verske sociologije (religious sociology) na ljubljanski državni univerzi Edvarda Kardelja. Pa tudi iz svojih oznovskih izkušenj.

Poznani „liberalec“ ameriške zvrsti J. F. McKenna iz iste univerze mu je v Catholic Universe Bulletin (Oznaniilo katoliškega sveta) izrazil izredno laskavo oceno. S sliko.

Pokvarjenost, ki ji ni mogoče videti do dna. Kako ukane teknejo širokim ljudskim množicam!

Vulgus vult decipi.

Vprašanje časti

V „pravni“ državi s takimi standardi, s takimi merami je res vse mogoče. Vse. Razen tožbe zaradi žaljenja domobranske časti. Zato ker domobranska čast ni „narodnoosvobodilna“ čast.

V „pravni državi“ Sloveniji je prav ta narodnoosvobodilna čast zelo občutljiva zadeva. To je tista moralna čast NOB, ki temelji na „starih — človeških — kosteh“ žrtev revolucije. To je moralna čast mlade slovenske države, ki je pobelila krvavi partizanski Triglav in ga posadila na svojo zastavo.

Svetilnik te moralne časti pa hoče biti — vsaj tako se zdi — borčevska organizacija.

Kako je ta organizacija ponosna na svojo, izključno njeno, „čast“! Kako jo brani pred kakršnim koli poskusom, da bi jo kdo oskrunil. Kako skrbi za njeno devištvo! Kako sproti odstranjuje vsako njeno mogoče in nemogoče onesnaženje, da bi še naprej kot zvezda severnica služila bodočim slovenskim rodovom; da bi se držali njene narodnoosvobodilne poti.

V ta namen je pred plebiscitom decembra 1992 ta borčevska organizacija zahtevala od vseh političnih strank, da izjasnijo svoj odnos do NOB, sicer da „borci“ ne bodo pristali na plebiscit. Z drugimi besedami se to pravi, da brez moralne pomoči borčevske organizacije tudi plebiscit ne bi imel nobene moralne obveznosti za „Slovenec“. Saj je ona tista, ki v Sloveniji določa moralo. Treba je bilo pokaditi pred njeno podobo, kot za časa prvih kristjanov pred podobami rimskih cesarjev.

Toda zagovornik sprave, Stanislav Klep, si je drznil nekoliko pod vomiti v to moralno moč in čast borčevske organizacije. Organizacija pa ga je po svojih predstavnikih tožila zaradi razžaljenja časti.

Rezultat je bil, kot piše „Slovenec“ z dne 20. marca 1993 izpod peresa I. Žajdele sledeči:

„Predsednik Senata (Temeljnega sodišča v Ljubljani) Boštjan Penko je včeraj po razglasitvi oprostilne sodbe dejal, da zasebni tožilci (Branko Jerkič, Ivan Winkler in Marko Mrak) niso uspeli dokazati, da je Stanislav Klep v svojem pismu (v Delu med Pismi bralcev), ko je borčevski

organizaciji očital, da je bila pred plebiscitom mlačna in zato kot taka nima moralne pravice predlagati Milana Kučana za državno odlikovanje, imel namen razžaljive obdolžitve. Sodnik je dejal, da je Klep v istem članku tudi zapisal, da je bila izjava borcev ob agresiji na Slovenijo rodoljubna. Tako v njegovem članku ne gre samo za negativne sodbe. Te so le v tožbi, kjer so iztrgane iz konteksta. Objektivno bi lahko sicer predstavljale žaljiva deljstva, vendar, če pogledamo celoten tekst, polemiko ter celoten potek dogodkov, ne gre za take razžalitve, da bi bile vredne obsodbe...

...Gre za politično kritiko ravnanja določene organizacije v času predplebiscitnega obdobja. Zasebni tožilci pa niso nikjer imenovani, saj je Klep pisal le o vrhu borčevske organizacije."

Tako poročilo v „Slovencu“. Sodniki so se spretno izognili škandalu, ki bi nastal, če bi bil vložen priziv na tožbo in bi ta postala še bolj očitna.

Tudi po drugi strani lahko vidimo, kako gre borčevski organizaciji za njen sloves. Doslej se še ni utegnila pohvaliti, da je v svojih vrstah štela ali pa da ni štela kogarkoli izmed tistih narodnoosvobodilnih borcev, tistih tisočerih slovenskih množičnih morilcev in njihovih pomagačev, ki so narodnoosvobodilno in zaslužno opravljali svojo človeško-mesarsko službo v Kočevskem Rogu, Teharjih ali drugje.

Sedaj ko je rešenec iz brezna France Kozina objavil vsaj nekaj imen takih likvidatorjev ob njegovi likvidaciji, to je Jožeta Starca, Karla Francelja, Jožeta Gornika, Janeza Šege, Franceta Riglerja, Andreja Arka, bi se borčevska organizacija za povzdig svoje časti že morala pohvaliti, da je te in druge množične likvidatorje imela med svojimi zaslužnimi člani in jim priborila njihove krvavo zaslužne pokojnine. Saj so to imena članov ceha slovenskih človeških mesarjev, morda najbolj zaslužnega za uspeh NOB in borčevske organizacije.

Pri tožbi borčevske organizacije je šlo samo za mnenje, da naj bi njena mlačnost pred plebiscitom oškodovala moralni sij vse organizacije. kakšna malenkostna, toda za njeno organizacijo tako pomembna zadeva!

Kaj pa pošastni očitek meni in drugim še živim domobrancem zaradi moje prisege?! Kaj pa žalitev, katere strahotno, pošastno težo ne bi mogel jaz bolje orisati, kot je to storila Marinčičeva sama? Žalitev, ki ne leti na

domobranstvo ampak na domobrance, ki so prisegli, med njimi na mene.

Prepušчам bralcem sodbo, ali je kakšna tožba zaradi žaljenja domobranske časti v sedanjí „pravni državi Sloveniji mogoča. Pa najsi bo to celo ob modrem vodstvu novega „Varuha človekovih pravic“ imenovanega po navodilih samega, s človekovimi pravicami tako „obremenjenega“, sedanjega predsednika države Kučana.

Moralna osnova slovenske države

Kot sem že dejal, zaradi budnih oči borčevske organizacije vse javno pa tudi javnopravno življenje v Sloveniji sloni na zgodovinski ukani narodnoosvobodilnega boja. Zgodovinsko resnico tam zatirajo, zasmehujejo, jo pretvarjajo, mečkajo, gnetejo, preobračajo, brcajo, „znanstveno“ prisiljujejo in posiljujejo, skrunijo, onečaščujejo in izprevračajo. V taki sposobnosti so slovenski „zgodvinarji“ postali virtuozi.

Izraz te virtuoznosti je gotovo, kako so nastanku začetne Velike koalicije skupaj z rdečo zvezdo in kljukastim križem — to se pravi ustanovitvi Stalin-Hitlerjeve Protiimperialistične fronte, znali prikladiti z državnim praznikom kot Dnevu vstaje proti nacizmu.

To ne velja samo za javna občila — časopise in TV. To velja za vse: za zakonodajo, upravo in seveda tudi sodstvo. Kako naj torej jaz, rojen na slovenskem ozemlju, po rodu in duhu Slovenec a v smislu v Sloveniji veljavnih človekovih pravic brez pravice do slovenskega državljanstva, obenem pa še bivši domobranec, v takem razpoloženju, pri taki klavnici resnice, spoh dosežem kakšno zadoščenje. Ne delam si nobenih iluzij, tudi „pošastnih“ ne.

Vendar pa se čutim zadolženega, da pošastno legendo o domobranski prisegi izluščim iz njene ukane, iz njenega ljubosumno varovanega quasi „zgodovinskega“ oklepa in jo postavim na svetlo, na realna tla. Da tistim „neobremenjenim“ točneje razložim nastanek te legende. Samo njim. Saj včasih dobim vtis, da celo nekateri „neobremenjeni“ nasedejo tej pošastni pravljici.

Potreben je eksorcizem

Moje razkladanje pa ne velja ne Marinčičevi, ne njenim Slovencem,

tudi njeni „nedolžni javnosti“ ne. Vsi ti v svojem zamaknjenju vidijo in bodo gledali še naprejsamo eno: domobransko prisego zvestobe Hitlerju. Niti podtikanje izdajalstva domovine, sodelovanja s sovražnikom, kolaboracionizem naj jim ne bi bili tako pomembni kot prisega. Po Marinčičevi da je bilo vse, razen prisega nekaj splošnega, nedokazljivega. Domobranska prisega (zvestobe) Hitlerju pa da stoji kot pribita.

Ob takih neomajnih prividih je vsaka, še tako resna beseda kot bob ob steno. Proti taki pošastni obsedenosti bi bil potreben trojni eksorcizem, da jo prežene. Ne vem za njegovo formulacijo. Tudi ne poznam eksorcizma, ki bi ščitil mene pred bodočim osvobodilnoinkvizicijskim postopkom, v obrambo od Kardelja in Kidriča razodete narodnoosvobodilne resnice. Steklega psa ne ozdraviš z zagovarjanjem. Še manj s spravo.

Moč črne legende

Kako globoko sega moč prevare o domobrancih in o njihovi prisegi „Hitlerju“ mi je zadosten dokaz moja domobranska kapa.

Tukaj v Clevelandu društvo „Tabor“ obhaja na svojem spominskem, v tujo zemljo precepljenem Orlovem vrhu, svečanost za žrtvami slovenske revolucije, predvsem pa za poklanimi domobranci. Četudi nisem član te organizacije, se proslave vedno udeležim. Tedaj je edina prilika, da si svojo lastno, oguljeno toda ponosno domobransko kapo svečano nadenem na glavo.

Nekoč pa se mi je približal že po končani slovesnosti tudi Slovenec iz domovine. Na vsak način je kapo hotel videti od blizu. Mrko jo je pregledoval od vseh strani. Bral sem mu razočaranje iz obraza, ko ni našel nikjer nikakršnega nacističnega znaka, samo slovensko zastavo-kokardo s kranjskim orlom. Na koncu ni znal iztisniti iz sebe drugega kot: „Spredaj bi morala imeti še Rupnikovo sliko.“

Ali pa na sodišču v Londonu ob razpravi proti Tolstoju. Šlo je za angleško čast — za opravičevanje vrnitve domobrancev. Kot bivši tolmač med angleško in domobransko komando v Vetrinju in zaradi svojih zapiskov od tam sem moral tja na pričevanje.

Najprej je bilo treba prepričati lastnega, Tolstojevega advokata-zagovornika, da kapa v resnici nima nič nacističnega na sebi. Preden je kapo videl ni mogel verjeti, da je kaj takega sploh mogoče.

Potem pa je prišla kapa pred glavno razpravo. Dobro jo je pregledal sodnik v svoji z rdečim opasani uniformi, nato zastopnik tožnika lorda Aldingtona, vsi v svojih lasuljastih uniformah, nazadnje pa še ostalih 12 porotnikov. Preobračali so jo vsi do potankosti, kot da bi iskali uši. Toda nikjer nič nacističnega, še blago je bilo holandsko. Pa še na glavo sem si jo moral posaditi, kot dokaz, da je zares moja — ne premajhna, ne prevelika.

Tako vseobsegajoča je moč črne legende o slovenskih domobrancih.

VI

Pomen vojaške prisega

Najprej moramo pomisliti na razliko med vojaško in civilno prisego.

Vojaška prisega ima javno praven namen. Ta prisega je orodje države, da prisili svoje vojake k potrebni vojaški pokorščini. Zato tam tudi ateisti lahko prisegajo pri Bogu. Če se je zapriseženec ne bi držal, ima država pravno podlago, da ga kaznuje po vojnem zakonu, lahko tudi s smrtjo. Vojaške prisege zato večinoma nihče ne opravi prostovoljno.

Civilna prisega pa drži vsakega posameznika v vesti — če jo ima. Pri tem lahko spoznamo spretnost domobranske črne legende, ko daje domobranski vojaški prisegi civilni pomen. Saj pravi Marinčičeva, da je to gesta, ki da je ekstrakt, koncentrat morale. Po taki razlagi naj bi bili domobranci v vesti dolžni, da spoštujejo svojo prisego. V istem smislu se je takrat razbesnel proti domobranski prisegi tudi dr. Kuhar iz Londona.

V monarhijah vojaki imenoma prisegajo svojemu kralju. V monarhiji se kralj ne menja, razen ob smrti. V republikah pa se predsedniki menjajo. Zato jim vojske imenoma ne prisegajo. V republiki Sloveniji sedaj verjetno tudi ne.

Toda Titu so svoj čas — zdi se, tudi osebno prisegali, vsaj kot pravi Marinčičeva. Če so partizani za časa revolucije bili, kot pravijo, narodnoosvobodilna vojska, so tudi morali nekomu prisegati, saj nihče ni dolžan žrtvovati svojega življenja za karkoli že, če se prej sam ni za ta namen javno zaobljubil. Prav v tem, v obljubi za pripravljenost žrtvovati

svoje življenje za pokorščino in zvestovo kralju ali državi je bistvo vojaške prisege. Kdor svoje zaobljube ne izvrši je dejansko izdajalec, renegat. Država odnosno tisti, ki mu je bilo priseženo ima pravico do zadostitve odnosno do maščevanja.

Vrednost slovenskih vojaških priseg zadnjih 60 let

V izpolnjevanju kakšne prisege so slovenski partizani kot „vojaki“ izvrševali krvoprelitje že med vojno nad lastnimi brati? Kdo in kako je zaprisegel klavce v Kočevskem rogu, Teharjah in drugje? Čepa kakršnekoli prisege sploh ni bilo, potem partizani niso bili nobena vojska v resnici samo banda, kot jih domobranska prisega imenuje.

V zadnjem polstoletju ali več smo imeli v Sloveniji celo vrsto vojaških priseg. Vsebina vseh teh priseg bi bila lahko izredno zanimiva snov za resničnega slovenskega zgodovinarja. Posebno zanimivo bi bilo seveda vprašanje, pod kakšno prisego so se borili slovenski vojaki, borci za neodvisnost Slovenije tistih sedmerih usodnih dni v letu 1992.

Toda od vseh teh tolikih priseg naj bi bila po besedah Marinčičeve samo ena „pošastna“: Domobranska.

Toda takšna, kot je nikoli ni bilo.

Prisega zvestobe Hitlerja od strani vsakega nemškega vojaka

Osnova za prevaro o domobranski prisegi (zvestobe) Hitlerju je na dlani:

Vsak mobiliziranec v nemško vojsko je moral od avgusta leta 1943 priseči pokorščino osebno in imenoma Hitlerju. V tem obstoji posebnost tedanje nemške vojaške prisege.

Ta prisega se je v slovenski prestavi glasila:

Pri Bogu sveto prisegam: Da bom v vsem popolnoma pokoren Führerju nemškega rajha in ljudstva, Adolfu Hitlerju, vrhovnemu poveljniku Wehrmachta in da bom kot hraber vojak vedno pripravljen, da žrtvujem svoje življenje za to prisego.

To se pravi: vsak nemški vojak (oficir, general) je bil dolžan zvestobo

in pokorščino Hitlerju. Nihče se tej prisegi ni mogel izogniti. Tudi Slovenci, ki so bili mobilizirani v nemško vojsko ne. Tudi dr. France Bučar ne, če je bil, kot pravi, jeseni 1943 zares prisilno mobiliziran v nemško vojsko. Kot kasnejši oznovec pa naj bi to prisego usmeril proti tistim, ki niso prisegli zvestobe Hitlerju, to se pravi proti domobrancem vračanim skozi Dravograd.

SSovci so prisegali še bolj odločno:

Adolf Hitler, Führer nemškega ljudstva: prisegam zvesto in verno pokorščino do smrti tebi in vsem, ki jih boš postavil nad menoj. Tako mi Bog pomaga!

Zgodovina prisege zvestobe Hitlerju

Za razumevanje prevare z domobransko prisego je primerno, da si to zgodovino prisege Hitlerju priključimo v spomin. Nemška prisega je imela, poleg Hitlerjevega samoveličanja, tudi svojo zanimivo zgodovino.

Hitler je postal ministrski predsednik zvezne nemške države pod predsedništvom maršala Hindenburga po demokratskih volitvah v januarju 1933. (Podatke o tem jemljem v glavnem iz dokumentov v knjigi Louisa L. Snyderja: *Hitler's Third Reich — A Documentary History*). Preobrazba Nemčije je hitro sledila.

1933 30. junija: Gleichschaltung — centralizacija kulturnega in propagandnega delovanja.

1933 14. julija: Vse opozicionalne politične stranke ukinjene. Njihovo delovanje postane kaznivo.

1934 30. januarja: Reorganizacija nemškega rajha. privilegiji posameznih nemških držav ukinjeni.

Vendar je bil ta razvoj še prepočasen in premalo odločen za radikalne elemente v njegovi lastni stranki. SA (Sturmabteilungen), to se pravi — Rjave srajce, so pod vodstvom svojega vojvode Ernsta Röhma pripravljale upor proti Hitlerju. Zvezo z vojsko naj bi opravljal zanje general Kurt von Schleicher, predsednik zvezne vlade pred Hitlerjem.

Na predvečer pripravljenega upora pa je Hitler 30. junija 1934 osebno in nepričakovano aretiral Röhma, njegovi privrženci, večinoma SSovci

pa ostale glave zarote. Bili so takoj ustreljeni ali pa so naredili samomor. Med ustreljenimi je bil tudi general von Schleicher.

Hitler si je na ta način zagotovil oblast. Edina nevarnost je prihajala še od vojske, kar je nakazovalo ime generala Schleicherja v zvezi z uporniki.

Medtem pa je umrl 2. avgusta 1934 predsednik države Paul von Hindenburg. Za pričakovano smrt pa je Hitler imel že pripravljen dekret vlade, po katerem se združita dve funkciji predsednika države in predsednika vlade. S smrtjo Hindenburga je ta dekret stopil v veljavo. Z istim dnem pa je Hitler potom svojega vojnega ministra von Blomberga zahteval, da vsak vojak priseže tako kot sem zgoraj navedel.

Od 20. avgusta 1934 naprej je moral podobno prisego položiti vsak državni uradnik.

V zgoščenih besedah povedano je na ta način Hitler postal absoluten gospodar vse Nemčije.

Komu naj bi prisegli domobranci?

Vsak, ki si je bil količkaj v svesti Hitlerjeve absolutne oblasti v Nemčiji, si je zato na vprašanje komu naj bi prisegli domobranci, lahko celo v dobri veri odgovoril: komu drugemu kot pa Hitlerju. Saj drugačna prisege v Nemčiji, s tem pa tudi na ozemlju okupiranem po nemški vojski ni bila mogoča.

V dobri veri pravim. Tisti pa, ki so prikazali to podmeno, ki se je sama vsiljevala kot dejstvo — med „širokimi ljudskimi množicami“ še bolj pa zunaj, v Londonu, med jugoslovansko kraljevsko vlado, kjer je pri njenem prosjačenju pred Angleži ta novica domobrancem napravila največ škode.

VII

Resnična domobrančeva prisega

Besedilo domobranske prisega na Stadionu naj bi bilo sledeče: *Prisegam pri vsemogočnemu Bogu, da bom zvest, hraber in svojim nadrejenim pokoren, da*

bom ramo ob rami z nemško oboroženo silo, stoječo pod poveljstvom vodje Velike Nemčije, SS četami in policijo, vestno izvrševal svoje dolžnosti za svojo slovensko domovino kot del svobodne Evrope proti banditom in komunizmu ter njegovim zaveznikom. V tem boju sem pripravljen žrtvovati tudi svoje življenje.

Pravim „besedilo naj bi bilo“ ker se sam ne spominjam besedi o SS četah in policiji. Čisto verjetno pa so bile sestavni del prisega. To bi bilo nekaj samo po sebi umevnega, saj so te tudi stale pod vrhovnim poveljstvom vodje Velike Nemčije.

Zakaj so bili domobranci izvzeti od prisega zvestobe Hitlerju

Kot sem že prej navedel je bila prisega Hitlerju na nemškem ozemlju neizogibna. Zaradi tega sem sam pri sebi že prej večkrat razglabljal, kako to da je bila domobrancem priljubljena vsaj prisega Hitlerju, četudi prisiljena. Saj smo na skoro vseh drugih poljih morali požirati marsikaj samo zato, da do nemškega poraza opravimo svojo slovensko dolžnost in ustavimo puščanje slovenske krvi.

Še danes mi ni jasno, kako je do te prisega sploh prišlo in kdo je nakazal ali ukazal besedilo prisega. Toda najprej sem si laskal, da je bila ta prisega, na ozemlju okupiranem po Nemcih edinstvena. Nikjer drugje da ni bilo prisega, kjer bi bilo Hitlerjevo ime izpuščeno. To se pravi, da so njeni predlagalci ali pa ukazovalci vedeli, da bo pri domobrancih prisega Hitlerju naletela na odpor, ki bi v tistih časih vsaj nekaj že pomenil.

Potem sem si predstavljal generala Rupnika, ki da je znal od Nemcev doseči tako olajšanje domobrancem.

Dandanes si pa mislim, da je bilo za obliko prisega odločilno dejstvo, da so bili domobranci vojaki odnosno policija na ozemlju, ki je bilo med Hitlerjem in Mussolinijem politično prisojeno Italiji. Če je bil Hitler ali kdo iz njegovega ožjega kroga tisti, ki je hotel to prisego, potem iz obzira do Mussolinija ni mogel narekovati prisega, kjer bi vojaki ali policisti italijanskega ozemlja prisegali njemu. Kvečjemu poklapanemu Mussoliniju.

Zanimivo bi bilo seveda vedeti, kako so prisegli gorenjski domobranci, če so sploh prisegali.

Kolaboracija:

Kdo je pomagal komu — domobranci okupatorju ali okupator domobrancem

Pri vsej prisegi sem pravzaprav držal figo samo pri besedah o nemški oboroženi sili, tej pa pod vodstvom neimenovanega vodje velike Nemčije. Četudi samo z „ramo ob rami“ — enakopravni z njo, ne pod njeno komando. Tukaj je bila tista prisila, ki je prisego naredila moralno neveljavno. Za vse ostalo bi pa prostovoljno prisegel še dandanes.

Pri vsej prisili pa je prisega vseeno javno izrekla, da domobranci tudi na zunaj s prisego nismo bili podrejeni nemškimi ali celo nacističnim interesom. Da se bomo, kot smo se že dotedaj, še naprej borili proti banditom in komunizmu ter njegovim zaveznikom, ker je bila to osnova našega nastanka in naše borbe od vsega začetka, ne pa okupatorjeva želja ali ukaz.

Z drugimi besedami je tukaj očitno vprašanje kolaboracije. Domobranci smo imeli svoje namene. Naše, slovenske namene. Pri tem so nam pa Nemci pomagali, so oni kolaborirali z nami. Mi se nismo borili za zmago nacizma, nismo mi kolaborirali z njim za njegovo svetovno nadvlado, ker smo vedeli, da bo izgubil. Borili smo se samo za poraz krvavih partizanskih protislovenskih morilskih sil. Pri tem pa nam je, na srečo, pomagal okupator, ker drugega ni bilo. Kolaboriral je on z nami, ne mi z njim.

Tudi je domobranska prisega veljala *proti banditom in komunizmu ter njegovim zaveznikom*.

Zavezniki komunizma pa niso mogli biti drugje, kot na Titovem jugoslovanskem jugu. Churchill in Roosevelt sta bila zaveznika Stalinovih vojsk, ne pa zaveznika njegovega komunizma.

Kratek povzetek

Vesna R. Marinčič v svojem prispevku v 13 številki Zaveze neresnično in pošastno predstavlja svoječasno domobranksko prisego kot prisego Hitlerju in kot opravičilo za klanje v Kočevskem Rogu. Takšno predstavljanje je samo ena od tistih ukan, ki proslavljajo narodnoosvobodilno

borbo in sramotijo domobrance. Nakazal sem s primerom državnega praznika Dneva vstaje, kako lahko je skovati za naivne ljudi takšno proslavljanje ali pa črno legendo o domobranski prisegi.

Pri lažnem pretvarjanju domobranske prisege je še pomagala resnična prisega Hitlerju od strani nemških vojakov na nemškem ozemlju. Za boljše razumevanje sem podal to prisega in njeno zgodovino.

Na koncu pa sem podal resnično besedilo domobranske prisege s katerim je zavrnjena pošastna teza Marinčičeve.

„Prisegli smo zvestobo Bogu in Sloveniji.“

KOMUNISTIČNI ZLOČINCI in NJIHOVI SODELAVCI

Na izjavo gospe Spomenke Hribar dne 23. marca 1991 v Buenos Airesu, „da republiški javni tožilec ne more nikogar obtožiti, dokler ne dobi konkretne prijave proti morebitnim osumljencem“, posredujemo imena nekaterih komunistov-morilcev in njihovih soodgovornih za umore:

EDVARD KARDELJ rdeči minister — sodnik in rabelj slovenskega naroda.

IVAN MAČEK - Matija - V svojstvu poveljnika OZNE odgovoren za mučenja in umore v času odgovornega mesta med revolucijo in po vojni. Poveljnik partizanov od 1. 10. 42 do 13. 7. 43.

POLAK BOJAN - Stenjka - Poveljnik SKOJ-a v maju 1945. Odgovoren za likvidacije po vojni vrnjenih iz Vetrinja in doma aretiranih.

MITJA RIBIČIČ - Polkovnik OZNE v maju 1945. Odgovoren za umore. Te je „prakticiral“ že med revolucijo na Pohorju in Koroškem!

ŠKULJ JOŽE - Komandant taborišča v Teharjah. Odgovoren za mučenja in številne smrti v taborišču.

TURNHERR TONE - Primož - Poveljnik partizanov v Teharjah in CIBIK LEON - Politični komisar v Teharjah. Oba odgovorna za vsa nasilja, mučenja in smrti v taborišču.

RAJČIČ STANE - Poveljnik v mučilnicah v Št. Vidu in KOGEJ - Vasja - Politični komisar v Št. Vidu. Oba odgovorna za vsa nasilja in smrti v taborišču.

KIDRIČ ZDENKA - Vodja likvidacij in atentatov še med revolucijo.

AVBELJ VIKTOR - Poveljnik VDV-VOS 1941/42.

AMBROŽIČ LADO - Novljan - Polkovnik OZNE.

JANKO URBANC - Srečko - Politični komisar Kokrškega odreda.

Osumljen poboja s sekiro desetih slovenskih četnikov, ki so prišli na pogajanje s partizani.

NACE MAJCEN - Taras in

VINKO ROBEK - Kriva smrti žrtev iz Št. Ruperta: župnika, kaplana in civilistov ter mučenja in smrti četnikov: Jakoša, Širaja in Stanovnika ob pogajanju s partizani.

CEPINARJEV ŠTEF,

HOČEVAR IVAN,

PUHAR ACO in

STRAUS LUKA - Skupina likvidatorjev v območju: Kranj, Škofja Loka, Št. Vid.

STANOVNIK JANEZ - Član VOS-a, atentator dr. L. Ehrlicha.

FRANC STADLER - Pepe - Atentator slovenskega bana dr. Marka Natlačena. Pozneje je postal namestnik Bojana Polaka (VDV-SKOJ).

MORE IVAN - Žan - Komandant II. bataljona Dolenjskega odreda, morilec Mokronoga in okolice.

FRANC PIRKOVIČ - Morilec Šentjernejske doline.

MAJNIK JANEZ,

BRODAR LOJZE - Ahac,

SOKOLO JOŽE - Likvidatorji Bele krajine.

ČONČ PRLEK - Morilec pri Sv. Križu in okolici.

STANKO KNAP in

STANE SEMIČ - Daki - Morilca pri Krimski jami, Krvavi peči in na Rogu.

FRANC TAVČAR - Rok - Likvidator v Dolomitih.

DUŠAN BRAVNIČAR,

ŠTEFAN BRAJNIK,

MIHA BAŽNIK - Morilci v okolici Dravelj.

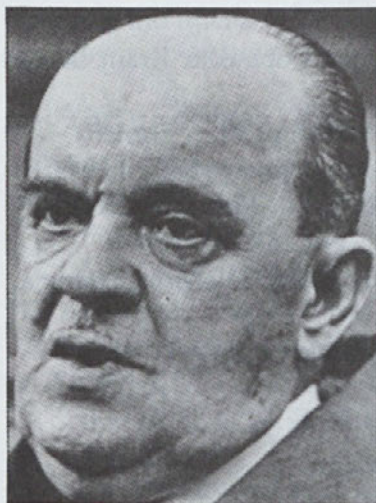
ZGONC VASJA - Poveljnik brigade likvidatorjev v Rogu, pod vodstvom KNOJ-a Bojana Polaka - Stenjke.

MOJŠKRC VINKO - Jesen,

STANE NOVAK,

MAKS GALETTI - Morilci v občini Dobrunje.
Brata MARENČET,
LAKNER (čevljar) - Morilci pri Brezarjevem breznu.

Lista partizanskih morilcev je še zelo nepopolna. Prosimo vse Slovence, ki so jim znana še druga imena, da nam jih sporoče s kratkim opisom. Hvala lepa.

Ivan Maček-Matija:

Krvoločna zver

v človeški

podobi.

Mitja Ribičič:

Poklicni rabelj

rdeče

justice.

Krvavi cilj KPS je bila zmaga boljševiške revolucije. Nujna maska za naivne in dobromislečne sta bila OF in NOB.

Dokaz je zaupen ukaz CK KPS, ki so ga dobili pri komunističnem kurirju, ujetem pri Kočevju.

Strogo znepo!
Samo za organizacije partije!

Deklaracija CK - KPS

K pozivu KUF je CK zavzel sledeča stališča:
CK se zaveda in verjame da je pri sedanjem političnem položaju napo-
saj čas za izvrševanje socialistične revolucije.

CK se zaveda da je globok prepad med KPS in med liberalci, krščanskimi socialisti in ostalimi politično usmerjenimi elementi v OF.

CK se dalje zaveda da se mora na prdvečer revolucije prenehati s vse-ke skupnostjo s meščanskimi elementi v OF, ker so to vključeno ondo proti-revolucionarji in taki elementi ki so iz koristeljuba pročali svoje pre-pričanje, in streže za gospodstvom v novi kapitalistični državi in ki nimajo nobenega razumevanja za delovni svet.

V pravem spoznanju sedanje revolucionarne situacije CK sklene da se izvede sledeča nepreklicna ukrepa, ki so potrebni da se zagovito izvede revolucija:

1.) Vsi voditelji v OF, ki pripadajo kakšni meščanski smeri se morajo likvidirati.

2.) Vsi vstoposestniki, kapitalisti, industrijci in kmeti se morajo likvidirati.

3.) Vsi voditelji in funkcionarji meščanskih strank, ki niso na delu v OF ali pa pri NOV in kateri ne bodo likvidirani tam, se morajo likvidirati.

4.) Vse voditelje bele garde se mora likvidirati.

5.) Vse voditelje plave garde se mora likvidirati.

6.) Vse SS-ovce in fantarjovce se mora likvidirati.

7.) Vse intelektualce, študente in kavarniške političarje se mora likvidirati.

8.) Vse duhovnike, ki so se izjavili proti delovstvu, se mora likvidirati.

9.) Vse bivše jugoslovenske oficirje, tudi one ki so pri NOV, se mora zapreti.

10.) Vse duhovnike se mora zapreti. Cerkev ostanejo zaprta, tiste se ne sme rušiti. Defenacije se sme izvajati samo na drugih cerkvenih posestvih.

11.) Vse vojaške odposlanstva kapitalističnih držav, ki se nahajajo pri NOV, se mora prisiliti da odpotujejo. Vse dolnji razgovor je prepovedan.

12.) Vse osebe, ki se protivijo našemu osvobodilnemu boju se mora le od-dati tajno odpeljati in predati NOV. Iste se mora likvidirati same v slučaj-ju ako to situacija ali pa zunanji položaj zahtevata.

13.) Vsi meščanski časopisi ne smejo izhajati. Radioparate se mora takoj odvzeti.

14.) Vsi javni uradi in vse živiljske važne ustanove kakor tudi pro-metna sredstva se morajo takoj znebiti s oddelki NOV.

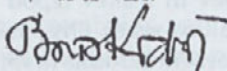
15.) Vsi ti ukrepi se morajo izvesti na dan, ki bo zato določen.

16.) Vse likvidacije morajo izvršiti posebni oddelki partije.

Partijske organizacije na terenu in v oddelkih NOV morajo nkrbati za najtlačnejšo tajnost teh navodil. Samo najvišnji stari člani, funkcionarji partije, smejo vedeti za ta navodila; samo ti so določeni za določitev krivcev.

Zivela socialistična revolucija!
Živio Stalin, vodja vsega delovnega ljudstva!

za CK - KPS:

EDVARD KARDELJ, minister-morilec

22. junija 1941 se je začela vojna med Sovjetsko zvezo in med Nemčijo. V začetku je Sovjetom slaba predla. Kominterneta je tedaj dala zapoved, da morajo komunistične stranke po vsej zasedeni Evropi začeti z uporom proti Nemcem. Treba je bilo za vsako ceno rešiti komunistično Rusijo, tudi če se posamezni narodi po Evropi pri tem uničijo.

Slovenci smo tedaj za svoje politično delo doma dobivali navodila od svojih zakonitih zastopnikov v tujini. Odondot so prihajala svarila, naj ne začenjamo z nepremišljenim uporom tedaj, ko nam še nihče ni mogel pomagati in ko konca vojne ni bilo še nikjer videti. Če hočemo sebi dobro, naj bomo pri miru kakor drugi zasedeni narodi — Čehi, Danci, Belgijci, itd. Znamenje za vstajo bo o praven času prišlo iz Amerike in od drugod.

A Kardelj je od Kominterne dobil drugačno zapoved: tudi v Sloveniji se mora začeti upor, odnosno komunistična revolucija pod krinko upora proti okupatorju, in to za vsako ceno! A s to rečjo je bilo težko. Če bi bila vstaja razglasila Komunistična partija Slovenije sama, bi je ne bil nihče poslušal. Prvič zaradi tega ne, ker ona in njeni voditelji niso v našem javnem življenju pomenili nič; drugič pa, ker komunistom, ki so še do včeraj bili Hitlerjevi zavezniki, ne bi nihče verjel, da se bore za kake narodne cilje proti tistemu, kateremu so do tedaj poljubljali škorenj.

Kardelj je vse to vedel. Zaradi tega si je izmislil zvijačo, ki naj bi mu za cilje komunizma pomagala vsaj nekaj lahkovernih Slovencev.

Osvobodilna fronta —

Kardeljeva krinka za komunizem

Ta zvijača je bila Osvobodilna fronta. Slovincem ni niti na misel hodilo, da bi se šli boriti za komunizem in revolucijo. Zaradi tega jih je bilo treba z lažjo in pretvezami prepričati, da se bore za nekaj drugega. Recimo za osvoboditev in rešitev izpod tujega jarma, katerega so vsi Slovenci le težko držali na vratu. Organizacija, ki naj bi ta boj vodila, bi morala biti na videz povsem narodna in sprejemljiva za vsakega Slovence, v resnici pa naj bi bilo le drugo ime za Komunistično partijo.

Kardelj je v ta namen zbral okoli sebe nekaj vodilnih slovenskih komunistov, poleg njih pa skupino drugih, bolj ali manj znanih ljudi, pripadnikov drugih političnih skupin. Po večini so to bili razni nezadovoljneži, ki so po svojem mišljenju in po svojem srcu vsi bili če že ne komunisti, pa komunizmu zelo blizu. Drugi spet so mislili, da se bodo s pomočjo komunizma prikopali do politične veljave, ki bi si je zaradi svoje nesposobnosti sicer po redni, demokratični poti nikoli ne mogli pridobiti.

Ta skupina ljudi, ki niso v slovenski politiki predstavljali ničesar, se je julija 1941 proglasila za „Osvobodilno fronto slovenskega naroda“. Osvobodilna fronta je bila ena največjih in najbolj krvavih sleparij, ki si jih je Kardelj privoščil na račun ubogega slovenskega naroda.

Kardelj je z Osvobodilno fronto hotel doseči naslednje cilje:

1. dobiti krinko, pod katero bodo komunisti v Sloveniji lahko neopazno izvedli rdečo revolucijo in sicer še med okupacijo, ki jim bo delo olajševala. Zavedal se je, da bodo okupatorji podpirali, ali pa vsaj trpeli, vsako organizacijo in vsako gibanje, ki bo Slovence cepilo in jih zavajalo v medsebojni boj, zaradi česar se ne bodo mogli združiti v enoten odpor proti tujcu in njegovemu nasilju;

2. s tem zagotoviti Partiji monopol na odpor proti okupatorju: to se pravi, monopol na geslo, pod katerim bi se Partija pod krinko Osvobodilne fronte politično in vojaško organizirala. S tem je Kardelj za vsako ceno hotel preprečiti, da bi se v Sloveniji ustanovila kaka druga organizacija, ki bi se res borila proti okupatorju ter si tako pridobila politično in vojaško legitimacijo, da ob koncu vojne prevzame v domovini oblast in tam uvede drugačen politični red, kakor pa so ga komunisti hoteli imeti;

3. proglasiti Osvobodilno fronto za edino zakonito oblast v Sloveniji, kateri mora biti pokorno vse;

4. vse tiste, ki se ne pridružijo Osvobodilni fronti, proglasiti za izdajalce ter jih potem kot „zakonita oblast“ pobiti — to je, pobiti vse nevarne nasprotnike komunizma;

5. s praznimi in vojaško nepomembnimi nastopi dražiti okupatorja, da bo začel divjati nad Slovenci, jih pobijal, jim požigal domove ter jih odganjal v koncentracijska taborišča. S tem bodo v Sloveniji nastale

razmere, zaradi katerih bodo ljudje prisiljeni iti v gozd, med partizane, množit komunistične vrste ter sami sebi kopat grob. Kardelj se je namreč dobro zavedal, da s samo propagando, brez tuje pomoči, Slovencev do tega ne bo mogel pripraviti

6. za vsako ceno in z vsemi sredstvi zagotoviti Partiji popolno vodstvo nad Osvobodilno fronto; zagotoviti ji vodstvo v partizanskih odedelkih; zanetiti državljansko vojno pod pretvezo boja proti „izdajalcem“; pobiti tako čim več nekomunističnih Slovencev, ostale pa zastrašiti in tako pripraviti vse potrebno, da bo Partija ob koncu vojne prevzela v Sloveniji vso oblast ter našo deželo spravila pod jarem sovjetskega imperializma;

7. prepričati z lažno propagando tujino, da se edino Osvobodilna fronta v Sloveniji bori proti okupatorju ter si zagotoviti moralno, denarno in vojaško pomoč Amerike in Anglije, ki bosta tako sami pomagali postaviti na noge nevarnega bodočega sovražnika v Srednji Evropi in oborožiti najbolj izpostavljeno prednjo stražo sovjetskega imperializma.

„Boj proti okupatorju“

Kardelj je bil tedaj edini človek v Sloveniji, ki je imel v rokah tajno, upeljano, dobro razpredeno in izurjeno organizacijo za podtalno politično delo — partijsko mrežo, ki se je na tako delo pripravljala že leta in leta. Ta je začela z organiziranjem Osvobodilne fronte, z zbiranjem orožja in denarja ter s propagando.

V jeseni 1941 je Kardelj napovedal „boj proti okupatorju“. Napovedal ga je tako, da je v Ljubljani in na deželi velel pobijati — Slovence. Začeli so se atentati in umori, ne Lahov ali Nemcev, marveč takih Slovencev, ki so že sami, brez Partije, organizirali boj proti okupatorju na narodni, nekomunistični podlagi, in pa umore tistih, ki so ljudstvo odvrčali od komunistične Osvobodilne fronte in bi bili sposobni organizirati odpor proti njej, če ne prej, pa vsaj ob koncu vojne. S tem bi preprečili, da bi v Sloveniji zavladal komunizem.

Prve žrtve Kardeljeve Osvobodilne fronte torej niso bili Nemci ali Italijani ali Madžari in njihovi pravi hlapci, marveč pošteni Slovenci. Najprej so komunisti začeli z atentati na bivše višje častnike (npr. general Rupnik), potem na znane nacionaliste (npr. inž. Emer), nato na podjetnike (A. Praprotnik), nazadnje na vse, ki so si upali z besedo ali dejanjem upreti komunističnemu nasilju. Med temi so bili zlasti katoliški

duhovniki, kakor npr. dr. L. Ehrlich, člani katoliških organizacij in vidnejši ljudje iz nekomunističnih političnih skupin, bodisi liberalnih, klerikalnih ali socialističnih. Kardelj je vse te ljudi proglasil za izdajalce in to brez dokazov. Po ogromni večini so to bili sami ljudje, katerih nacionalna preteklost je bila neskončno bolj čista od njegove. Kogar Kardelj ni mogel spraviti s sveta po svojih biričih, ga je po svojih zaupnikih, ki so sedeli po vseh laških komandah, spravil v roke Italijanom. Zadosti je bilo, da so komunistični ovaduhi človeka označili kot nacionalista, kot prijatelja Amerike in Anglije, ali kot — komunista, pa je romal v koncentracijsko taborišče ali pa pred okupatorske puške — kot talec.

Kakšen je v resnici bil ta Kardeljev „boj proti okupatorju“, najbolj zgovorno priča naslednji dogodek:

Maja meseca 1942, potem ko je Osvobodilna fronta dala v Ljubljani in na deželi pobiti že na stotine zavednih Slovencev in ni bil varen življenje nihče, kdor je bil znan kot nekomunist, so se fašistovski generali in ministri mirno in nemoteno sprehajali po ljubljanskih ulicah. Nikomur se ni skrivil niti las na glavi. Osvobodilna fronta se je na moč varovala, da bi s kakim nepremišljenim dejanjem ne spravila Lahov, svojih najboljših zaveznikov, v slabo voljo. Tedaj se je prvič in poslednjič zgodilo, da je mlad, nepremišljen komunistični atentator na lastno pest vrgel bombo v restavracijo pri „Levu“ v Ljubljani. Tam so tedaj jedli fašistični uradniki. Pri atentatu je bila ubita fašistka Gabriela Rea. Lahi so za to postrelili dvajset nedolžnih, po večini nekomunističnih Slovencev kot talce. To je bil edini atentat, ki ga je neki član Osvobodilne fronte naredil brez Kardeljeve vednosti in odobritve in povrh vsega proti okupatorjevim ljudem.

Vse umore in atentate je tedaj naročal in določal Edvard Kardelj. Ko je ta človek, tedanji poglavar VOS-a, poznejše OZN-e, zvedel, da je v Ljubljani bila po nesreči ubita neka fašistka — kaj je naredil? Ali je atentatorja za to pogumno dejaje, za ta prvi in edini nastop Osvobodilne fronte proti okupatorju v Ljubljani, pohvalil? Kaj še! Zdivjal je, ko da so ubili kakega vodilnega komunista. Svoji namestnici v Ljubljani „Marjeti“ (spravim imenom Zdenki Arničevi, ženi drugega komunističnega prvaka Borisa Kidriča, ki je vodila rdečo morilsko tolpo v Ljubljani) je 8. junija 1942 pisal takole:

„Zadeva pri »Levu« je politično ponesrečena... Treba je vedeti, koga boš likvidiral... Treba je računati z malomeščansko mentaliteto in z —

Italijani, ki so tu posebno občutljivi... Dali smo z likvidacijo neke brezpomembn babe fašistom v roke orožje za hujskanje proti nam. In sploh, tak način individualnega terorja, kot je tu, ni v našem običaju. Po »Levovski« akciji nimam zaupanja, da se tudi tu ne bo zgodila slična svinjarija...”

Atentat na fašistko, ki je potujčevala slovenske otroke, je bil Kardelju in Osvobodilni fronti svinjarija; umori tisočev Slovencev pa so bili —

*Brezarjevo brezno—
grob poklanih domobranskih ranjencev*

narodno osvobodilna vojna! Na sodbo slovenskega naroda se Kardelj ni oziral, pač pa se je bal, kaj bodo rekli in mislili Italijani, proti katerim se je bajé boril!

Zaradi tega dogodka se Kardelj kar ni mogel potolažiti in je Marjeti nekaj dni kasneje pisal še enkrat:

„Glede akcije pri »Levu« se je točno to zgodilo, kar sem občutil, ko sem

slišal prve vesti in sem ti tudi pisal. Akcija je za vas v vsakem oziru hudičevo ponesrečena in bo imela še težke posledice. Kako ste se mogli odločiti za kaj takega, ne da bi se bili prej posvetovali z menoj? Jaz sem vam vse izrecno spooročil, na koga vrzite težišče (na Slovence seveda, op. pisca) v pismih tebi in ustmeno v razgovoru z Marjanom. Je velika razlika med akcijo in akcijo. Mi ne moremo pozdravljati takih sredstev...”

Z drugimi besedami, Osvobodilna fronta ne more pozdravljati atentatov proti okupatorju, namen njenih akcij je uničevanje Slovencev.

Ne samo, da je poglavar Osvobodilne fronte — ki se je bajé borila proti okupatorju — ta atentat ostro obsodil. Zgodilo se je celo nekaj drugega. Fašistovska policija v Ljubljani ni prej nikdar „mogla“ zaslediti in prijeti nobenega komunističnega morilca, pa naj je bil ubit še tako nedolžen in še tako pomemben Slovenec in dasi je dobro vedela, kje je treba ubijalce iskati. Atentatorja na fašistko Rco pa je ista policija imela v rokah že po nekaj dneh; seveda potem, ko so bili talci že postreljeni.

*Komunistična
morišča.*

PREGLED POKOLA VRNJENIH MAJA 1945 IN POBITIH MAJA IN JUNIJA 1945

<i>Datum</i>	<i>Enota</i>	<i>Kraj predaje</i>	<i>Štev.</i>	<i>Mučeni</i>	<i>Pobiti</i>
9. 5.	Bolniški vlak - ranjenci	Radovljica	150	Ljubljana	Brez. brezno
maj-jun	Razkropljena skupina domobrancev	Dolina Krke	1.800	Novo mesto	Kočevski Rog Gorjanci
10. 5.	Na Dravskem mostu ujeti	Borovlje	650	Kranj-Ljub.	Kočevski Rog
11. 5	Skupina begun. z vozili	Tržič	550	Kranj-Škof L.	Crngrob
24. 5	Spremljevalci konj	Podrošca	50	Št. Vid	Kočevski Rog
27. 5.	Tehnični bataljon - major Škof - policija ppolk. F. Šturm	Podrošca	800	Kranj-Škof L.	Kočevski Rog
28. 5	4. polk major Mehle in stot. Pavlič	Podrošca Pliberk	3.000	Kranj-Št. Vid Teharje	Crngrob Kočevski Rog Hrastnik
29. 5	3. polk major Kunstelj ppolk. Stamenkovič stotnik Hočevnar	Pliberk Podrošca	3.000	Kranj-Št. Vid Teharje	Teharje Kočevski Rog St. Hrastnik
30. 5.	2. polk ppolk. V. Rupnik major Rihar stotnik Sušteršič	Pliberk	2.800	Teharje	Teharje Huda jama Hrastnik
31. 5.	1 polk ppolk. Čof (delno) poveljstvo se ni vrnilo	Pliberk	500	Teharje	Teharje Huda jama Hrastnik
			13.300		

Spoved domobranca

Če je odpuščanje odpoved maščevanju in revanšizmu, sem že zdavnaj odpustil.

Če je odpuščanje mir vesti, ki v duši radovoljno sprejema vse preizkušnje trpljenja — ne kot kazen nasprotnika — temveč kot čašo pelina slovenske Kalvarije za vstajenje domovine v resnično svobodo in demokracijo, sem že tudi odpustil.

Če je odpuščanje mir vsem žrtvam, odpuščam.

Če odpuščanje terja zase tudi tisti grozni večer, ko so mi — jetniku — poželjivo odvedli dekle, katere jok in klice na pomoč so udušili s silo, bom morda kdaj odpustil.

Če pa odpuščanje terja tudi nasilje komunizma, ki me je prisilil, da sem v obrambi vzel orožje in streljal na brata — Slovenca, tega komunizmu ne bom odpustil nikoli!

Kondor

Nad breznom:

*„...kakor
tudi mi
odpuščamo...”*

MNENJA IN DEJSTVA

Justin Stanovnik: „Dokler ne bo celovite sprave, dokler država ne bo javno obsodila revolucionarnega nasilja in nosilcev tega nasilja po letu 1941, ni mogoče govoriti o koncu državljanske vojne. Ta, ki še naprej traja, je glavna ovira, da svoboda in demokracija „dosežena“ pred nekaj leti, še vedno nista tisti, kar smo pričakovali.“ (Družina, 28. 2. 95)

Tine Velikonja: „...Razmeroma malo domobrancev je padlo v boju. Povsod pa prevladujejo pomorjeni po koncu vojne. Na dan prihajajo tudi imena deklet in žena, ki so bile pobite na Teharjah (Dekleta in žene so bile odpeljane s tovornjaki kot domobraneci in končale prav tam. op. ured.) Nikjer pa ni imen teharskih dojenčkov, ker seveda prinaša dvom o verodostojnosti pričevalcev o njihovem pomoru.“ (Intervju Iva Žajdela - „Slovenec“, 14. 2. 95)

Franc Krže, mladoletni domobranec, ki je preživel Teharje: „Konec maja sem bil vrnjen iz Vetrinj v Teharje. Po približno šestih tednih bivanja v taborišču je mene in tri druge domobrance poklical stražar in nas odpeljal na delo. V baraki izven taborišča, vedno pod stražo, sem s sotrpini na surov način moral čistiti stranišča. Po tem delu so nas peljali izza barake. Tam smo morali pograbit dveh tagi — nosilnici za prašiče. Po približno 50 metrih sem nenadoma zagledal otročje perilo, cunje. In samo dober meter od tega sem zagledal mrtvo punčko in potem še ostale mrtve, razmetane dojenčke. Dojenčki so ležali v krogu kakih osem metrov. Stražar je dal nalog naložiti dojenčke na trage. Osebnost sem položil na trago mrtvo, krvavo punčko in še dva otročka. Moj kolega je napravil isto. Prav tako nosilca drugih tag. Te mrtve dojenčke smo odnesli v malo pobočje, kjer so bile jame, deloma napolnjene s trupli. V jamo smo iz obeh tag stresli mrtve dojenčke. Potem smo šli nazaj še po ostale. To pot smo poleg dojenčkov morali pobrati tudi otročje perilo. Računam in jamčim, da smo na ta način pokopali najmanj 20 dojenčkov.

Ko smo po drugi rundi zmetali dojenčke v jamo, mi je stražar ukazal: „V jamo!“ Vanjo sem se spustil. Ko sem bil notri, mi je stražar ukazal, naj poravnam trupla. Ko sem to napravil, sem se s težavo spravil iz jame.

Ko sem prišel iz jame smo z eno lopato in z rokami nametali malo zemlje v jamo. Še ob jami nam je stražar zagrozil: „Ako bo kdo zinil eno

samo besedo o tem, kaj ste delali, vas bomo našli in takoj postrelili."

(Izjava pod prisego, podpisana v moji prisotnosti 16. 4. 1993 v New Market, Ontario - **dr. Peter Urbanc**, javni notar.)

Ivan Korošec: "...Obupno je stiskala mlada mati dojenčka k obrazu, kot bi ga hotela prilepiti nase. Njen pogled je bil divji, kot pogled ranjene zveri in blazni jok je prehajal v histerijo.

Ko so izropali vse otroke in jih stlačili v bolniški avto in tovornjak, so se z njimi odpeljali. Čakali smo, da pridejo še po dojenčke. Pa avtomobila ni in ni bilo. Jokali so in se zvijali na pekočem soncu, dokler jim ni izsušilo grla, da so v omotici utihnili. ...Šele sredi popoldneva so voz z dojenčki vpregli in zgubil se je za barako. Bili smo prepričani, da so tudi te odpeljali v kak dečji dom." (Knjiga Teharje — krvave arene, str. 115/116)

Marjan Vidmar: „Rakasto tkivo stranke LDS je prepletlo vse dele slovenske države, od gospodarstva, do negospodarstva in to, do take stopnje, da je ogrožen njen obstoj. Strmoglavili so Peterletovo vlado in od tedaj, zlasti pa še od volitev v letu 1992 lahko Drnovškova LDS ob pomoči Združeneliste in Jelincičeve SNS ter tihi privolitvi Krščanskih demokratov počne, kar se ji zahoče.

Dobro ve, da je denar oblast, zato so njeni predstavniki zavirali lastninjenje tako dolgo, da je večji del družbene lastnine prešel neposredno ali posredno v roke LDS.

Ni je države v Evropi, ki nebi pobirala davka od dobička, pridobljenega iz kapitala, od prodaje vrednostnih papirjev, razen naše preljube Slovenije, v kateri vlada in gospodari LDS, ki kot stranka podjetnikov in podjetnežev dela v svoj prid." („Slovenec“, 25. 2. 95)

Franci Feltrin: „Ljubezen do domovine je žal še vedno tujek v naših šolskih učbenikih in klopeh. Zato je spor, verouk v šolo, ali ne, samo zavestno speljevanje javnosti tja, kjer težava je. Saj imamo še vedno učbenike, kjer ni opaziti, da je Slovenija postala samostojna država.“ („Slovenec“, 25. 2. 95)

Uvodnik „Tretji dan“: „Najhujši problem, s katerim še pred dobrima dvema letoma sploh nismo računali, pa je da Slovenski krščanski demokrati, ki naj bi predstavljali politično voljo slovenskih katoličanov,

v zgodovinskem pogledu torej premagana stran iz državljanske vojne, tega osnovnega civilizacijskega problema, ki iz preteklosti oblikuje našo prihodnost, doslej niso ugledali. Če pa je tako, da SKD tega niso začutili, je razlog lahko le odsotnost... tiste osnovne občutljivosti, ki se imenuje kultura v širšem pomenu besede.

Če torej stranka SKD ni začutila, da gre za civilizacijski problem, če tega ti možje niso začutili dovolj jasno, kot naš prvi problem, potem je odpovedala njihova kulturna občutljivost." (November, 44)

„Ena od točk pogodbe, ki so jo Krščanski demokrati sklenili ob vstopu v koalicijo, zadeva tudi popravo krivic iz preteklosti. Na tem poglavitnem vsebinskem področju niso napravili ničesar. Še huje: Državni zbor je sprejel v obravnavo sveženj t.im. vojnih zakonov, ki bodo obstoječe krivice dolgoročno „zbetonirali“.

S svojim nerazumnim vztrajanjem v koaliciji, ko Liberalni demokrati ne služijo več, niti za krinko, so Krščanski demokrati dosegli, da v slovenski politiki ni več prizivnega mesta za demokratično misel.

Ker s svojo prisotnostjo SKD legalizira vzorec nemoralnega ravnanja bloka LDS, je s tem hudo paralizirala, omrtvila in zadušila slovensko javno mnenje. Namesto, da bi predstavniki te stranke ljudi modro opozarjali na nedoslednosti in nepoštenosti ter bi tako v ljudeh oživili glas razsodnosti, namesto tega so SKD s svojim poslušnim, brezidentitetnim ravnanjem v ljudeh zatrli še tiste zadnje vzgibe, mnenja, poglede. V tem je SKD naredila hudo dejanje: prispevala je, da se ni mogla izoblikovati demokratična javna zavest." (November, 44)

Okrožnica: Smernica za politične komisarje, komandirje, politične delegate in vodnike, izdana v začetku junija 1943 pravi: „Komunistična partija je snov vsega partizanstva — je hrbtenica vsega.“

Kardelj-Krištof je ob tej priložnosti jasno poudaril: „Naš cilj in naša naloga je, da v Sloveniji uvedemo diktaturo proletariata.“

Zastopnik krščanskih socialistov in izvršni član OF dr. Marjan Brecelj je dodal: „Če hočemo izvesti socialno revolucijo, se moramo absolutno predati vodstvu komunistov.“

V brošuri „Revolucionarni razvoj slovenskega narodnoosvobodilnega

gibanja", ki jo je izdala KP spomladi 1943, je zapisano: „Temeljna sila, ki je omogočila in razvila borbeno enotnost slovenskega ljudstva je KP kot sestavni del KP Jugoslavije. Današnji politični hegemon slovenskega naroda je proletariat Slovenije. Temeljna sila revolucionarnega demokratičnega razvoja slovenske narodnoosvobodilne borbe tvori proletariat s svojo avantgardo — KPS.“

Marjan Vidmar: „Stečaj je civilna smrt gospodarskega subjekta in tistim, ki iz smrti kujejo dobičke in bogatijo, pravimo v preprostem jeziku mrhovinarji. Teh je pri nas veliko, vsi po vrsti so člani podjetniške srenje LDS ali njihovi pristaši.“ („Slovenec“, 11. 3. 95)

Kondor - Buenos Aires: „Kaj naj proslavljamo ob tej obletnici tragičnega spomina? Konec vojne? Pri nas vojna še traja. Ko sta se pred 50 leti zrušili dve tiraniji jih je zamenjala tretja. Še hujša in daljša. Še vedno so privilegirani, ki ji služijo in smo zapostavljeni in oklevetani, ki se borimo proti njej. Še vedno ustrahuje naš narod, zato ji nekateri, celo odgovorni, v strahu služijo, z njo sodelujejo. Se je boje pogledati v krvavi obraz in jo imenovati z imenom, ki ji pripada. Pravijo ji „enoumje“, „socialistična oblast“ in, da njenih zločinov „smo krivi vsi, ker vsi smo grešili“. Ko bo domovina zares svobodna in demokratična, bo narod slavil zmago svobode v miru, pravici in spoštovanju. Do tedaj pa je naše mesto na fronti.“

Mladen A. Švars: „Saj veste, kakšna je bila partizanska „strategija“. Najprej „osvoboditi“ kako vas, ko pa je prišel sovražnik, pa uiti v gozd in domačine prepustiti fašističnemu maščevanju.“ (Dražgoše)

Marcel Koprol: „V zapletenem človeškem življenju je nekaj zelo preprostih resnic, ena od njih pa je ta: Ko bo rabelj pripravljen odkrito spregovoriti o svoji zlobi, pokvarjenosti in krvavih zločinih, se bo tudi žrtev skušala poglobiti v njegovo notranje trpljenje ter razumeti in tudi sprejeti ponujeno opravičilo. Dokler pa rabelj tega ni pripravljen storiti, bodo vse solzave besede opravičila zaman. Tudi vse parade ali mimohodi tega sveta ne bodo izprali krvi, ki se čedalje globlje zajeda v nekatere stare, izsušene dlani.“ (Slovenec, 1. 4. 95)

Miha Brejc: „...Zakaj je nenadoma potrebno tolikšno poseganje v človekove pravice, niti vladni predstavniki niti nekdanji borci za človekove pravice niso odgovorili. Jasno, sedaj so na oblasti. Odgovor pa je kljub temu lahko poiskati. Vlada je v svojih rokah nakopičila izjemno moč, saj

si je podredila vojsko, policijo, tajne službe, tožilstva, institucije finančnega nadzora itd. In če hoče sedanja garitura vladati še naprej, potrebuje metode in sredstva, s katerimi se je nekdanj ohranjala na oblasti. o kom pravzaprav govorim? O komunistični partiji v vseh njenih kameleonskih različicah." (Slovenec, 1. 4. 95)

John Corsellis (komandant begunskega taborišča v Spittalu), pisatelj, pravnik: „Večina Slovencev je leta 1945 ostala doma in skoraj 50 let podpirala ali prenašala komunistično oblast. Nekaj jih je zaradi vesti zbežalo in tudi njihova zgodba mora biti povedana. Tudi oni so del Slovenije in slovenske zgodovine.

...Naj poudarim, da sem imel resničen privilegij, da sem tri leta delal s Slovenci. Vsi tisti, ki smo s slovenskimi begunci živeli, se namreč nismo mogli načuditi njihovem pogumu, trdoživosti in domoljubni požrtvovalnosti. Njihova vera v življenje, zaupanje v Boga ter končna osamosvojitve in uveljavitev, pa so lahko zgled vsem tistim, ki danes doživljamo podobno tragedijo. Angleži in drugi tujci se niso mogli načuditi visoki ravni njihovega kulturnega in drugega delovanja.

...Pokol domobrancev maja 1945 ni samo strahoten zločin in zgodovinska zabloda, saj so jih Angleži izročili Titovim partizanom pod lažjo, da jih pošljejo na varno v severno Italijo. (Po vsem tem) se je vetrinjska tragedija sprevrgla v tisto, kar sem poimenoval vetrinjski čudež. Njegovo bistvo je nenavadna duhovna trdoživost, prilagodljivost (trpljenju) in skupni pogum. Če vetrinjski čudež natančneje razčlenim, bi med številnimi njegovimi dejavniki najprej izpostavil kakovost in moč vere slovenskih beguncev; enostavno, neposredna in nezapletena vera. Naj poudarim, kako močno so se taboriščniki zavedali svoje narodne in osebne identitete, svoje narodne zgodovine ter ljubezni do jezika in kulture.

Že kmalu so v nezavidljivih razmerah organizirali zelo kakovosten pouk. Obvezne vrtce in osnovne šole so vodili usposobljeni učitelji. Srednja šola s popolnim klasičnim programom je na zavezniško komisijo za izobraževanje naredila izjemen vtis.“

Na vprašanje: *Ali bi slovenske domobrance lahko šteli za izdajalce in sodelavce okupatorja, ki je napovedal smrt slovenskemu narodu?* je John Corsellis odgovoril: „Kako bi bil lahko nekdo, ki je v nemogočih življenjskih razmerah pokazal tako skrb za ohranitev narodne identitete, narodni

izdajalec in sodelavec okupatorskega režima —? Tak človek ne more biti narodni izdajalec! Naj to ponazorim samo z naslednjim: Ker slovenske begunske šole niso imele slovenskih knjig, so bili nekateri Slovenci (preživeli domobranci) tako pogumni, da so si oprtali nahrbtnike in z njimi prestopili mejo. Tako so tvegali svoja življenja, da so iz domovine prethotapili slovenske knjige.“

Na vprašanje: *Ali menite, da je bila v ozadju ukazov poveljstva britanske vojske o vračanju domobrancev, nekakšna mednarodna politična zarota, je Corsellis dejal: „...Kotočividec trdim, da je šlo pri repatriaciji domobrancev za tri najbolj nizkotne tedne oz. najbolj nizkotno dejanje britanske vojaške operacije. Politiki so trdili, da je bila stvar vojske, vendar je šlo za odgovornost obeh strani. Šlo je za zavestno dejaje z zavedanjem vseh možnih posledic, šlo je za organizirano izdajo, storjeno z željo ustreči Titu in Stalinu. Poudarim pa, da so se takrat številni angleški oficirji in vojaki zgražali in začeli polni gnusa odrekati pokorščino, ko jim je postalo jasno, da gre za slovenske protikomuniste.“ (Slovenec, 1. 4. 95)*

DA NE POZABIMO!

Ustanovitev partizanstva 22. junija 1941

22. junija 1941, ob napadu Nemčije na Sovjetsko zvezo, se je v hitrici sestel CK KPS in z letakom „pozval vse Slovence v enoten blok vseh zatiranih narodov (ne okupiranih!) pod vodstvom SSSR in delavsko — kmečke rdeče armade. Veličastna borba, ki jo bije herojska rdeča armada, ki jo bijejo vsi sovjetski narodi pod genialnim vodstvom svojega in našega velikega Stalina!

Komunisti, pokažite, da komunist nikdar ne položi orožja. Pokažite, da ste dostojni velike časti biti vojak v armadi, ki ji stoji na čelu naš veliki Stalin!“

1. decembra 1941 je Mihajlovič sporočil kralju v Londonu, da je Srbija očiščena partizanov. Kralj ga je povišal v generala januarja 1942. Tudi Velika Britanija in Združene države Amerike sta Mihajloviča priznali za voditelja odpora na vsem jugoslovanskem ozemlju ter mu začeli pošiljati vojaško pomoč.

28. aprila so vodilni slovenski komunisti v Ljubljani doživeli

presenčenje. Kvestor italijanske policije je dal nalog za aretacijo 32 oseb. Skoraj vsi vodilni komunisti so bili zaprti. Dne 10 maja pa so Italijani vse izpustili. Načelnik OVRE - Onih jim je pri izpustitvi rekel: „Cilj — razbitje Jugoslavije, za kar smo se borili mi in vi — je dosežen. Sedaj pa mirujte.“

Kocbek je v tistih dneh zabeležil: „Še komunisti so mirovali. Trpeli so pod težko travmo. Njihovo veliko upanje je bila Sovjetska zveza, a ta je sklenila leta 1939 pakt s Hitlerjem.“

Tesnoba komunistov pa se je sprostila 22. junija 1941, ko je Hitler nenadoma napadel SSSR.

Iz tega sledi: Brez nemškega napada na Sovjetsko zvezo, bi slovenski komunisti ne čutili potrebe po „narodnoosvobodilni borbi“.

Ko sta Hitler in Stalin sklenila prijateljski pakt 23. avgusta 1939 so slovenski komunisti opustili prejšnja protifašistična gesla in jih zamenjali z narodno obrambnimi. Sredi leta 1940 so ustanovili društvo „Prijatelj Sovjetske zveze“. Poudarjali so vzajemno prijateljsko pogodbo, katero je Sovjetska zveza sprejela, toda pristala na pogodbo prijateljstva in nenapadanja (5. maja 1941).

Ob Hitlerjevem napadu na Jugoslavijo se Sovjetska zveza ni ganila. Celo en mesec po nemškem napadu na Jugoslavijo so Sovjeti na voljo Hitlerja izgnali iz Moskve jugoslovanskega poslanika Gavrilovića.

Izvršni odbor Osvobodilne fronte je 8. maja 1942 izdal okrožnico pod naslovom „Posebna navodila političnemu in kulturnemu delu“, ki jo je napisal Boris Kidrič - Peter Kalan. V njej pravi: „22. junija je obletnica napada na Sovjetsko zvezo. Politkomisarji morajo v vseh edinicah in na terenu pripraviti svečane sestanke. Sestanki morajo izzveneti za trajno bratstvo s Sovjetsko zvezo in sploh za priključitev z vsemi ostalimi Slovani k Sovjetski zvezi.“

Zoran Polič, član izvršnega odbora Osvobodilne fronte je 26. junija 1943 med govorom poudaril: „...zavedati se moramo, da je Slovenija, kakor ves Balkan absolutna ruska domena in to v političnem, kakor v vojaškem pogledu.“ Isti Polič je prav tedaj prepovedal vsem podtalnim komunističnim listom, da bi v svoji propagandni govorili o kaki drugi državi, kakor pa samo o sovjetski Rusiji.

Spomladi leta 1943 je komunistično vodstvo dalo tajno povelje za likvidacijo vseh partizanov, kateri so kazali odklonitev od sovjetske linije in simpatijo za Anglo-Amerikance.

Tone Fajfar, prav tako član izvršnega odbora Osvobodilne fronte, je

na zborovanju v Kompoljah, maja 1942 dejal: „Mi hočemo zvezo balkanskih narodov v sklopu Sovjetske zveze.“

Pero Popivoda je maja 1943 imel predavanje v Iški grapi, kjer je poudaril: „Borimo se za svobodo in zmago, katere bodo deležni tudi slovenske pokrajine. Ko bodo enkrat svobodne, bo šlo posebno zastopstvo, ki ga bo vodil tovariš Tito, prosit tovariša Stalina, če nas hoče v svojo Zvezo. Tovarš Tito bo gotovo izprosil pri tovarišu Stalinu to ugodnost, da nas priključi v Sovjetsko zvezo.“

Iz vseh dokazov je razviden poudarek internacionalne OF izzvenec v geslu: „Slovenija svobodna, sovjetska bodeš ti!“

Komunistična revolucija in priključitev slovenskega ozemlja Sovjetski zvezi neprikrito in naravnost izražata dve nadaljni komunistični uradni izjavi:

Na konferenci KP Slovenije je tedanji vrhovni poveljnik partizanov Franc Leskošek dejal, da bo politični komisar svojo nalogo „dosegel v tem, da bo iz današnje partizanske vojske ustvaril vojsko delavcev in kmetov, vojsko sposobno boriti se za zmago diktature proletariata“.

Drugo izjavo prinaša brošura „Revolucionarni razvoj slovenskega narodnoosvobodilnega gibanja“, ki pravi: „Po enem letu... ni nikakega dvoma več, da se osvobodilna vojna slovenskega naroda družini povezuje z elementi demokratičnega, revolucionarnega razvoja.“

Sokolski dom na Grosupljem, ki ga je „narodno-osvobodilna“ vojska požgala meseca januarju 1944 v imenu TITA in STALINA.

**Partizanu - pesniku
Ivanu Korošču**
Padel v ilegali
18. maja 1942

**Domobranec - pesnik
Ivan Korošec**
odšel v ilegalo
18. maja 1942

14. PETKOVNI TEDEN (23. 4. 1988)

KULTURNI KOLEDAR

18. maj

Ivan KOROŠEC

Materino pismo

Pa kmalu bo prišla pomlad,
povsod se bo začelo delo,
rastline vzklijejo veselo.
Midva sva stara z atom, mlad
si ti, močan in velik, čvrst!
Pomagaj atu bi orati,
na Mahu meni pa rahljati
na vrhu težko, mokro prst.
Čebelam panje bi odkril,
škropil cvetoče, sadno drevje,
po drva hodil na gričevje,
do smrti z nama skup bi bil.
Oženil bi se na jesen,
na stara leta bi zibala
dva lepa sinčka zala —
Kaj pišem? To je le moj sen!

Del pesmi Materino pismo. Pravnik in pesnik Ivan Korošec se je rodil 23. januarja 1913 v Prestranku. Padel je kot partizan na današnji dan leta 1942 v Lazah nad Borovnico. Ohranile so se le tri njegove pesmi

18. maj

Tvoje pismo materino
o domači grudi,
osamelih starših,
nerazrahljanem polju,
pomladi in čebelah
po cvetočem drevju;
tvoje hrepenenje
in ljubezen
za „dva tvoja lepa sinčka zala“,
ki naj bi jih
mama pestovala,
tvoja smrt — —
tesnoba ovija mi srce.

Prokleti naš slovenski čas,
ki pogнал je nas
v strel, za strel,
v sovražstvo,
in gorjé.

BELI KNJIGI

slovenskega protikomunističnega upora

TABOR 1985

Ubiti 1941

HVASTJA Cvetko	Ježica	30. 12. 41
HVASTJA Ludvik	Ježica	30. 12. 41
VALENČAK Ludvik	Moste	5. 12. 41

Ubiti 1942

BAJŽELJ	Stranska vas	
CEGLAR	Ljubljana	4. 2. 42
CIKOLJE Anton		
CIKOLJE Nikolaj		
CVAR Franc	Št. Rupert	
ČERNE Ivan	Gorje	
ČOKAN Tone		
DEBELJAK Janez	Bela voda	1. 1. 42
DOLINAR France	Peče	Julija 42
DROLC Anica	Podtabor	
FLAJNIK Jože	Hrast/Vinica	
GAMA Franc	Kremenca	
GIDRICH Maks	Zagradec	
GLOBOKAR Zofka	Žalna	
GORIŠEK Anton	Vrhpolje	
GOVŽE Franc	Dev. M. v Polju	
GRIL Anton	Češnjice	17. 9. 42
GRIL Franc	Češnjice	17. 9. 42
GRIL Ivan st.	Češnjice	17. 9. 42
GRM Anton	Fužine	
GROBOLJŠEK Janez	Vače	Jul. 42
GROBOLJŠEK Antonija	Vače	Jul. 42
GUHAR Janez	Gorje	
GUHAR (žena)	Gorje	

HENIGMAN Anton
HERGA p. Bonaventura
HRAŠOVEC Jakob
HREN Franc
HREN Stanko
JAGODIC Viktor

Prigorica
Stična
Stari trg
Št. Vid/St.
Ljubljana

Ubiti 1942

IVANIŠEVIČ Mihajlo
JERAJ Franc
KOKEC Franc
KOLENC družina
KOŠIR Anton
KOŠIR družina
KRIŽMAN Ignacij
KUCLER Leopold
KUK Franc
KUNC Antonija
KRAŠNA Ivanka
LAMŠAR Ivan
LUNDER Anton
LUŽAR Ivan
LUŽAR Karl
MAJER Jera
MAGON Vida
MAKOVEC Tone
MARINČIČ Anica
MESARIČ Marija
MULC Andrej
MULEC Jože
OBREZA Franc
PAJK Marija
PETERLIN Ivan
PIRC Valentin
PLEŠKO Ivko
POVŠE Anton
POVŠE mati
PREPELUH Fani
ROSI Ludvik
ROSI Jože
RUTAR Frančiška
ŠEME Alojz

Babno poje
Štepaja vas
Vače Okt. 42
Mirna
Bruna vas 12. 7. 42
Bruna vas 12. 7. 42
Borovec Feb. 42
Dvor
Brdo/Vransko
Ljubljana
Dolenja vas
Dolenja vas
Trebelno
Glažuta
Dol. Maharovec
Dvor
Ljubljana
Št. Jernej Jun. 42
Grahovo
Prečna
Kozarišče
Cerknica
Vače Okt. 42
Brusnice
Selca Jul. 42
Šmihel
Kozarje
Ježica
Ježica
Bizovik
Veliko Mlačevo
Št. Vid/C.
Sp. Blato

ŠKULJ Jožefa	Barje	
SKUPE Ivan	Mokronog	
SRNA Franc	Gorje	
STENJA Lojze	Š. Jernej	
ŠKORJANC Avgust	Gradec	
BAUMGARTNER Matija	Ljubljana	
ERBEŽNIK Drago	Ljubljana	
HMELAK Milko	Ljubljana	
HMELAK Vinko	Ljubljana	
KAPŠ Polde	Potoki	
KASTELIC Tone	Sad	
KOBENZEN Jože	Loka	
KOROŠEC Franciška	Sv. Trojica	
KOŠOROK Ivanka	Zapotok	
KOZINA Janez	Prigorica	
KOZINA Jože	Prigorica	
KUNC Tončka	Ljubljana	
LUKANČIČ	Vrhnika	
MIHELČIČ Ivan	Zabočevo	
MLAKAR Milka	Ljubljana	
MLAKAR Olga	Ljubljana	
OSTERC Božo	Ljubljana	
PEČNIK mož	Mala Slevica	
PEČNIK žena	Mala Slevica	
POLAK Janko	Ljubljana	
POLENŠEK Rok	Vižmarje	
PRIJATELJ Marija	Rašica	
ROŽIČ Franc	Ljubljana	
SKALAR Alojz	Medno	
SKALAR Pavla	Medno	
STRUNA Jože	Sela	
TEKAVEC Anton	Št. Vid /C.	
TRDAN Franc	Prigorica	
WINKLER Jože	Glince	
ZIBELNIK Franc	Glince	
ŠOŠTAR Katica	Latkova vas	
ŠPICER Jože	Ljubljana	18. 1. 42
ŠTEBLAJ Tone	Št. Jernej	
ŠILC Marija	Ljubljana	1. 2. 42
ŠUŠTERŠIČ Ivan	Moste	18. 2. 42
TANKO Franc	Prigorica	
TROHA Vinko	Kozji vrh	
URBANČIČ Anton	Ljubljana	1. 2. 42

VEHAR Janez
 VERNIK
 VIDRIH Štefan
 VODNIK Lojze
 ZUPANČIČ Janez
 ŽAKELJ Alojz
 ŽIGMONT Alojzija
 ŽIGMONT Franc

Padli 1942

KLEMENČIČ Franc
 NEDOH Dušan
 PISK Rudolf (Pakarjev)
 SVETIN
 TESNER Lovro

Ubiti 1943

AMBROŽIČ Janez
 BAČ Vinko
 BERTANT Ladko
 CIUHA Stane
 ČOP Franc
 DUBROVIČ Rado
 GRIL Ivan ml.
 KLUN Matevž
 KOMAR Andrej
 KRALJ Jože
 KRAŠNA Ivan
 KRAŠOVEC Pavel
 KRAVANJA Stanislav
 KREBELJ Jože
 LAKNER Berta
 LAVŠIN Jože
 LIPAR Franbc
 MAKŠE Anton
 MALNARIČ Lovro
 MARINČIČ Albin
 MLEKUŽ Karl
 MRAKIČ Anton
 MARCELAN Karolina
 MARCELAN Peter

Bevke
 Gorje
 Ajdovec
 Gatina
 Vrhovci
 Iga vas
 Iga vas

Okt. 42
 29. 11. 42
 20. 2. 42
 Marec 42
 Marec 42

Ljubljana
 Brezovo
 Dobrunje

Sept. 42
 V Krški hosti
 V Krški hosti
 Nov. 42
 Okt. 42

Vič/Ljubljana
 Moste
 Ljubljana
 Vič/Ljubljana
 Gorje
 Ljubljana
 Češnjica
 Pusti vrh
 Gorje
 Logatec
 Dolenja vas
 Novi lazi
 Bovec
 Črni potok
 Spodnji log
 Gašpihovo
 Dol. Maharovec
 Spodnji log
 Maverna vas
 Ljubljana
 Plužna
 Bovec
 Cerknica
 Cerknica

Jan. 43
 Sept. 43
 Maj 43
 Sept. 43
 Sept. 43
 Sept. 43
 8. 3. 43
 8. 3. 43

MATIČIČ Alojz
 MULEC Marija
 NOVAK Ludvik
 OBREZA Ivan
 OBLAK Ivan
 OŽBOLT Frančiška
 PASTERK Sebastjan
 POLAK Jože
 POLAK žena
 POLDA Franc
 PRETNAR Franc
 PRIJATELJ Peter
 PUST Ivan
 REBOLJ Anton
 RIBNIKAR Branko
 SOVDAT Anton
 STANIČ Andrej
 SVOBODA
 ŠKULJ Janez
 ŠVIGELJ Alojzij
 ŠVIGELJ Anton
 ŠVIGELJ Jože
 ŠVIGELJ Viktor
 TOMEJC Janez
 ULČAR Florjan
 VIRANT Lambert
 VOVK Lojze
 VREČAR Alojzij
 ZAGORC Matija
 ZAZULA Pavla
 ZGONC Ivana
 ŽNIDARŠIČ Martin
 ŽVAN Lojze

Padli 1943

ERJAVEC Franc
 ERJAVEC Jože
 GUŠTIN Jože
 KAVTNIK Marjan
 KOCJAN Anton
 KOŠMRLJ Janez
 LESJAK Franc

Begunje
 Cerknica
 Moste
 Kandrše
 Rogelj
 Kočarji
 Mozelj
 Sp. Gorje
 Sp. Gorje
 Krnica
 Podhom
 Zamoste
 Sodražica
 Razpotje
 Ljubljana
 Bovec
 Kočevje
 Gorje
 Žigmarica
 Dol. Jezero
 Dol. Jezero
 Dol. Jezero
 Dol. Jezero
 Gorje
 Gorje
 Brezje
 Gor. Brezovo
 Malo Mlačevo
 Zapuže
 Idrija
 Veliki vrh
 Št. Jernej
 Gorje

Maj 43

Sept. 43
Sept.

April 43
Sept. 43

Jan. 43

Kriška vas
 Ambrus
 Potov vrh
 Vič/Ljubljana
 Bič
 Pristava
 Št. Vid/S.

Jan. 43
(Čabračev)

(Strmeljev)

MUSTAR Jože
SAJ Franc
STOPAR Martin
TURK Janez
VIDIĆ Anton
ŽNIDARŠIČ Tone

Ambrus
Žbure
Vrblje
Sv. Gregor
Ambrus
Viševek

April 43

Padli borci na Grahovem, oktober 1943

ANZELJČ Ludvik

Vel. Bloke

Glej str. 185

AVSEC Alojz

Studeno

GORJUP Jože

Vel. Bloke

Glej str. 54

HERBLAN Janez

Grahovo

IVANČIČ Alojz

Ravne

JAKOPIN Anton

Studeno

MODIČ Jože

Vel. Bloke

Glej str. 294

MODIČ Tomaž

Vel. Bloke

PRAZNIK Jože

Romarsko

Glej str. 327

SREBOTNIK Andrej

Grahovo

TAVŽELJ Franc

Laze

TOMŠIČ Janko

Grahovo

TRUDEN Franc

Grahovo

ZALAR Anton

Sv. Trojica

ZALAR Jože

Sleme

ŽORGO Andrej

Grahovo

(Podatki so vzeti iz mrliške knjige dekanije Grahovo)

Ubiti 1944

BAŠEL Cveto

Moste

BERGOČ Milan

Moste

DUHOVNIK Miha

Vižmarje

FAJDIGA Ivan

Ljubljana

GLIHA Jože

Ljubljana

KASTELIČ Marija

Ljubljana

MENART J.

Ljubljana

OGRINC Milan

Ljubljana

REŽEK Ivan

Ljubljana

RUPRET Viktor

Moste

ŠTRBENC Srečko

Ljubljana

VEHOVEC Dušan

Ljubljana

VRTNIK dr. Jan

Ljubljana

WEISS Niko

Ljubljana

VREVC Franc

Ubiti 1944

ČERNE Cene
JAN Janez
KOBAL Lojze
MLEKUŠ 3 bratje
PAJDA Ludvik
PAJDA Ivan
POKLUKAR Lovro
TOMEJC Ivan
SLIVNIK Ivan
ŠVIGELJ Janez
ŠVIGELJ Franc

Padli 1944

CVELBAR Karl
FURAR Alojz

Ubiti 1945

ARZENŠEK Anton
BENKO
BERGER Albin
BUDKOVIČ Vekoslav
CEJ Julij
CIMERMAN Johan
CIMPERMAN Franc
COTL Adolf
DOVČ mož
DOVČ žena
ERJAVEC France
FICKO Terezija
GORNIK Stanko
GRANDA Danijel
HLADIN
HODNIK
HUJBAR Hans
JANC
JANČIČ
KOBAL Milan

Št. Vid/Ljubljana

Gorje
Viselnica
Gorje
Jesenica
Grabeč
Grabeč
Polšica
Sp. Gorje
Sp. Gorje
Martinjak
Dolnje Jezero

Vratno
Šmalčja vas

Slov. Bistrica	župnik
Prekmurje	
Štejska	
Cerknica	
Solkan	
Babji Ložič/Št.	Maj 45
Cerknica	
Štajerska	
Slape	
Slape	
Loka	
Ljutomer	
Zapuže	
Tabor/Št.	
Celje	
Logatec	
Babji Ložič/Št.	Maj 45
Hobajnica	
Celje	
Logatec	

KOBALE
 KOGEJ doktor
 KOLŠEK
 KRŽIČ Ludvik
 LIPIČ
 LONČAR
 LUPŠA inž. Ferdo
 MAČEK mož
 MAČEK žena
 MARCELAN Adolf
 MEDVED
 MILOST Evgen
 MIŠIČ Franc
 MUSEC Ivan
 NEMEC Martin
 OBREZA Jože

Slov. Bistrica
 Gorica
 Vojnik
 Logatec
 Prekmurje
 Celje
 Radoslavci
 Slov. Bistrica
 Slov. Bistrica
 Cerknica
 Frankolovo
 Solkan
 Martinjak
 Logatec
 Babji ložič/Št.
 Dolenja vas

Maj 45

Ubiti 1945

PETERKA
 PETRIČ Anton
 PETRIČEK ženska
 PLANINC Franc
 POGAČAR Janez
 PRUDIČ Franc
 PRIMOŽIČ Anton
 PRIMOŽIČ Karl
 PUŠENJAK Ivan
 RAKUŠ
 RANGUS
 RAVTER Alojz
 RAVTER Franc
 SKUBIC Franc
 SOVIČ
 ŠINKOVEC Jakob
 ŠTRUKAJ
 ŠVARC Katarina
 ŠVIGELJ Ana
 ŠVIGELJ Franc
 ŠVIGELJ Jakob
 ŠVIGELJ Stanko
 TOPOLŠEK
 TURK

Prekmurje
 Cerknica
 Štajerska
 Škofja Loka
 Gorje
 Doleja vas
 Podslivnica
 Poslivnica
 Ljutomer
 Štajerska
 Št. Jernej
 Babji ložič/Št.
 Babji ložič/Št.
 Dobrunje
 Celje
 Kojsko
 Prekmurje
 Babji ložič/Št.
 Dol. Jezero
 Martinjak
 Martinjak
 Martinjak
 Slov. Bistrica
 Prekmurje

Maj 45

GOLOB Franc	V	Dol. Stara vas
GORIŠEK Martin	V	Dol. Stara vas
GORIŠEK Stanko	V	Dol. Stara vas
GORNIK	P	Žapuže
GRABNAR Jože	P	Radrto
GRUBAR Ivan	V	Polhovica
GRUBAR Tone	P	Dol. Stara vas
HOČEVAR Franc	P	Šmalčja vas
HOČEVAR Jože	P	Radrto
HOČEVAR Lojze	P	Šmalčja vas
HOČEVAR Viktor	V	Žapuže
HOSTA Martin	V	Dol. Stara vas
HUDOKLIN Martin	P	Loka
HUDOKLIN Tone	V	Gor. Stara vas
JAKŠE Milan	V	Gor. Gradišče
JORDAN	P	Žapuže
KOVAČ Jože	P	D. Maharovec
KOVAČIČ Janez	P	D. Maharovec
KOVAČIČ Janez	P	Gomila
KOS Viktor	P	D. Maharovec
KRHIN Tone	P	Gor. Gradišče
LIPAR Ivan	P	D. Maharovec
LUŽAR Franc	P	Pristava
LUŽAR Stanko	P	Dol. Stara vas
MATOŽ Jože	V	Dol. Stara vas
MEDLE Štefan	V	Dol. Stara vas
MIKLAVČIČ Janez	P	Dol. Stara vas
PADARŠIČ Janez	P	Gor. Gradišče
PADARŠIČ Alojz	P	Žapuže
PAVLENIČ Janez	V	Hrastje
PAVLIČ Ciril	V	Orehovica
PAVLIČ Tone	V	Orehovica
PAVLIN Franc	V	Žapuže
PILETIČ Ignac	V	Dol. Stara vas
PILETIČ Franc	V	Dol. Stara vas
POZENEL Marko	V	Logatec
POZENEL Niko	V	Logatec
PUNGERČAR Franc	V	Gruča
PUNGERČAR Jože	V	Gruče
PUNGERČAR Tone	V	Gruče
SINTIČ Franc	P	Pristavica
SINTIČ Tone	P	Pristavica
SKRLE	P	Gor. Gradišče

ŠKEDELJ Jože	P	Radrto
ŠTRAJNAR Polde	V	Dol. Stara vas
VIDE Jože	V	Dol. Stara vas
VIDE Karl	V	Dol. Stara vas
VERBIČ Franc	P	Breška vas
VOLJČJAK Alojz	V	Gor. Stara vas
VRTAČIČ Janez	P	Pristavica
ZAMIDA Vid	P	Polhovica
ŽNIDARŠIČ Franc	P	Loka
ŽNIDARŠIČ Karl	P	Šmaljčja vas
ŽNIDARŠIČ Lojze	P	Šmaljčja vas
ŽNIDARŠIČ Martin	V	Gor. Stara vas
ZORKO Jože	P	Šm. vas
CIMERMAN Jože	V	Dol. Staravas
KORENČIČ Roman	P	Gomila
KOSTREVEC Jože	P	Pristavica
KOSTREVEC Rudi	P	Pristavica
LUŽAR Ivan	P	Dol. Stara vas
PAVLIČ Franc	V	Dol. Stara vas
PAVLIČ Jože	V	Dol. Stara vas

Vrnjeni domobranci. Ljubljana in okolica

AMBROŽIČ Franc	Moste
ANDLOVEC France	Trnovo
BAJC Leon	Moste
BARIČ N.	Trnovo
BERČIČ N.	Moste
BERGANT Peter	Ljubljana
BRDAR Bine	Moste
BUDJA Stane	Moste
BUŽGA Franc	Ljubljana
CIRMAN Branko	Ljubljana
ČUDEN Milan	Vič
ČUDEN Slavko	Vič
DOBNIKAR Slavko	Ljubljana
DOLINAR Lojze	Ljubljana
EPICH Jože	Ljubljana
FERJAN Karl	Ljubljana
FERJAN Vencelj	Ljubljana
GODINA Ludvik	Ljubljana
GOMIRŠEK Franci	Zelena jama
GORŠE Tone	Ljubljana

GRČAR Anton	Ljubljana
HERMAN Silvo	Moste
HRIBAR Danijel	Ljubljana
HROVAT Vinko	Moste
HUS Ivan	Ljubljana
ILOVAR Berto	Ljubljana
JAGER Roman	Vič
JAKLIČ Franc	Moste
JAMNIK Marjan	Rakovnik
JANČIGAJ Karl	Zelena jama
JELOČNIK Bertel	Ljubljana
JENKO Anton	Ljubljana
JERINA Viljem	Moste
JORDAN Alojz	Ljubljana
JUVAN Anton	Ljubljana
JUŽNA Albin	Zelena jama
KALIN Zvone	Zelena jama
KAPLAR Joško	Trnovo
KAVČIČ Dušan	Vič
KAVČIČ Feliks	Vič
KAVČIČ Josip	Vič
KAVČIČ Štefan	Vič
KERČ Boris	Ljubljana
KLOBOVS Anton	Ljubljana
KOBE prof. N.	Ljubljana
KOGOVSŠEK Alojz	Vič
KOGOVSŠEK Cvetko	Vič
KOGOVSŠEK Ernest	Vič
KOGOVSŠEK Jožef	Vič
KOKALJ Anton	Ljubljana
KOLARIČ Franci	Ljubljana
KOSIČ Jože	Trnovo
KOVAČIČ Alojz	Ljubljana
KRANJC Ivan	Zelena jama
LESKOVIC Lado	Moste
MANDELJ Franc	Ljubljana
MARTINJAK Tone	Ljubljana
MEHLE Tine	Ljubljana
MLAKAR Milko	Zelena jama
MOŽINA inž. Janez	Ljubljana
MRAK Franc	Ljubljana
MUŽINA Lado	Moste
NOVAK Franc	Ljubljana

PAJNIČ Ciril	Trnovo
PAPLER Stane	Trnovo
PAVLIČ Drago	Trnovo
PAVLIČ Miro	Trnovo
PAVLIČ Franc	Trnovo
PEČNIK Gregor	Zelena jama
PERPAR Anton	Ljubljana
PLEČKO Zvone	Moste
POGRAJC Vlado	Šiška
POLAK Vinko	Moste
PREGEL Bare	Ljubljana
RAVNIKAR Roman	Trnovo
REMŽGAR Ratko	Moste
SAJOVIC Josip	Moste
SELEVŠEK Jože	Šiška
SKOK Mile	Moste
SOJER Franc	Moste
SPILLER Ludvik	Ljubljana
STEGENŠEK Martin	Ljubljana
STEPIČ Boris	Ljubljana
ŠKOFIČ Stane	Zelena jama
ŠNAJDER Jože	Moste
ŠTAMFEL Ivo	Most
ŠTEFANČIČ Ivo	Ljubljana
ŠTRAUS N.	Trnovo
ŠUŠTARŠIČ Andrej	Trnovo
TERHLJAN Božo	Ljubljana
TRŠINAR Rudolf	Trnovo
TRTNIK Znone	Moste
TURENŠEK Oskar	Zelena jama
TURK Drago	Ljubljana
URŠIČ Ivan	Trnovo
URŠIČ Marjan	Vič
VADNJAL Maks	Vič
VAGAJA Franci	Moste
VELIKONJA Stanko	Ljubljana
VOVK Jože	Vič
ZALAR Jože	Ljubljana
ZANOŠKAR Viktor	Ljubljana
ZAVAŠNIK Branko	Moste
ZAVAŠNIK Franci	Vič
ZUPANČIČ Avgust	Ljubljana
ZUPANČIČ Karl	Ljubljana

ŽAGAR Jože
ŽIDARN Lojze

Ljubljana
Ljubljana

Dnevnik „Delo“ je 12. junija 1991 objavil seznam „zapornikov“, ki so bili junija leta 1945 odpeljani iz zaporov OZNE v Ljubljani in usmrčeni.

V prvi skupini, odpeljani 2. junija 1945, je bilo 187 oseb, od tega 95 iz Ljubljane, 76 iz Logatca, 54 iz Rovt in manjše skupine iz drugih krajev.

V drugi skupini, odpeljani 24. junija 1945, je bilo skupno 81 ljudi, od tega 60 Slovencev. Ostali so bili Hrvati in dva Srba.

ARHAR Jože
AŽBE Milan
BABIČ Franc
BERGLEZ Ivan
BERNIK Janez
BEZEK Franc
BISEL Franc
BLATNIK Franc
BORŠTNIK Janez
BORŠTNIK Jakob
BRENCÉ Stane
BRENCIČ Alojz
BRENCIČ Feliks
BRENCIČ Franc
BRICELJ Franc
BRICELJ Janez
BUČKO Josip
BURJAK Matevž
CANKAR Franc
CELAREC Peter
CVET Franc
CVETEK Anton
ČAMPA Alojzij
ČAMPA Hinko
ČEPLAK Stanislav
DRAGAR Bogomir
DRAŠLER Franc
ERZAR Franc
FRKAL Ivan
GAČNIK Jože
GERL Fliks
GLAVIČ Janez
GLAVIČ Stane

Petkovec
Ljubljana
Gor. Gomila
Vrhnika
Drenov grič
Rakitna
Dobrunje
Ljubljana
Vel. Ligojna
Vel. Ligojna
Rakitna
Petkovec
Rovte
Podlipa
Korena
Korena
Ljubljana
Vnanje gorice
Ig
Praprotno brdo
Jeperjek
Huje
Ljubljana
Logatec
Križ pri Gor. Gradu
Ljubljana
Sinja gorica
Ljubljana
Ljubljana
Drenik
Pudob
Ljubljana
Srednja vas

GOSTIŠA Franc
HOČEVAR Anton
ISTENIČ Franc
JAMNIK Gvido
JAMNIKAR Franc
JELOČNIK Pavle
JERAJ Franc
JEREB Alojz
JERINA Andrej
JERINA Vinko
JERŠIN Matija
KASTELIC Jože
KLEMENČIČ Janez
KNAVS Franc
KOČAR Miha
KOGOVSŠEK Ivan
KOGOVSŠEK Jože
KOSTA Stanislav
KOŠČAK Marjan
KOŠIR Stane
KOVAČIČ Anton
KRANJC Franc
KRANJC Jože
KRIŽAN Milan
KRŽIČ Andrej
KRŽIČ Franc
LAPAJNE Franc
LENARČIČ Ivan
LESKOVAR Florjan
LESKOVIC Franc
LOBKAR Miroslav
MALOVRH Franc
MALOVRH Jože
MAROLT Matija
MAVSAR Jože
MESEC Franc
MESTE Peter
MIKLAVČIČ Miha
MIKUŠ Anton
MLINAR Anton
MLINAR France
MLINAR Janez
MLINAR Vinko

Bevke
Rudnik
Hotedršica
Škofljice
Logatec
Ljubljana
Sinja gorica
Smrečje
Logatec
Vel. Logijna
Srednja vas
Zalog
Ljubljana
Travnik
Slap
Ljubljana
Žbirše
Ljubljana
Ljubljana
Gradišče
Ljubljana
Rovte
Brusnic
Rovte
Rakitna
Rakek
Veharše
Preserje
Ljubljana
Bloke
Dobropolje
Vel. Ligojna
Vrhnika
Čevica
Žbirše
Stara Vrhnika
Metulje
Žažar
Rakitna
Žbirše
Žbirše
Žbirše
Hlevni vrh

MOŽINA Franc
MRAK Ludvik
NAGODE Alojz
NOVAK Jože
OGRIN Alojz
OGRIN Janez
OGRINC Stanko
OPEKA Anton
OPEKA Janez
PAVLIČ Anton
PAVLOVČIČ Franc
PEKLAJ Jakob
PETERLIN Feliks
PETKOVŠEK Anton
PETROVČIČ Franc
PETROVČIČ Jakob
PEZDIR Andrej
PIVK Jakob
PIVK Jakob
PIVK Janez
PODOBNIK Feliks
PODOBNIK Miha
POPOVIČ Peter
POTOČNIK Jože
PRISTAVEC Franc
PUCIHAR Franc
PURKAT Franc
PAVLIN Jože
REMC Peter
ROT Jakob
ROŽANC Franc
SAMOTORČAN Jože
SEČNIK Peter
SELAN Franc
SENICA Franc
SLABE Jože
SLOVŠA Anton
STARC Adolf
STARIHA Jože
STRAJNAR Ivan
STRAŽIŠAR Matevž
SVETE Jože
SVETLIČ Viktor

Rovte
Podlipa
Logatec
Mala Ligojna
Sinja gorica
Vel. Ligojna
Ljubljana
Rakitna
Rakitna
Gorenja vas
Dražca
Sinja gorica
Ljubljana
Vrhnika
Petkovec
Rovte
Vnanje gorice
Rovte
Žiberše
Rovte
Žiberše
Žiberše
Ljubljana
Rovte
Brezovica
Ljubljana
Gor. Otave
Pristava
Mirče
Zabačevo
Begunje
Mala Ligojna
Ljubljana
Ljubljana
Sodražica
Rovte
Samotorica
Ljubljana
Ljubljana
Jerova vas
Zabočevo
Podpeč
Doblice

ŠEME Jakob
ŠEMROV Jakob
ŠERE Cvetko
ŠINKOVEC Anton
ŠINKOVEC Fidelis
ŠINKOVEC Franc
ŠINKOVEC Jože
ŠTEFANČIČ Ivan
ŠTEFANEČ Franc
ŠTERK Jože
ŠUŠTAR Alojz
TOMC Bernard
TRATNIK Jeronim
TREVEN Anton
TREVEN Franc
TRČEK Vinko (1910)
TRČEK Vinko (1910)
TRKOL Alojz
TRNOVEC Anton
TROBEVŠEK Ivan
URANIČ Stane
URBANC Ivan
URŠIČ Ivan
URŠIČ Marjan
VAVKEN Jakob
VAVKEN Matevž
VAVKEN Stanko
VAVKEN Viktor
VEHAR Maks
VERBIČ Albin
VERBIČ Franc
VERBIČ Ivan
VREČAR Anton
ZAGORIČNIK Anton
ZAJC Anton
ZALAR Jože
ZUPAN Vincenc
ZUPANC Andrej
ZUPANČIČ Franc
ŽAKELJ Ivan
ŽIGON Jože
ŽNIDARŠIČ Anton
ŽNIDARŠIČ Avgust

Št. Pavel pri Preboldu
Logatec
Ježica
Rovte
Ljubljana
Rovte
Veharše
Plešivica
Ljubljana
Ljubljana
Ljubljana
Lesno brdo
Sv. Trije kralji
Petkovec
Sinja gorica
Rovt
Rovte
Bizovik
Gabrje
Podpeč
Jarše
Ljubljana
Ljubljana
Ljubljana
Žiberše
Žiberše
Rovte
Žiberše
Rovte
Stara Vrhnika
Vel. Ligojna
Stara Vrhnika
Rudnik
Rovte
Vrh pri Križu
Breze
Ljubljana
Ljubljana
Ambrus
Logatec
Petkovec
Dolenja vas
Ljubljana

Duhovniki

BASTIČ Štefan	Horjul	18. apr. 1945
ČERNOGA Janez	Videm	24. jun. 1945
KASTELIC Anton		umrl v zap. 49
KRISTAN Alojzij	Mune	1947
PEČAR Franc	Ljutomer	13. jun. 1945
POGORELEC Franc (bogoslovec)	Sežana	Febr. 1945
SANCIN Placid	Dolina	14. sept. 1943
SLANA Franc	Prekmurje	11. maj 1950
STRAŠEK Janez	Svetice	30. mar. 1947
STUPICA Jožef		umrl v zap. 47
VRHNJAK Alojzij	Ribnica na Poh.	5. mar. 1950
ZDEŠAR dr. Anton	Jastrebarsko	18. apr. 1945
ZORMAN France	kurat	vrnjen

(Podatki iz knjige „Komunistični zločini v Sloveniji“, Ivo Žajdela)

Vrnjeni civilisti

ROŽANEC Marija	Trnovo/Lj.
SAMOTORČAN Marija	Vič/Lj.
SELAN Greti	Ljubljana
TIŠLARIČ Marija	Vič/Lj.

Spoštovani bralci:

V pričujoči številki so izpadla poglavja:

**NAŠI MOŽJE,
NAŠI MRTVI,
DAROVALI SO,**

kar bomo nadomestili s prihodnjo številko.

Hvala lepa za razumevanje!

Uredništvo

VSEBINA

Resnica ne zastara	97
Vi, bratje naši nepozabni	100
Oporoka — <i>pokojni poveljnik slovenskih domobrancev</i> <i>general Leon Rupnik</i>	101
Veliki duhovnik svojemu ljudstvu - <i>pok. škof Gregorij Rožman</i>	103
Škozi čas - <i>Ivan Korošec</i>	104
Živeti v resnici - <i>dr. Drago Ocvirk</i>	106
Zadovoljna tovarišija	108
Priča iz brezna mučencev - <i>Milan Zajec</i>	109
Zlata alianza - <i>Ivan Korošec</i>	119
NOB	129
V spomin mučeniškim žrtvam - <i>Jakob Planinšek</i>	132
Predhodniki slov. državne misli - <i>Tone Podgorc</i>	137
Nekaj o Turjaku - <i>Rudolf Žitnik</i>	142
Mi smo sinovi in vnuki domobrancev - <i>Marcel Brula</i>	147
Mrtvi čuvarji - <i>Igor</i>	150
Stražar na Krki - <i>Ivan Korošec</i>	151
Pošastna legenda - <i>France Krištof</i>	152
Komunistični zločinci in njih sodelavci	174
Kidričevo povelje	177
Edvard Kardelj — minister, morilec	178
Pregled pokola vmjenih	184
Spoved domobranca - <i>Kondor</i>	185
Mnenja in dejstva	186
Da ne pozabimo	191
Igra usode	194
Dodatek beli knjigi	195

Hurlingham
Sucursal
Correo
Argentino
(Bs. As.)

TARIFA REDUCIDA
Concesión N° 1596

FRANQUEO PAGADO
Concesión N° 2619

